

mladije

[V žarišču]

NLP imenovan TCP
– usposabljanja,
seminarji in
druge aktivnosti
Nacionalne
agencije

[Teleskop]

Na čigavi mizi danes leži
fascikel z usodo programa
Mladi v akciji?

Nov program.
Nadaljevanje in še več.

[Aktualno]

Samostojnost sektorja mladine v novem programu

[Intervju]

*“Kdor sledi zadnjim dogajanjem
na ravni EU v povezavi z mladimi,
bo vedel, da bomo morali
mladinski akterji v prihodnje še
veliko več pozornosti nameniti
spremljanju in merjenju učinkov
mladinskega dela, s čimer
bomo ‘dokazovali’ prispevek
mladinskega dela skupnosti.”*

Program
Mladi
v akciji

PROGRAM MLADI V AKCIJI

Program MLADI V AKCIJI je program Evropske unije, ki sledi ciljem evropskega sodelovanja na področju mladine. Omogoča finančno podporo projektom neformalnega učenja in mobilnosti mladih, ki prispevajo k ciljem evropskega sodelovanja na področju mladine. Namenjen je mladim v starosti od 15 do 28 let (izjemoma 13–30).

PREDNOSTNA PODROČJA

Evropsko državljanstvo, participacija mladih, kulturna raznolikost in vključevanje mladih z manj priložnostmi.

MOŽNOSTI PROGRAMA MLADI V AKCIJI

Program s sprejemom projekta omogoča pridobitev finančne podpore za izvedbo projekta.

AKCIJA 1 – MLADI ZA EVROPO

Podakcija 1.1 – Mladinske izmenjave. Mladinska izmenjava je skupen projekt dveh ali več lokalnih skupin mladih iz različnih držav, kar omogoča obravnavo izbrane tematike v širšem evropskem kontekstu.

Podakcija 1.2 – Mladinske pobude. Mladinska pobuda je inovativen projekt skupine mladih v lokalnem okolju, s katerim želijo udeleženci prispevati k razvoju svoje skupnosti. Omogočeno je tudi mednarodno sodelovanje v transnacionalnih pobudah.

Podakcija 1.3 – Projekti mladih za demokracijo. S projekti mladih za demokracijo imajo različni akterji na področju mladine iz vsaj dveh držav možnost, da z medsebojnim sodelovanjem omogočijo ali povečajo vključevanje mladih v upravljanje javnih zadev, zlasti na občinskih ravneh.

AKCIJA 2 – EVROPSKA PROSTOVOLJNA SLUŽBA (EVS)

Namen akcije je omogočiti prostovoljcu učne izkušnje, s katerimi razvija ali krepi svoje sposobnosti in znanje, ter delo, ki ga opravlja, z namenom prispevati k razvoju gostiteljskega okolja, kjer se projekt odvija.

AKCIJA 3 – MLADI V SVETU

Akcija je razdeljena na dve podakciji. Prijavitelji lahko na decentralizirani ravni predlagajo projekte sodelovanja s tako imenovanimi sosednjimi partnerskimi državami.

Podakcija 3.1 – Sodelovanje s sosednjimi partnerskimi državami Evropske unije. Akcija omogoča sodelovanje skupin mladih in akterjev na področju mladine v projektih programa MLADI V AKCIJI, ki prihajajo iz sosednjih partnerskih držav (Jugovzhodna Evropa, Vzhodna Evropa in Kavkaz ter sredozemske partnerske države).

AKCIJA 4 – PODPORNİ SISTEMI NA PODROČJU MLADINE

Akcija je razdeljena na osem podakcij. Prijavitelji lahko na decentralizirani ravni predlagajo v sprejem projekte usposabljanja in mreženja.

Podakcija 4.3 – Usposabljanje in mreženje akterjev na področju mladinskega dela in organizacij. Podakcija omogoča možnost sprejema podpornih ali razvojnih aktivnosti za vse, ki so dejavni pri mladinskem delu, v prostovoljnih mladinskih organizacijah in organizacijah za mlade.

AKCIJA 5 – PODPORA EVROPSKEMU SODELOVANJU NA PODROČJU MLADINE

Akcija 5 je v celoti namenjena spodbujanju sodelovanja različnih akterjev na področju mladine, mladinskega dela in mladinske politike z namenom doseganja skupnih ciljev ter strukturiranega dialoga v okviru evropskega sodelovanja na področju mladine. Na decentralizirani ravni je mogoče v sprejem predlagati projekte srečanj mladih in odgovornih za mladinsko politiko.

Podakcija 5.1 – Srečanja mladih in odgovornih za mladinsko politiko. Podakcija podpira sodelovanje, seminarje in strukturiran dialog med mladimi, akterji na področju mladinskega dela in pristojnimi za mladinsko politiko.

KDO LAHKO SODELUJE?

Pri projektih lahko sodelujejo različni akterji (organizacije in posamezniki) na področju mladine, vključno z neformalnimi skupinami mladih. Večina projektov, ki jih lahko podpre program MLADI V AKCIJI, zahteva vzpostavitev partnerstva med akterji iz dveh ali več držav.

ROKI ZA ODDAJO PRIJAVNIC

Za projekte, ki se potegujejo za sprejem na decentralizirani ravni, so vsako leto trije roki za oddajo prijavnice: 1. februar, 1. maj in 1. oktober. Prijavnice se glede na datum začetka projekta pošljejo do ustreznega prijavnega roka. Prijavnice in dodatna navodila so na voljo na spletni strani www.mva.si.

Kolofon

Založnik: Zavod MOVIT
Nacionalna agencija programa Mladi v akciji
Odgovorni urednik: Janez Škulj
Izvršni urednici: Tinkara Bizjak Zupanc in Mojca Kambič
Lektoriranje: Urša Fujs
Oblikovanje: Argos Media d.o.o.
Naslov uredništva:
Zavod MOVIT
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana
E-pošta: info@mva.si
Spletna stran: www.mva.si
Telefon: + 386 1 430 47 47
Faks: + 386 1 430 47 49
ISSN: 1580-805X
Tisk: Birografika Bori

AKTUALNO

Samostojnost sektorja mladine v novem programu 4

INTERVJU

O mladinskem delu z Urošem Skrinarjem 6

V AKCIJI

Geostrateška slika partnerstev v projektih Mladi v akciji 10

Civilna družba v Sloveniji je pragmatična 13

V ŽARIŠČU

NLP imenovan TCP- usposabljanja, seminarji in druge aktivnosti Nacionalne agencije 16

REFLEKSIJE

Za mladinsko politiko je Program Mladi v akciji orodje, ki ji pomaga, da se še bolje umesti v politične agende, ki izboljšujejo blagostanje vseh državljanov 18

Kakovostno mladinsko delo je ključno za razvoj celotne družbe 18

Mladi SMO v »akciji« in zahtevamo, da tako tudi ostane! 19

Program Mladi v akciji je edini program, ki neorganizirani mladini omogoča nove izkušnje, razvoj ter izgradnjo osebnosti 20

Brez programa »Mladi v akciji« bi bili sedaj na pol poti pri realizaciji zastavljenih ciljev in razvoju mladinskega dela 20

Prva desetletka 21

COYOTE

Vloga in prepoznavnost mladinskih organizacij pri priznavanju neformalnega izobraževanja 22

Na znanju temelječa ali civilna družba? 23

NAPOVEDNIK

Prednostne usmeritve programa Mladi v akciji v letu 2013 24

Eurodesk novosti 26

TELESKOP

Na čigavi mizi danes leži fascikel z usodo programa Mladi v akciji? 28

Nov program. Nadaljevanje in še več 32

IN THIS ISSUE YOU CAN READ

Short English summaries of main articles 35

Razprava o prihodnosti je neizogibno tudi razprava o preteklosti

Razprava o novem programu EU na področju mladine in njegovem upravljanju se je pričela – pred malo manj kot dvema letoma – predvsem kot razprava o številkah. Združevanje programov tako na evropski kot na nacionalnih ravneh je bilo predstavljeno kot eden izmed nujnih varčevalnih ukrepov v luči gospodarske krize, čeprav predvideni proračunski prihranki tega združevanja v številkah niso bili nikoli prikazani. Zato se mi zdi na mestu, da s številkami podprem torej tudi pomen samostojnega programa na področju mladine pri nas vse od njegovih začetkov v letu 1999. Razprava o prihodnosti je namreč neizogibno tudi razprava o preteklosti, saj je realnost, v kateri to razpravljamo, definirana prav z njo.

Zavod MOVIT izvaja naloge nacionalne agencije programa EU na področju mladine že od maja 1999, ko je Slovenija vstopila v program Mladi za Evropo III. Od maja do konca leta je bilo tistega davnega leta podprtih 32 projektov v skupni višini nekaj več kot 70.000 EUR, v njih pa je sodelovalo okoli 300 udeležencev. Od leta 2000 do 2006 je bilo nato v okviru programa Mladina podprtih 759 projektov v skupni višini cca 5,5 milijona evrov, v katerih je sodelovalo nekaj več kot 11.000 mladih. V sedanjem programu Mladi v akciji pa smo od leta 2007 do 2012 podprli skupaj 774 projektov v skupni višini malo manj kot 9 milijonov evrov, v katere je bilo, je in bo vključenih okoli 13.000 udeležencev, do konca trenutnega programa pa nas čaka še eno celo programsko leto. V štirinajstih letih je bilo torej podprtih skupaj 1.565 projektov mladih in mladinskih organizacij v skupni višini nekaj več kot 15 milijonov evrov. In če nam to še ni dovolj, lahko k temu dodamo še podpirne aktivnosti, ki jih je v vsem tem času organizirala Nacionalna agencija programa z namenom dvigovanja kakovosti projektov ter razvoja področja mladinskega dela: v teh 13 letih smo izvedli 274 seminarjev, usposabljanj in drugih podpornih aktivnosti za upravičence v skupni višini skoraj 1 milijon evrov, na katerih je sodelovalo skupaj več kot 10.000 mladih, mladinskih delavcev in voditeljev.

In seveda se je razprava v teh dveh letih iz številke premaknila med alineje in razprave o pomembnosti ohranitve polja mladine kot samostojnega in ločenega od področja izobraževanja. Pa vendar – če se je celotna razprava o prihodnosti pričela kot razprava o številkah, potem si je treba podrobno ogledati tudi te.

Da pa seveda ne bo ostalo samo pri številkah, smo tokratno izdajo Mladja posvetili tako pogledu na dosežke programa in nacionalne agencije v preteklosti kot tudi pogledu v s tem povezano bližnjo, pa tudi malo bolj oddaljeno prihodnost.

Tinkara Bizjak Zupanc,
Zavod MOVIT

Samostojnost sektorja mladine v novem programu

Nebo se počasi jasni. Novi program izobraževanja, usposabljanja in mladine bo t. i. integriran program, ki bo združil dosedanja programa Mladi v akciji in Vseživljenjsko učenje. Morda bo sedanje poimenovanje »Erasmus za vse« celo nadomestilo novo ime »YES EUROPE«, ki pomeni »Youth, Education and Sport«, vendar ima tudi zelo simbolni pomen za krepitev integracije. Zanimivo bo videti končni izdelek, kajti nekateri napovedujejo, da bo novi program bolj t. i. okvirni program kot nekakšna ena hiša navzven, znotraj pa ne bodo samostojno živele zgolj posamezne sobe, ampak kar cela nadstropja. Tudi – kot kaže – vhod v to hišo ne bo eden, ampak jih bo lahko več. Vendar počakajmo na konec razprave in odločitev Evropskega parlamenta, ki jo pričakujemo v januarju ali februarju 2013. Ena izmed ključnih zadev so prizadevanja za ohranitev samostojne proračunske postavke za poglavje o mladini. Do sedaj je vsak program imel svojo, celo ločeno po poglavjih evropskega proračuna. Vseživljenjsko učenje je spadalo v poglavje o rasti in konkurenčnosti, mladina v sklop državljanstva. In če se doseže ločenost postavk – za to si še najbolj prizadeva Evropski parlament –, potem bomo dejansko govorili o različnih nadstropjih in manj o eni hiši.

Janez Škulj, Zavod MOVIT

Morda ravno ta sedanja različna vključenost postavk za en ali drug program v dve različni poglavji evropskega proračuna in predlog ene postavke v poglavju o rasti in konkurenčnosti pove največ na najkrajši način. Programi EU za mladino so imeli vse od svojega začetka v letu 1987 za svoj prvi cilj spodbujanje in krepitev – sprva – evropske zavesti, pozneje pa evropskega državljanstva, seveda poleg spodbujanja učenja za aktivno državljanstvo. O vlogi programa, toda tudi družbenih namenov in ciljih mladinskega dela, ki naj bi ga program podpiral, govori to veliko. Programi izobraževanja in usposabljanja, še posebej po sprejetju Lizbonske strategije, so se vse bolj usmerjali v prispevek k večji zaposljivosti mladih, predvsem pa v reforme izobraževalnih sistemov v Evropi, ki naj bodo bolj kot kadar koli v funkciji trga dela oziroma rasti in konkurenčnosti.

Jasno postaja tudi, da bo novi program v okviru poglavja o mladini ohranil doseženo v dosedanjem razvoju programov EU na področju mladine. Ohranil se bo »Youthpass« kot specifični instrument za beleženje učnih učinkov neformalnega učenja, doseženega v sodelovanju pri izvajanju projektov. Vse več je zagotovil, da se bodo ohranili centri SALTO. Med ostalimi tudi center SALTO v Ljubljani, ki je namenjen podpori sodelovanja s partnerskimi državami v Jugovzhodni Evropi. Močna prizadevanja gredo tudi v smer ohranitve t. i. dela programa TCP, ki

je od leta 2000 postal ključno orodje za podporo razvoju mladinskega dela v okviru programa. Ohranile naj bi se tudi mladinske pobude, sedaj je le vprašanje, ali bodo zgolj čezmejne ali bodo – tako kot do zdaj – lahko tudi brez čezmejnih partnerstev.

Eno izmed ključnih vprašanj izpeljave zakonske podlage novega programa bo povezano z vprašanjem nadaljnega obstoja ločene izvajalske in upravljalvske strukture v okviru samostojnega poglavja o mladini v novem programu. Malokdo dvomi o tem, da bo končna rešitev to vprašanje prepustila odločitvam na nacionalnih ravneh držav članic. In jasno je tudi, da bo nekaj držav – iz različnih razlogov – ohranilo ločenost izvajalskih in upravljalvskih struktur. Ali je lahko med njimi tudi Slovenija?

Morda je zato dobro, da se vprašamo, kaj je pravzaprav dosedanj prispevek samostojnega programa EU na področju mladine v Sloveniji. Odgovor na to vprašanje je lahko zanimiv že zato, ker govorimo o programu, ki s svojimi finančnimi sposobnostmi predvsem podpira mednarodno mladinsko delo in specifične oblike učne mobilnosti v mladinskem delu, kot je Evropska prostovoljna služba.

Dosedanji razvoj mladinskega sektorja

Na strateški in simbolični ravni je dejstvo samostojnega programa na področju mladine utrjevalo zavest in prizadevanja

za uveljavitev ter krepitev mladinskega sektorja kot samostojnega sektorja. Tudi na evropski ravni, saj je bil program večkrat opredeljen kot temeljno orodje za razvoj evropskega sodelovanja na področju mladine. Na slovenski nacionalni ravni se je to pokazalo tudi skozi argumentacije o sistemskem zakonu mladinskega sektorja, še bolj pa skozi vzpostavljanje okvirov javnih politik do mladinskega dela na občinskih ravneh v Sloveniji. Zavest o samostojnih, vse bolj prepoznan program med akterji v polju mladinskega dela, je krepila težnje po prepoznavanju potrebe po lastnih proračunskih postavkah, lastni uredbi in vse bolj – tudi vse jasnejših specifičnih ciljih, ki naj bi jih z mladinskim delom dosegali v družbi in zaradi družbe, toda tudi zaradi potrebe po integraciji vedno novih generacij v družbo.

Na praktični ravni je program ponudil jasne namene in cilje vsem, ki so želeli sodelovati v njem in s tem pridobiti finančno podporo iz programa, na drugi strani pa je ponudil jasne, včasih celo zelo ozke koncepte pristopov in organizacije mladinskega dela. Številnim posameznikom in posameznicam, ki so se znašli v vlogi mladinskih delavcev, je ponudil možnosti za lastne razmisleke o temeljnih konceptih v mladinskem delu, kot so participacija, vključevanje, aktivno državljanstvo, medkulturno učenje ter izvajanje projekta kot načrtovane učne poti. V tem delu je program risal črto okoli mladinskega dela kot prostora učenja, še

posebno v odnosu do tistih učnih ciljev, ki jih težko ali sploh ne moremo dosegati skozi siceršnji formalni izobraževalni sistem. S tem je risal tudi črto razlike do koncepta prostočasnih interesnih dejavnosti mladih, ki je vsekakor koristen koncept, vendar mnogo bolj prostor varnostnih politik kot prostor spodbujanja aktivnega državljanstva.

Ena izmed bogokletnih idej evropskih programov na področju mladine je možnost, da podpora iz programa pridobi preprosto skupina mladih in da ni nujno, da vse poteka prek pravnih oseb. Preskok z organizirane mladine na samoorganizirano mladino je pomemben vsebinski skok. Ta možnost je bila predvsem spodbujena v okviru t. i. mladinskih pobud. Mladinske pobude so »itak« zgodba zase. Dobro tretjino vseh predlogov projektov, ki jih prejemamo, so mladinske pobude, v veliki večini lokalni projekti majhnih skupin mladih, ki s pobudo želijo nekaj narediti zase in/ali lokalno skupnost. Za program, ki naj bi podpiral predvsem mednarodne projekte in ki ima za mladinske pobude zgolj dobrih deset odstotkov vseh razpoložljivih sredstev, je to nenavadno. Vendar na drugi strani – četrtina vseh sprejetih projektov so ravno mladinske pobude.

Ni dvoma, da je dejstvo evropskega okvira programa samo po sebi dajalo dovolj avtoritete za sprejemanje novih konceptov. Ne gre pozabiti, da smo v tistem času – od leta 1997 do 2004 – dejansko kot družba

živeli v nekaj preprostih resnicah. Ena izmed njih je bila prilagajanje pravnemu redu Evropske unije. Zato je bil učinek programa toliko večji.

Na ravni priložnosti za mlade je program ponudil nekaj, kar je bilo prej res izjema. Kljub sorazmerni ekonomski odprtosti Jugoslavije in kljub – še posebej v primerjavi z drugimi socialističnimi državami – sorazmerno prostemu pretoku ljudi čez meje je bil prostor javne politike do institucionalnega prostora mladine tudi v Sloveniji sorazmerno zaprt. Mladinske izmenjave so bile redkost, še najdlje smo prišli s kakšnim organiziranim obiskom mladih med pobratenimi občinami. Leta 1999 smo hodili naokrog in akterje prosili, naj vsaj poskušajo izpeljati kakšno. Danes jih vsaj polovice predlaganih ne moremo sprejeti v program zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Program je marsikateremu akterju v mladinskem sektorju omogočil, da je zelo razvil svojo mednarodno razsežnost. Zgodila se je tudi pomembna vsebinska in kvalitativna sprememba. Če smo leta 1999 govorili predvsem o projektih z aktivnostmi z mednarodno udeležbo, danes govorimo o mednarodnih projektih.

In kaj je pravzaprav pomenila Nacionalna agencija programov EU na področju mladine v Sloveniji. S svojim začetkom v letu 1997 pa vse do danes je predstavljala enega izmed stebrov razvoja mladinskega dela v Sloveniji. Nekateri bi znali reči celo najmočnejši steber.

Prispevek programa Mladi v akciji

Uspešni prijavitelji v program so zelo hitro spoznali, da program ni nekaj, pri čemer zgolj lahko dobiš sredstva za izpeljavo zelenega. Spoznali so, da s sprejemom projekta, ki pomeni tudi finančno podporo, pravzaprav vstopajo v program in da se od njih pričakuje mnogo več kot zgolj poročanje o izvedenem. Sodelovanje v različnih spremljevalnih aktivnostih, ki so udeležence spodbudile k izmenjavi izkušenj, ki so od njih zahtevale postavitev lastnega dela v presojo vrstnikom, se je skozi čas izkazalo za odličen motor razvoja vsebin in pristopov na mikroravnih. Celo kontrolni obiski so dajali sporočilo, da nekoga zares zanima, kaj se dogaja z njihovim projektom.

Informativne predstavitve programa, katerih osnovni namen naj bi bil zgolj posredovanje informacij o obstoju in možnostih programa, so bile predvsem predstavitve osnovnih pojmov mladinskega dela, še posebej mednarodnega mladinskega dela. Pri tem se nismo mogli opirati na katero koli institucionalno ureditev, ki bi sama po sebi pripeljala večino akterjev na mesto in bi se zgolj pridružili že ustaljenemu programu. Motivacija vedno novih prijaviteljev, širjenje prostora mogoče uporabe programa, v nekaterih kontekstih tudi zunaj prostora mladinskega sektorja, sta bila pomemben del prizadevanj Nacionalne agencije. Slednje je veljalo še posebej takrat, ko smo govorili o mladih z manj priložnostmi. Prizadevanja, da bi dosegli skupine mladih, ki tradicionalno niso prisotne v mladinskem delu, so počasi dajala rezultate. S tem pa se je tudi odpiralo vprašanje o vlogi in družbeni koristnosti mladinskih organizacij glede prispevka h kohezivnosti družbe.

Nobena skrivnost ni, da je bila jasna politika promocije programa predvsem med akterji v mladinskem sektorju. To ne pomeni, da je bil program zaprt za druge, marsikatera izobraževalna in kulturna institucija je bila deležna podpore iz programa. Vendar je osredotočeno naslavljanje akterjev v mladinskem sektorju ustvarjalo svojevrsten rezervat, nekakšno varno območje, v katerem so lahko majhne lokalne ribice zrasle. In v tem je pomemben del bistva mladinskega sektorja, pomemben del življenja in institucionalnega okolja mladinskega dela. Njegova sposobnost, da se vedno znova revitalizira skozi vedno nove majhne ribice, ki so izraz pričakovanj in potreb vedno novih generacij. Podpiranje okolja, v katerem majhne ribe najdejo svojo mesto brez takojšnje soočenosti z večjimi ribami,

je politika, ki zagotavlja, da bo prostor mladinskega dela vedno živ in prilagodljiv, pa naj bo v okviru javnih politik na kateri koli ravni ali brez njih.

Podporne aktivnosti programa

Ključni instrument Nacionalne agencije za podporo razvoju programa, s tem pa tudi razvoju mladinskega dela v Sloveniji, je bila možnost nacionalnih agencij, da s sredstvi programa vzpostavijo programe različnih – predvsem mednarodnih – usposabljanj oziroma aktivnosti za krepitev kompetenc mladinskih voditeljev in delavcev. Ta instrument so ustvarile nacionalne agencije, seveda ob njegovem sprejemanju s strani Evropske komisije. Je edinstveni instrument v vseh dosedanjih programih izobraževanja, kulture, mladine, državljanstva in še česa, čeprav je njegovo delovanje na robu finančnih pravil, ki veljajo za splošni proračun Evropske unije.

S tem instrumentom je bila vzpostavljena stalna ponudba priložnosti za usposabljanje mladinskih voditeljev in delavcev v Sloveniji. Z njimi nismo zgolj promovirali novih vsebin ali pristopov, ampak tudi odpirali nove destinacije za sodelovanje v mednarodnem mladinskem delu. Za vsako aktivnostjo

je stal temeljit razmislek, če in koliko program ter trenutno stanje mladinskega dela potrebujeta kakšno spodbudo. Tako naša letošnja velika razvojna pobuda, s katero želimo spodbuditi nastanek lokalnih instrumentov za podporo mednarodnemu mladinskemu delu in učnih mobilnosti v mladinskem delu, prihaja šele sedaj. Če bi jo začeli pred petimi leti, bi pri občinah naleteli na mnogo manj interesa.

Kljub temu, da je večina sredstev programa TCP porabljena za mednarodne aktivnosti, je bilo nekaj odmevnih zgolj nacionalnih večdnevni dogodkov. Sedaj že tradicionalni seminar »Korak v program«, ki je dvakrat na leto namenjen novim prijaviteljem, je postal nekakšna mala šola o mladinskem delu. Redna usposabljanja za osebe v organizacijah EVS vzdržujejo potencial teh organizacij za izvajanje teh učnih mobilnosti v mladinskem delu.

Tudi MLADJE kljub nerednemu izhajanju še vedno ostaja edina slovenska publikacija o mladinskem delu na splošno, čeprav je zelo umeščena v dogajanje znotraj programa. In ravno MLADJE je nekaj od veliko tistega, česar nam ne bi bilo treba delati, vendar delamo, ker menimo, da je

pomembno za sektor, za njegovo vidnost tako navznoter kot navzven.

Samostojna nacionalna agencija?

Še vedno pa ostaja vprašanje, kako to, da je Nacionalna agencija imela tako močan vpliv in – sedaj naj rečemo tudi to – ugled. Ena izmed podrobnosti je tudi ta, da do sedaj kakšnih velikih sporov z upravičenci nismo imeli kljub temu, da – navsezadnje – gre za denar. Število pritožb nad odločitvami Nacionalne agencije je med nižjimi v Evropi. Tudi to govori o tem, da je Nacionalna agencija vzpostavila avtoriteto v svojem koščku mladinskega sektorja.

Morda je bilo ključno to, da je bila Nacionalna agencija prepoznana in sprejeta med akterji kot del lastnega prostora oziroma mladinskega sektorja. Dialog z različnimi akterji, veliko vložené energije v pojasnjevanja in utemeljevanja, predvsem pa blaženje ostrih robov takšnih ali drugačnih pravil programa, so zagotovo prispevali k temu, da je Nacionalna agencija s svojimi potezami ostala avtoriteta.

Zato je sedaj čas za začetek razprave o tem, kako želimo prihodnje poglavje o mladini v novem programu izvajati v Sloveniji. Možnosti rešitev se gibljejo v zelo binarnem sistemu. Ali bomo imeli eno strukturo, ki bo pokrivala celoten program, ali bomo imeli dve ali celo tri strukture, ki bodo pokrivala posamezne dele programa. Ne pozabimo, novi program vključuje tudi šport, in to je lahko tretji del. Vsaka od teh dveh rešitev ima svoje prednosti in slabosti.

Ena struktura je lahko malce cenejša, vendar bo to predvsem struktura upravljanja sredstev. Prednosti te so v sorazmerju z obsegi sredstev, in če vemo, da bo celotno mladinsko poglavje težko okoli osem odstotkov vseh sredstev programa, lahko vidimo nevarnost. Zagotovo si bo treba zelo prizadevati za to, da se bo porabilo bistveno več sredstev za Erasmus študente. Tu obstaja nevarnost, da se bo mladinski sektor v takšni strukturi in ob sedaj pričakovani arhitekturi programa utopil v mnogo večjih zgodbah.

Šele po tej ključni odločitvi je čas za vprašanje, ali je lahko takšna struktura MOVIT. In če bo, potem bo MOVIT zelo drugačen od sedanjega zavoda. Predvsem bo povečal svojo vpetost v mladinski sektor, kajti samostojna struktura za izvajanje poglavja o mladini v novem programu ima smisel le, če bo na eni strani okrepila sektor, na drugi strani pa še bolj kot sedaj postala stvar sektorja.

MOVIT izvaja naloge Nacionalne agencije v programih EU na področju mladine od maja 1999, ko je Slovenija vstopila v program MLADI ZA EVROPO III., ki se je nadaljeval s programom MLADINA (2000–2006) ter programom MLADI V AKCIJI (2007–2013). V tej vlogi MOVIT upravlja posredno centralizirana sredstva proračuna EU in omogoča pridobitev podpore za različne oblike učnih mobilnosti v mladinskem delu, istočasno pa izvaja aktivnosti za splošni razvoj mladinskega dela in neformalnega učenja, še posebej pa tiste, ki s svojo obliko in vsebino prispevajo h krepitvi evropskega sodelovanja na področju mladine.

V tej razsežnosti MOVIT izvaja [program usposabljanj](#), predvsem mednarodnih usposabljanj za razvoj mladinskega dela in njegove izrabe za krepitev kompetenc mladih. Pomemben del dejavnosti MOVIT-a je [publicistična dejavnost](#), v okviru katere so nastala nekatera temeljna dela za razvoj mladinskega dela, še posebej pa učnih mobilnosti v mladinskem delu.

Poleg vloge Nacionalne agencije v [programu MLADI V AKCIJI](#) MOVIT izvaja tudi dejavnost EURODESK-a (od leta 2001), ki je specializirana struktura znotraj programa MLADI V AKCIJI za posredovanje informacij o evropskih priložnostih tako za mlade kot vse tiste, ki neposredno delajo z mladimi. Dela nacionalnega [EURODESK-a](#) dopolnjujejo [regionalni partnerji EURODESK-a](#) po vsej Sloveniji.

Od leta 2002 v okviru MOVIT-a deluje tudi [SALTO YOUTH South East Europe Resource Centre](#), ki podpira razvoj programa MLADI V AKCIJI v partnerskih državah na Zahodnem Balkanu in je eden izmed osmih centrov [SALTO YOUTH Resource Centres v Evropi](#).

MOVIT od leta 2009 izvaja tudi naloge informacijske pisarne programa [EVROPA ZA DRŽAVLJANE](#), ki podpira srečanja in sodelovanje med prebivalci držav članic EU in nekaterih držav kandidat za članstvo v EU z namenom spodbujanja in krepitve evropskega državljanstva.

Ob koncu leta 2010 je bilo v MOVIT-u zaposlenih 15 oseb, letni prihodki za kritje stroškov v letu 2010 pa so znašali 950.910,00 €, od tega 34 odstotkov iz proračuna RS, 49 odstotkov iz proračuna ES, 17 odstotkov pa je bilo pridobljenih z lastno dejavnostjo, predvsem izvajanjem usposabljanj EVS v državah Zahodnega Balkana. Zavod MOVIT deluje od leta 1997, del njegove dejavnosti ob ustanovitvi pa danes izvajata zavod [AVANTIS](#) (2004) in zavod [MOBIN](#) (2010).

»Kdor sledi zadnjim dogajanjem na ravni EU v povezavi z mladimi, bo vedel, da bomo morali mladinski akterji v prihodnje še veliko več pozornosti nameniti spremljanju in merjenju učinkov mladinskega dela, s čimer bomo »dokazovali« prispevek mladinskega dela skupnosti.«

Intervju o pomenu mladinskega dela z **Urošem Skrinarjem**, direktorjem Mreže MaMa

Z mladinskim delom se dejansko ukvarjate že vse življenje. Ali lahko na kratko opišete to svojo pot?

Ob tem vprašanju se sedaj počutim kar malo starega. (smeh) Vse do lanskega leta niti nisem pretirano razmišljal, koliko časa se dejansko že ukvarjam z mladinskim delom. A je bilo leto 2011 zame neka »prelomnica«, saj sem po nekako desetih letih zaključil aktivno (so) delovanje v Mladinskem centru Trbovlje. Hkrati sem dopolnil 30 let, ko se, če upoštevam zakonsko definicijo mladega človeka, ne smem več poimenovati, da sem mlad. Dokončno sem se tudi odločil in sprejel malo večji izziv na nacionalni ravni – vodenje Mladinske mreže MaMa, mreže mladinskih centrov Slovenije. In vse to je sprožilo, da sem naredil nekoliko daljši premislek o svojem dosedanjem mladinskem delovanju. Saj veste, kako gre: evalvacija in potem načrti za naprej. (smeh) In ko sem razmišljal o vsem, sem se spomnil, kako smo s sošolci že v času osnovne šole bili aktivni in organizirali to akcijo, pa tisto prireditve, pa kako sem bil predstavnik razredne skupnosti. To se je potem nekako nadaljevalo tudi v času srednje šole z aktivno vlogo v Šolskem skladu in Šolski dijaški skupnosti, kjer smo baje vedno zahtevali (le) svoje pravice! Pa pri vzpostavitvi in vodenju Šolskega športnega društva. Včasih kar verjamem ne, da je od vsega tega sedaj že več kot 12 let, ker se mi zdi vse še tako živo.

Sploh ko se na primer spomnim kakšnega organizacijskega zapleta na našem maturantskem plesu z voditeljicama, sedaj znanima političarkama ...

V letih, ki naj bi bili namenjeni študiju, se ja ta moj tempo na srečo moje neformalne izobrazbe, manj pa družbeno tako pomembne formalne samo stopnjeval. (smeh) Ustanovitev in delovanje v Študentskem klubu Trbovlje, sodelovanje v ekipi nacionalnega projekta Urada RS za mladino, TiPovej!, članstvo v humanitarnem društvu ter seveda ustanovitev Mladinskega centra Trbovlje. Leta 2001 smo v Trbovljah začeli iz nič, a smo v teh desetih letih iz nič v odlični ekipi MCT naredili veliko. Se bo slišalo čudno, a kolegi mladinski delavci me bodo razumeli, če rečem, da je MC postal moj način življenja. Rasel in razvijal se je MCT, s tem posledično pa smo profesionalno rasli tudi mladinski delavci. Prevzemali nove naloge, se lotevali novih izzivov in tako sem leta 2008 postal projektni sodelavec Mreže MaMa ter s tem začel delovati tudi na nacionalni ravni v mladinskem sektorju z osebo, od katere sem se naučil ogromno. Splet okoliščin, za katere mi je še vedno žal, je nato pripeljal do tega, da že drugo leto opravljam funkcijo direktorja Mreže MaMa, mreže mladinskih centrov.

Kakšno je po vašem mnenju osnovno poslanstvo mladinskega dela?

Lahko bi rekel, to, da je priložnost! In utemeljil, priložnost vsakega in vsakemu

mlademu človeku, skupini njih, da so aktivni, želijo nekaj narediti, to načrtujejo ter naredijo za širšo skupnost in s tem posledično zase ter se pri tem ogromno naučijo. A vendar, od leta 2010, ko imamo Zakon o uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju (ZJIMS), skušam uporabljati (zgolj) definicije, kot jih opredeljuje ZJIMS. Menim, da lahko s tem zelo preprosto prispevam k jasni uporabi zakona, njegovi prepoznavnosti in predvsem se s tem lahko izognem raznoraznim (subjektivnim) definicijam in interpretacijam le-teh. Namreč če ne bomo sami (mladinski akterji, op. p.) prispevali k večanju prepoznavnosti, pomenu ter ugledu mladinskega dela, ja, kdo pa bo? Večkrat kot bomo citirali ta in ta člen ZJIMS-a, bolj se »bo prijel«. Predvsem pri tistih, ki bi zanj morali vedeti, a (še) nimajo pojma. (smeh)

Je pa tako in tako definicija, kaj je mladinsko delo, v zakonu zelo široka. V 3. členu, pod opredelitvijo izrazov, jo najdemo in gre tako »*mladinsko delo je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve*«.

Kako vidite stanje na področju mladinskega dela pri nas? Izkušnje imate tudi v tujini – kakšna je primerjava?

Ravno v zadnjih tednih, ker pripravljam neko poročilo o stanju mladinskega dela v Sloveniji, intenzivno prebiram ogromno dokumentov o mladinskem delu, mladinski politiki in tako posledično o mladinskem sektorju v najširšem mogočem pomenu. Zato mi je dokaj težko odgovoriti glede stanja mladinskega dela v Sloveniji zelo kratko in enoznačno. Zakaj? Zato ker je bil razvoj precej raznolik. Če se osredotočim le na zadnjih 20 let in ne grem preveč v podrobnosti, ali so to članske mladinske organizacije ali organizacije za delo z mladimi, kot na primer mladinski centri, lahko na eni strani ugotavljam, da se je skupno število akterjev v mladinskem sektorju povečalo, na podlagi česa bi posledično lahko posplošil, da je več mladinskega dela. Glede na prej omenjene prebrane dokumente lahko

eno pomembnejše od drugega. Nikoli ni potrebe, da bi se kdor koli od akterjev v mladinskem sektorju počutil »ogroženega«, če mu je jasno njegovo poslanstvo in če je sposoben samoomejevanja ter delovanja v širše dobro. Na teh temeljih je potem tudi sodelovanje z drugimi akterji v mladinskem sektorju precej lažje. No, glede sodelovanja imamo v mladinskem sektorju v Sloveniji še zagotovo veliko rezerv. Ampak dokler bom poslušal, kako je za ene le »njihovo« mladinsko delo tisto »pravo« mladinsko delo ..., ah, raje narediva tu piko.

Seveda, če govoriva o področju mladinskega dela, ne moremo mimo kakovosti mladinskega dela v Sloveniji. Ali je mladinsko delo v Sloveniji kakovostno ali ne, si ne bi upal prehitro soditi, saj bi dejansko morali pogledati vsakega akterja posebej. In vem, da tako kot bi bili pri nekaterih izredno navdušeni, kako profesionalno uresničujejo poslanstvo mladinskega dela, bi bili na drugi strani

velikokrat, bodimo iskreni, na zelo vprašljivi strokovni ravni in brez »priznane veljave«. No, nekaj se premika tudi v tej smeri, a mi je žal, da tako zelo počasi. Preprosto prepočasi. Zato se zadnje čase veliko ukvarjam z zamisljo, da znotraj naše mreže ne bomo več čakali, ampak preprosto vzpostavili izobraževanje za mladinske delavce v mladinskih centrih, ki ga bomo tudi »certificirali«. Eden izmed bistvenih argumentov za to je, da moramo v prvi vrsti za priznanje mladinskemu delu in poklicu mladinski delavec poskrbeti sami akterji v mladinskem sektorju. Toliko kot se cenimo sami, toliko in tako nas bodo cenili tudi drugi. In tako seveda pridemo tudi do priznanja in prepoznavnosti mladinskega dela širše. Tistim, ki smo dnevno aktivni v mladinskem delu, se zdi, da je vse vsem jasno. No, ko stopimo ven iz mladinskega sektorja, hitro trčimo ob kruto realnost. To, da je za marsikoga mladinsko delo še vedno isto kot študentsko delo, da marsikateri uradnik na ministrstvu ne ve, kaj je nevladna (mladinska) organizacija, da še do pred nekaj leti druga oseba resornega ministrstva ni vedela, da obstajajo mladinski centri ..., niso ravno vzpodbudna dejstva. In glede na to, potem tudi o kakršni koli nacionalni mladinski politiki ter medsektorskem usklajevanju, večji prepoznavnosti pomena mladinskega dela in posledično financiranju akterjev mladinskega dela težko govorimo. In v tem se, če ste me vprašali še glede primerjave s tujino, bistveno razlikujemo od držav, v katerih je mladinsko delo razvito in ima tradicijo. Ima jo tudi pri nas, da ne bo pomote. Vendar vse te »podporne aktivnosti«, kot jih jaz poimenujem, ki naj prispevajo k nadaljnjemu razvoju mladinskega dela, kot so strategija razvoja mladinskega sektorja, konkretni ukrepi mladinske politike, finančna sredstva ..., no, vse to pa nam še zelo manjka. Žal na nacionalni ravni pri (političnih) odločevalcih bodisi z ene strani ali druge, tudi tretje, če želite, ni vedenja o mladinskem delu, kaj šele znanja o tem. Posledično potem ni razmišljanja o uporabi potenciala mladinskega dela za razvoj družbe ter tako tudi ni večje podpore mladinskemu sektorju. A če trdim to, je prav, da na drugi strani povem tudi naslednje. Stanje se izboljšuje in neke zelo lepe in tudi finančno podprte priložnosti za mladinski sektor v obliki mladinskih konzorcijskih mrež smo imeli v zadnjih treh letih. Pa nisem prepričan, da so bile vse tako smiselno zastavljene, kaj šele izvedene. In z zanimanjem bom čez kakšno leto pogledal, kaj se dogaja eno leto po zaključku le-teh. Se pa bojim, da bom razočaran.

seveda govorim o porastu, predvsem je ta trend izrazit v zadnjih petih letih ustanavljanja mladinskih centrov kot odgovor na to, »da je za mlade potrebno nekaj narediti«. Na drugi strani me mogoče skrbi upad (širšega družbenega) delovanja nacionalnih mladinskih organizacij. Tu sicer hitro potem trčimo ob razpravo, ki je v Sloveniji še nismo sposobni voditi, o organizirani mladini, ki prvenstveno (so)deluje v mladinskih organizacijah, in neorganizirani mladini, ki je bolj aktivna v organizacijah za delo z mladimi. Tako v Sloveniji kot večini držav EU pa je jasen trend neorganiziranosti mladine, zato se tudi pozornost mladinske politike, pa če to nekateri moji kolegi v mladinskem sektorju hočejo ali tega nočejo sprejeti, obrača, v prihodnje pričakujem, se bo še bolj, do zasledovanja ukrepov za neorganizirano mladino. To posledično vpliva na podporo in razvoj (socialnega) mladinskega dela. Pa da ne bo pomote, ne govorim, da je

pri drugih izredno razočarani, da »je kaj takšnega sploh mogoče«. Pa ne govorim o konceptualnih razhajanjih, saj so ta logična posledica razvoja in različnih potreb ter vrednot in nekako se mi tudi zdi prav, da obstajajo. Govorim o čem drugem. Upam, da bo spremembe v to smer prinesel leta 2010 sprejeti Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, ki zakonsko ureja mladinsko področje. Ne rečem, da je zakon popoln, a dejstvo je, da smo ga potrebovali in čakali deset let. Prinaša osnovne definicije, daje (v Sloveniji za spremembe baje tako potrebne) zakonske podlage, ki upam, da jih bomo znali uporabiti za nadaljnji razvoj kakovosti mladinskega dela. Vsekakor tudi za razvoj poklica mladinski delavec. Vemo, da tega (pustimo ob strani tiste štiri opredelitve za javni sektor) nimamo. Vemo, da nimamo formalnega izobraževanja za mladinskega delavca. Imamo sicer poplavo neformalnih izobraževanj za mladinsko delo, vendar

Kako vidite vlogo programa Mladi v akciji ter Zavoda MOVIT kot dolgoletne nacionalne agencije tega programa pri razvoju mladinskega dela pri nas?

Spomnim se, da sem pred kakšnim letom za vašo revijo pisal komentar Mreže MaMa na takrat šele napoved Evropske komisije, sedaj žal že dejstvo, po združevanju programov EU, pri čemer sem zapisal, da program Mladi v akciji in tudi oba njegova predhodnika kar dobro poznam. Takrat sem tudi zapisal, če odgovorim povsem osebno, da se imam za »generacijo mladinskih delavcev, ki je zrasla gor s temi in delno tudi zaradi teh programov«. Na začetku sem bil namreč udeleženec številnih (mednarodnih) seminarjev in usposabljanj o mladinskem delu in mladinski politiki, na katerih sem poleg praktičnih izkušenj pridobil tudi veliko teoretičnega znanja. Potem sem prehajal v udeleženca in akterja v številnih projektih, ki smo jih prijaviili v program in z njimi ter prek njih razvijali mladinsko delo sprva na lokalni ravni, potem na nacionalni in mednarodni. Prek programov smo tako pridobili ogromno znanj in veščin, ki nam jih nobeno formalno izobraževanje ne bi moglo dati.

Neizpodbitno dejstvo je torej, da je izvajanje vseh programov EU za mlade v Sloveniji odigralo, upam si reči, ključno vlogo pri razvoju akterjev v mladinskem delu in s tem mladinskega dela v Sloveniji. Posledično je bila takšna tudi vloga Zavoda MOVIT kot nacionalne agencije programov. Res je, da se kdaj nisem ali se še vedno ne strinjam s kakšno odločitvijo nacionalne agencije, vendar je treba biti jassen, da je izvajanje programa v vseh preteklih letih opravila več kot odlično in bistveno sooblikovala mladinsko področje ter predvsem prispevala k razvoju in kakovosti mladinskega dela v Sloveniji. Zato menim in sem ter bom zagovarjal, da mora tako ostati tudi v prihodnje.

V zadnjem času je vse glasnejša zahteva po krepitvi kompetenc mladih za vstop na trg delovne sile. Ali menite, da mladinsko delo lahko prispeva k temu cilju?

Seveda lahko. In ne samo, da lahko, to je že tako. Dejstvo je, da mladinsko delo razvija in krepi ključne kompetence mladega človeka. Tega sem se pri prejšnjih odgovorih že kar nekajkrat dotaknil. Povedano zelo preprosto, pa prosim, naj kdo ne zameri. Mlad človek prek svojega aktivnega (so)delovanja pri projektih in programih v mladinskih centrih, mladinskih organizacijah ... razvija svoje veščine in pridobiva znanja (od komuniciranja,

organizacijskih sposobnosti, računanja, reševanja dilem, sprejemanja kompromisov in še in še) ter tako postaja veliko bolj zaposljiv. To posledično privede tudi do njegove/njene večje zaposlenosti. In to je vse lepo in prav je tako. Mogoče o tem do sedaj nismo veliko govorili, kaj šele pisali. Zato je tu vsekakor treba pozdraviti kar nekaj koristne literature o mladinskem delu, ki je nastala v zadnjih dveh letih, tudi že kar nekaj gradiva glede učinkov mladinskega dela. Namreč kdor sledi zadnjim dogajanjem na ravni EU v povezavi z mladimi, bo vedel, da bomo morali mladinski akterji v prihodnje še veliko več pozornosti morali spremljanju in merjenju učinkov mladinskega dela, s čimer bomo »dokazovali« prispevek mladinskega dela skupnosti.

Vendar če se vrnem na vprašanje. Kot vidite, sem prej najprej govoril o večji zaposljivosti in šele nato posledično o večji zaposlenosti. To pa zato, ker če ima mladinsko delo pomemben prispevek k večji zaposljivosti mladih, na drugi strani ni osnovno poslanstvo mladinskega dela večja zaposlenost mladih. V zadnjem času imam namreč občutek, da zaradi jasnih usmeritev EU v to smer mladinsko delo postaja »le instrument« politike EU na področju zaposlovanja za večji, vsekakor pa predvsem hitrejši vstop mladih na trg delovne sile. Dokumenti Evropske komisije so glede tega zelo jasni. Spomnim se, ko sem bral prvi osnutek predloga novega programa EU na področju izobraževanja Erasmus za vse, v katerega združujejo tudi do sedaj samostojni program Mladi v akciji, da sem bil, milo rečeno, zgrožen. Dve stvari sta mi še posebej ostali v spominu, in sicer prioriteta po vključenosti čim več mladih v aktivnosti programa, torej masa, masa in še enkrat masa. Ter drugo, nujnost povezave projektov/aktivnosti programa na zaposlovanje mladih ter s tem posledično na čim hitrejši vstop mladih na trg delovne sile. Opa, tu pa bi se mladinskim akterjem morali sprožiti alarmi. Zato ker menim, pa vem, da nisem osamljen v teh razmišljanjih, da te prioritete, ki bodo, bodimo realni, tudi finančno podprte, lahko povsem spremenijo poslanstvo mladinskega dela, posledično pa tudi poslanstva mladinskih organizacij. Mladinsko delo je proces, potrebuje čas, rezultati in njegovi učinki pa so vidni šele v daljšem časovnem obdobju, kar vsekakor ne ustreza prioriteta, ki sem jih navedel. Hkrati, takoj ko govorimo zgolj o čim večjih številkah vključenih mladih, hitro lahko pozabimo na kakovost, da o trenutni (ne)usposobljenosti mladinskih akterjev v Sloveniji za doseganje takšnih številčnih ciljev raje ne razmišljam. Zato

menim, da mladinsko delo ne sme biti zgolj in samo instrument za krepitev kompetenc mladih za čim hitrejši vstop na trg delovne sile in je potrebno, da smo pri nadaljnjem razvoju v to smer zelo pazljivi. A hkrati, samo razmišljam na glas, bi bila mogoče to lahko priložnost za večjo prepoznavnost in podporo mladinskemu delu?

Leto 2013 bo evropsko leto državljanov. Namen tega leta je predvsem povečati ozaveščenost državljanov EU o tem, kako lahko izkoristijo pravice in politike EU, ter spodbuditi njihovo aktivno vključenost v oblikovanje politik Unije – torej spodbujanje aktivnega državljanstva. Ali menite, da pri nas spodbujamo aktivno državljanstvo mladih? Kako vidite vlogo mladinskega dela glede tega?

Tudi na to vprašanje je moj odgovor seveda pritriljen. Konec koncev se v Sloveniji izvede veliko projektov s podporo programa Mladi v akciji, pri čemer je ena izmed glavnih prioritet ravno vzpodbujanje aktivnega državljanstva mladih. Ali vemo točno, zakaj in kako spodbujamo aktivno državljanstvo, bi lahko verjetno razpravljala. A bi mogoče na tem mestu raje izpostavil naslednje. Zanimivo mi je poslušati, kako večji del mladinskega sektorja zadnja leta strumno poudarja, da mladi ne participirajo, da so mladi pasivni. Izjava, ki jo zelo težko slišim! Mi pa vedno sproži vprašanje: kaj pa mladinski akterji in mladinske organizacije? Smo kaj drugačni? Radi se pritožujemo, poudarjamo, kaj vse je narobe, veliko govorimo, kaj bi bilo potrebno itd., potem ko je treba iti v akcijo, pa, bodimo iskreni, se zelo, zelo slabo angažiramo, da bi kaj spremenili. In ne »kupim bučk«, da nimamo časa, da

nič ne moremo, da se nič ne da. Seveda se ne da, če niti poskusimo ne. Bom zelo konkreten. Koliko od vas, akterjev v mladinskem sektorju, ali še več, celo dosedanjih prijaviteljev projektov v program Mladi v akciji, vas je v zadnjem letu dni kakor koli sodelovalo pri zagovarjanju stališča, da potrebujemo tudi v prihodnje samostojen program EU za mlade, kar je nekaj, kar zadeva celotni mladinski sektor v Sloveniji? No? Aha, pa smo tam!

V okviru programa Mladi v akciji ste z Mladinsko mrežo MaMa izvedli nekaj odmevnih projektov znotraj podakcije 5.1 – Srečanja mladih in odgovornih za mladinsko politiko. So se v tem kontekstu zgodili kakšni pomembni premiki v slovenskem prostoru?

Res je. V letu 2008 smo izvedli nacionalno konferenco O mladih z mladimi, ki je bila zaključno dejanje projekta Delujmo lokalno!, ki smo ga pred tem izvedli v obliki enodnevnih srečanj mladih in odločevalcev po vseh regijah v Sloveniji. Delujmo lokalno! je bil zastavljen v smeri, da smo na »regijskih ravneh« povezali vse akterje na mladinskem področju z namenom, da razmišljajo o stanju mladinskega dela in mladinske politike v regiji ter oblikujejo konkretne korake za izboljšanje stanja. Takrat so predstavniki mladih in političnih odločevalcev, večinoma podžupanov, podpisali tudi dogovore o sodelovanju, pri čemer so se zavezali k uresničevanju izoblikovanih korakov.

V letu 2010 smo se potem lotili, delno že v smeri nadgradnje prej omenjenega projekta Delujmo lokalno!, zasnove in tudi konkretne izvedbe nacionalnega projekta Delo za mlade!. Izveden je bil v 25 občinah po Sloveniji z jasnimi cilji, da je (nekje celo prvič!) združil akterje, ki so aktivni na področju zaposlovanja mladih. Da se spoznajo, da razpravljajo o stanju glede zaposlovanja mladih in dorečejo, kaj lahko v sodelovanju naredijo za izboljšanje stanja. To je delno že sovpadalo tudi s temo strukturiranega dialoga na ravni EU, zato smo pri zaključnem nacionalnem srečanju projekta združili moči z Mladinskim svetom Slovenije in naredili precej odmeven dogodek. Mladinsko delo in zaposlovanje mladih smo začeli uvrščati na dnevni red odločevalcev tako na lokalni kot nacionalni ravni.

Letošnje leto 2012 smo v sodelovanju z Mladinskim svetom Slovenije izvedli projekt Dialog mladih!. Projekt strukturiranega dialoga v Sloveniji, ki je res izredno dobro uspel in skladno z našimi načrti pripeljal do zastavljenih ciljev. To je bil za Mrežo MaMa poleg prejšnjih dveh tretji projekt, ki je bil

tudi prijavljen in sofinanciran znotraj akcije 5.1 programa Mladi v akciji.

Danes, ko lahko že z neko časovno distanco gledam na učinke projekta Delujmo lokalno!, se pravi, tistega iz leta 2008, lahko rečem, da je povzročil neki nov pomen v razvoju mladinskega sektorja v Sloveniji, predvsem na strani lokalnih skupnosti. In naša nadaljnja prizadevanja prek preostalih dveh projektov, Delo za mlade! kot letošnji Dialog mladih!, sta to smiselno nadaljevala in nadgrajevala, tudi na nacionalni ravni in v povezavi z njimi. Zadnji Dialog mladih! nam je skupaj s partnerji uspelo zastaviti in izvesti tako, da je že v kratkem času sprožil implementacijo nekaterih priporočil mladih v nacionalne politike.

Zato močno podpiram izvajanje takšnih nacionalnih projektov, ki imajo vsaj pri Mreži MaMa za osnovno izhodišče vedno tudi krepitev mladinskega sektorja. Res je, da so to izredno zahtevni projekti tako z vidika načrtovanja kot izvajanja in da brez finančne podpore programa Mladi v akciji takšnih projektov ne bi bili sposobni izvesti. A lahko zelo prispevajo k prepoznavnosti mladinskega dela kot tudi h kreptvi mladinskega sektorja. Zato upam, da bomo proces strukturiranega dialoga krepili tudi v prihodnje. Ker znamo, ker je potrebno in ker ima rezultate ter konkretne učinke.

V zadnjem času ste bili v okviru Mladinske mreže MaMa, ki združuje 42 organizacij, dejavni na področju mladinskega dela, precej aktivni pri prizadevanjih za ohranitev samostojnega programa Mladi v akciji tudi v prihodnje. Zakaj se vam zdi to tako pomembno?

Res je! No, ta »zadnji čas« traja sedaj že več kot leto dni. Mreža MaMa in Mladinski svet Slovenije sta namreč že lansko leto simbolno na 9. maja naslovila na naše predstavnike v Evropski uniji poziv, da tudi v prihodnji finančni perspektivi »Mladi v akciji« ostane neodvisen program, osredotočen na neformalno izobraževanje, mobilnost in sodelovanje mladih. V tistem času je namreč Evropska komisija objavila osnutek predloga novega programa na področju izobraževanja za naslednjo finančno perspektivo, ki je v en velik program EU združil številne, do sedaj samostojne programe EU, med njimi tudi program Mladi v akciji. Že to je bil velik šok. Ko smo prebirali ta predlog »fenomenalnega novega programa«, kar nismo mogli verjeti, da je kaj takšnega mogoče. Mladinsko delo, neformalno izobraževanje mladih, mladinske organizacije so namreč besedne zveze, ki jih prvotni predlog Evropske komisije

skoraj ni vseboval. Seveda nismo mogli privoliti v kaj takšnega in tako smo sprožili obsežno akcijo zagovarjanja samostojnosti in neodvisnosti programa. Vrstili so se dopisi, sestanki, informiranje tega in onega, usklajevanja na nacionalni in mednarodni ravni, kaj še lahko naredimo ... Zavedamo se namreč izrednega pomena, ki ga ima program Mladi v akciji za razvoj mladinskega dela in s tem posledično za razvoj mladih v Sloveniji, in želimo, da tako ostane tudi v prihodnje. No, saj o tem sva že kar veliko danes povedala.

No, žal nam ni uspelo ohraniti samostojnega programa, saj na ravni EU seveda (Tega smo počasi že kar vajeni, a ne?) mimo volje državljanov EU in mladinskih akterjev, ki smo jasno izrazili zahtevo po nadaljevanju samostojnega programa, nastaja kompromis politikov, ki ohranja enoten program s samostojnim poglavjem mladine. Pa mi pravijo nekateri, no, vsaj nekaj ste dosegli. S tem se seveda ne morem strinjati! Namreč če sva prej govorila o aktivnem državljanstvu, mi naj potem povedo, ti vrli EU in nacionalni politiki ... Če evropski državljani jasno izrazimo svoje stališče, tisti, ki smo jih izvolili, da zastopajo naše interese in delajo dobro za nas, državljane, pa ta naša stališča zelo preprosto »povozijo« in ne upoštevajo, kje smo? Ampak saj se bomo zbudili. Bomo, bomo ...

Uroš Skrinar je trenutno direktor Mreže MaMa, mreže mladinskih centrov Slovenije, tako da se zadnje čase veliko bolj ukvarja z zagotavljanjem pogojev za mladinsko delo v Sloveniji. A kljub temu pravi, da je v prvi vrsti mladinski delavec. Z mladinskim delom se namreč ukvarja že zelo dolgo, saj se je z njim srečal že v osnovnošolskih časih in od takrat dalje ni miru. V pogovoru z njim pa nam je zaupal, da tudi v prihodnje še ne misli počivati...

O analizi obsega partnerstev s posamezno državo

Geostrateška slika partnerstev v projektih programa Mladi v akciji

Poročila o izvajanju programa MvA ne vključujejo podatkov ali informacij o obsegu zelenih in dejanskih partnerstev v projektih, ki jih podpira program EU Mladi v akciji. Naš informacijski sistem, ki nam pomaga pri upravljanju, niti ne vključuje funkcije, s katero bi preprosto prišli do podatkov o izvoru partnerstev tako v predlogih kot sprejetih projektih. Zato je analiza predstavljala velik izziv in seveda veliko ročnega štetja podatkov.

Janez Škulj, Zavod MOVIT

V analizi smo zajeli mladinske izmenjave in EVS, ki predstavljajo dve osnovni akciji oziroma možnosti, ki jih podpira program MvA. Skozi tri različne akcije oziroma podakcije, ki podpirajo mladinske izmenjave s programskimi državami, EVS in mladinske izmenjave s partnerskimi državami, je bilo v obdobju 2007–2011 na voljo skoraj 3/4 vseh razpoložljivih sredstev v programu in sprejetih več kot 60 odstotkov vseh predloženih projektov. Brez upoštevanja mladinskih pobud, pri katerih govorimo predvsem o lokalnih pobudniških projektih mladih brez mednarodnih partnerstev, se delež sprejetih projektov EVS in mladinskih izmenjav povzpne na več kot 80 odstotkov vseh sprejetih projektov v obdobju 2007–2011. V analizi so zajeti tudi podatki za leto 2012, in sicer za stanje po zaključku drugega izmed treh prijavnih rokov v letu 2012. Podatki za leto 2012 se bodo do konca leta še spreminjali, vendar velikokrat odlično ilustrirajo spremembe, ki se dogajajo v zadnjih dveh ali treh letih.

Za začetek javnosti predstavljamo rezultate analize na ravni predlogov projektov mladinskih izmenjav in EVS. Glede pristnosti interesa in želja akterjev iz Slovenije je namreč največ pozornosti vreden rezultat na ravni predlogov projektov, čeprav tudi na tej ravni lahko ugotavljamo učinke arhitekture programa in njegovih različnih možnosti za podporo projektom glede na izvor partnerjev. Ravno sodelovanje s partnerskimi državami – vsaj pri mladinskih izmenjavah – je močno pogojeno prav z arhitekturo programa, zato bomo ta partnerstva tudi posebej predstavili. Kljub temu je treba dodati, da se delež partnerstev po državah v sprejetih projektih ne razlikuje bistveno od deleža partnerstev

po državah v predlogih projektov. Tudi zato je na tej točki dovolj le analiza predlogov projektov.

Slika obsega partnerstev z različnimi državami ni popolna brez upoštevanja dejstva, da se akterji za vstop v program ne potegujejo zgolj v Sloveniji, ampak se kot partnerji v projektih, ki jih predlagajo predlagatelji iz drugih držav pri svojih nacionalnih agencijah, potegujejo tudi v drugih programskih državah. To sliko nameravamo predstaviti v eni od naslednjih števil, nekoliko pa smo se je dotaknili tudi v zaključku.

Analiza tudi ne vključuje podatkov centraliziranega dela programa, do katerih nimamo dostopa. Kljub majhnemu delu centraliziranega programa bi ta del – še posebej ko gre za sodelovanje s partnerskimi državami – lahko podal zanimive dodatne slike stanja. Tako – na primer – bi se verjetno povečalo število partnerstev s partnerji iz Jugovzhodne Evrope, saj se akterji iz teh držav lahko pojavljajo kot predlagatelji predlogov projektov na centralizirani ravni, v svojih predlogih projektov pa vključujejo tudi partnerje iz Slovenije.

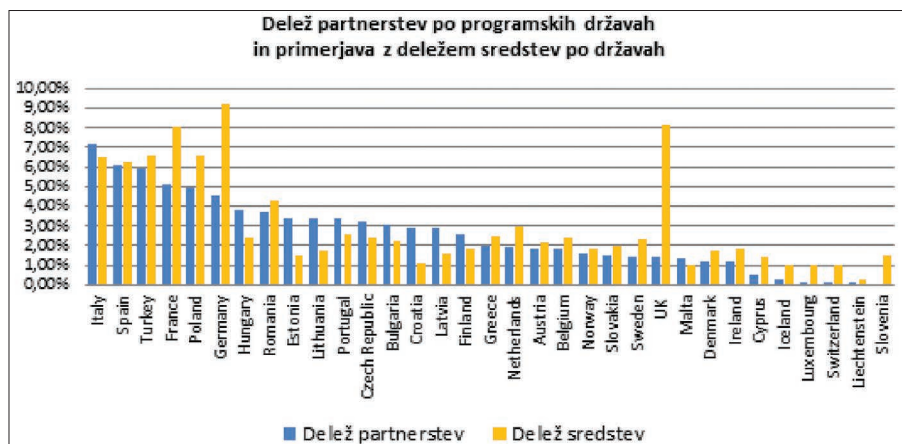
Rezultati analize so zanimivi tudi zato, ker je rezultat predvsem posledica številnih med seboj nepovezanih akterjev, ki s svojimi odločitvami o sestavi in izvoru partnerjev oblikujejo sliko od spodaj navzgor. Z drugimi besedami, večji ali manjši obseg partnerstev z neko državo ni posledica centralnega usmerjanja, ampak dejanski izraz želja in interesov akterjev, verjetno pa tudi izraz določene mere preračunljivosti.

Obseg partnerstev po državah v predlogih mladinskih izmenjav in projektov EVS

V analizi je upoštevano 2.089 partnerstev iz 785 predlogov projektov, ki so se za sprejem v program potegovali v Sloveniji. Od tega je 569 partnerstev iz 349 predlogov projektov EVS in 1.520 partnerstev iz 436 predlogov projektov mladinskih izmenjav. Partnerstva so bila vzpostavljena s partnerji iz 52 držav in ozemelj, pri čemer je bilo največ partnerstev vzpostavljenih s programskimi državami. 73,53 odstotka z državami članicami EU (od tega 31,83 odstotka z državami, ki so postale članice EU v letu 2004 ali pozneje), 1,91 odstotka z državami EFTA ter 8,95 odstotka z drugimi programskimi državami (Turčija, Hrvaška in Švica). Partnerstva z vsemi partnerskimi državami zajemajo 15,61 odstotka, od tega 10,53 odstotka s partnerji v Jugovzhodni Evropi (SEE), 3,83 odstotka s partnerji v Vzhodni Evropi in Kavkazu (EECA) ter 1,24 odstotka s partnerji v sredozemskih državah (MEDA).

Akterji iz Slovenije so najpogostejše predlagali partnerje iz Italije (7,18 odstotka), ki jim sledijo partnerji iz Španije (6,13 odstotka) in Turčije (5,94 odstotka). Partnerstva s partnerji iz prvih petih držav zajemajo 29,25 odstotka vseh partnerstev, partnerstva s partnerji iz prvih petnajstih držav predstavljajo 63,57 odstotka vseh partnerstev v predlogih tako projektov mladinskih izmenjav kot predlogih projektov EVS.

Vendar je treba za kakršne koli vsebinske interpretacije deležev partnerstev po posameznih državah te primerjati z obsegi teh držav. Za ilustracijo obsegov posamezne

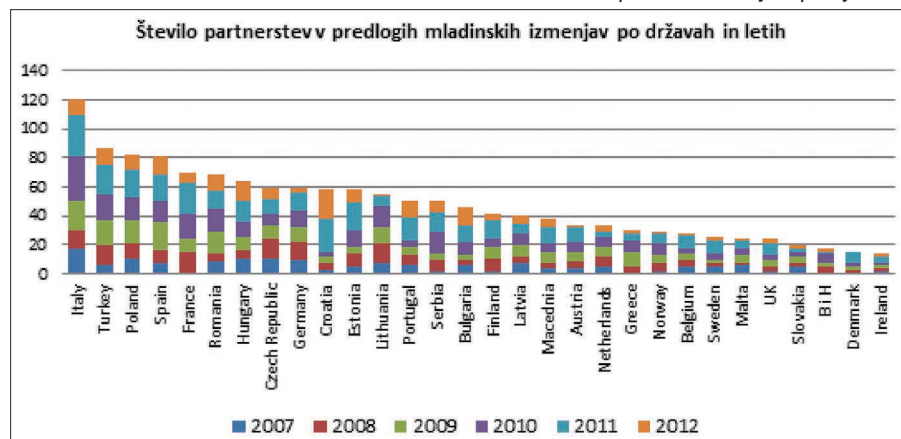
države smo uporabili delež sredstev iz programa MvA, ki je bil v letu 2011 na voljo za dodelitev v posamezni državi. S to primerjavo lahko prepoznamo države, s katerimi delež partnerstva presega njihovo velikost (potencial), toda tudi države, za katere lahko zares trdimo, da obseg partnerstev ne izraža možnosti sodelovanja glede na obseg posamezne države. Med države z nadpovprečnim obsegom lahko uvrstimo vse sosednje države razen Avstrije, nato skupino držav na vzhodu Baltskega morja (Finska, Estonija, Latvija in Litva), toda tudi Portugalsko, Češko in Bolgarijo. Najbolj očitno podpovprečnost deleža partnerstev glede na obseg posamezne države ugotavljamo pri Veliki Britaniji, vendar tudi pri vseh drugih velikih državah razen Italije.

Obseg partnerstev po državah v predlogih mladinskih izmenjav

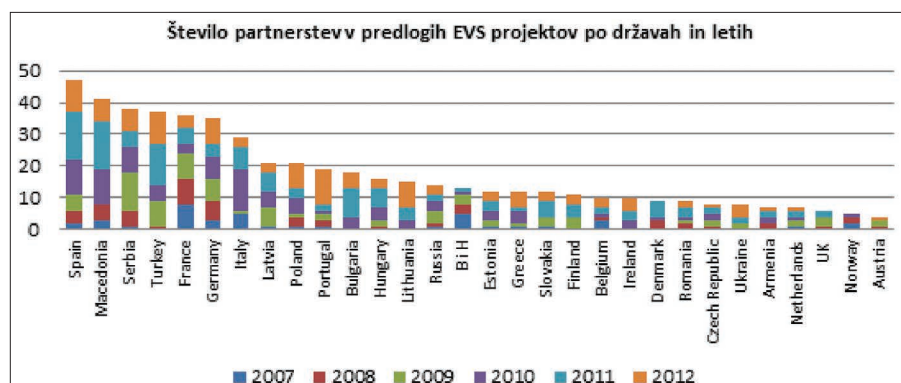
Slika in vrstni red držav glede na obseg partnerstev za namen izvedbe predlaganih projektov mladinskih izmenjav ne odstopa močno od splošne slike. Razlog je v tem, da večina sklenjenih partnerstev izhaja iz predlogov mladinskih izmenjav, zgolj 27,24 odstotka vseh partnerstev je bilo sklenjenih za namen izvedbe predlaganega projekta EVS. Vendar je vpliv obsega partnerstev EVS na celoten obseg partnerstev z nekaterimi državami izredno velik. Čez 50 odstotkov se deleži partnerstev povzpnejo z Makedonijo, Rusijo in Armenijo, Jordanijo, Islandijo, Libanonom, čez 40 odstotkov pa s Srbijo, Bosno in Hercegovino, Irsko, Ukrajino, Egiptom in Palestino. S tremi državami (Maroko, Lihtenštajn in Tunizija) so bili predlagana izključno partnerstva za namen izvajanja projektov EVS. Pri mladinskih izmenjavah to velja za Ciper, Kosovo, Luksemburg in Lihtenštajn, s katerimi ni bilo predlagano nobeno partnerstvo za izvedbo projekta EVS.

Največ partnerstev za namen izvedbe mladinskih izmenjav gre partnerstvom z Italijo, ki predstavljajo 7,92 odstotka vseh

partnerstev. Sledijo ji Turčija (5,72 odstotka), Poljska (5,39 odstotka) in Španija (5,33), nato pa sledi spet malce večji padec, saj ima Francija kot četrta država le še 4,61 odstotka vseh partnerstev. Partnerstva s prvimi petimi državami obsegajo 29,01 odstotka vseh partnerstev, partnerstva s prvimi petnajstimi državami pa obsegajo 66,71 odstotka vseh partnerstev v predlogih mladinskih izmenjav. S prikazom števila partnerstev tako po

državah kot po letih lahko zaznamo tudi medletna nihanja obsega partnerstev po posameznih državah. Svojevrstno presenečenje so partnerstva s partnerji iz Hrvaške, ki so v zadnjih dveh letih od vstopa Hrvaške med programske države najhitreje rastoč obseg partnerstev s posamezno državo in očitno rastejo tudi v letu 2012, čeprav z večino drugih držav opazamo zmanjševanje števila partnerstev v tem letu.

Trend gibanja povprečnega letnega števila partnerstev skozi podaljšujoča se časovna obdobja med prvimi petnajstimi državami pa nakazuje dolgoročnejša gibanja zanimanja za sodelovanje s partnerji iz posameznih držav. V nekaterih primerih lahko jasno razločimo upadanje rasti (na primer z Italijo) oziroma celo padec (na primer Litva). Z dodanimi podatki o številu partnerstev v letu 2012 pa lahko še jasneje prepoznamo premike. Tukaj ni mogoče spregledati rasti partnerstev s partnerji iz Hrvaške, ki je začelo rasti po vstopu Hrvaške med programske države v letu 2011, nadpovprečna rast deleža partnerstev med prvimi petnajstimi državami pa se obeta tudi Madžarski, Portugalski in Bolgariji.

Obseg partnerstev v predlogih projektov EVS

Obseg partnerstev za namen izpeljave projektov EVS se močneje razlikuje od skupne slike deleža partnerstev v mladinskih izmenjavah in EVS s posameznimi državami. Na prvem mestu je Španija

z 8,09 odstotka vseh partnerstev, ki ji sledijo Makedonija (7,06 odstotka), Srbija (6,54 odstotka), Turčija (6,37 odstotka) in Francija (6,20 odstotka). Partnerstva s prvimi petimi državami predstavljajo 34,25 odstotka vseh partnerstev, partnerstva s prvimi petnajstimi državami predstavljajo 68,85 odstotka vseh partnerstev v predlogih projektov EVS.

Bistvena razlika pri izmenjavah je visoka umestitev Makedonije in Srbije na EVS-lestevici obsega partnerstev s posamezno državo, toda tudi uvrstitev partnerstev z Rusijo med prvih 15 držav. To dejstvo potrjuje vpliv arhitekture programa na sestavljanje partnerstev. Program namreč podpira mladinske izmenjave s programskimi in partnerskimi državami v okviru dveh različnih akcij, pri čemer je akcija 3.1 (mladinske izmenjave in podporne aktivnosti s partnerskimi državami) finančno bistveno skromnejša od akcije 1.1, v okviru katere se zagotavlja podpora za mladinske izmenjave s programskimi državami. Pri EVS se projekti podpirajo v okviru iste akcije ne glede na to, ali gre za sodelovanje s programskimi ali partnerskimi državami.

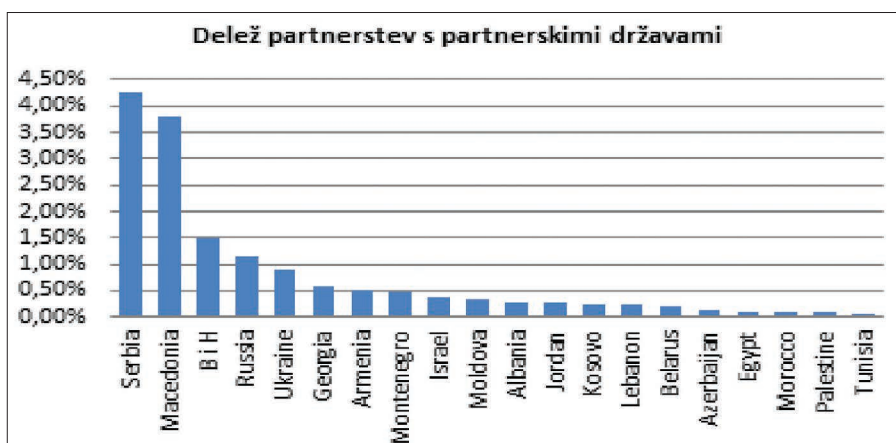
Glede trendov gibanja deležev med posameznimi državami lahko prepoznamo nekatere premike. Partnerstva z nekaterimi državami so v velikem vzponu, medtem ko partnerstva s partnerskimi državami usihajo. V primerjavi s trendom gibanj partnerstev v mladinskih izmenjavah je mogoče določiti različnost trendov z EVS. Tako v primeru Španije prepoznamo bistveno večjo rast partnerstev v EVS kot v mladinskih izmenjavah, v primeru Italije prepoznamo padanje tako pri mladinskih izmenjavah kot pri EVS, v primeru Portugalske pa lahko govorimo o večanju obsega partnerstev tako v mladinskih izmenjavah kot v EVS. Na drugi strani je sodelovanje s Francijo v upadanju tako pri mladinskih izmenjavah kot pri EVS.

Pri morebitnih vsebinskih interpretacijah partnerstev v EVS velja opozoriti na dve pomembni dejstvi. Projekt običajno – z izjemo nekaj držav v Evropi – predlaga prihodnja gostiteljska organizacija, kar pomeni, da gre v večini primerov, ko akter iz Slovenije predlaga projekt EVS, za gostovanje prostovoljca iz druge države v Sloveniji.

Obseg partnerstev v izmenjavah s partnerskimi državami

Partnerstva s partnerji v partnerskih državah se brez dvoma osredotočajo na Zahodni Balkan, pri čemer zelena partnerstva s partnerji iz Srbije in Makedonije

predstavljajo več kot 50 odstotkov vseh partnerstev v predlogih mladinskih izmenjav in projektov EVS, skupaj s partnerji v

BiH pa dosegajo več kot 61 odstotkov vseh partnerstev s partnerskimi državami.

Med drugimi partnerskimi državami velja omeniti še Rusko federacijo in Ukrajino, ki skupaj predstavljata 13 odstotkov vseh partnerstev s partnerskimi državami, med sredozemskimi državami pa so na prvih mestih Izrael, Jordanija in Libanon s slabimi šestimi odstotki.

Večji vpliv partnerstev EVS na obseg partnerstev s partnerskimi državami gre pripisati predvsem arhitekturi programa. Program namreč podpira mladinske izmenjave s programskimi in partnerskimi državami v okviru dveh različnih akcij, pri čemer je akcija 3.1 (mladinske izmenjave in podporne aktivnosti s partnerskimi državami) finančno bistveno skromnejša od akcije 1.1, v okviru katere se zagotavlja podpora za mladinske izmenjave s programskimi državami. Pri EVS se projekti podpirajo v okviru iste akcije ne glede na to, ali gre za sodelovanje s programskimi ali partnerskimi državami.

Zato velja pri obsegih sodelovanja s partnerskimi državami upoštevati določeno mero »samooomejevanja« akterjev iz Slovenije vsaj v pogledu sklepanja partnerstev za izvajanje mladinskih izmenjav, pri čemer rezultati te analize v tem pogledu ne izražajo stvarnih želja oziroma interesov po sodelovanju s partnerji v drugih državah. Vpliv dejanske možnosti pridobitve podpore iz programa na rast obsega partnerstev morda najboljše prikažejo podatki o vplivu dodatne finančne podpore za sodelovanje v okviru t. i. Vzhodnega partnerstva.

Na splošno ugotavljamo, da se obseg partnerstev s partnerji v Jugovzhodni Evropi manjša. Le Srbija in Črna gora imata v letu 2012 za odtенок več partnerstev, kot je letno povprečje v obdobju 2007–2011, največji padec v letu 2012 ima BiH. Obseg partnerstev z Vzhodno Evropo in Kavkazom počasi, a vztrajno raste.

Vzhodno partnerstvo, ki obsega šest držav (Ukrajina, Belorusija, Moldavija, Gruzija, Armenija in Azerbajdžan), omogoča dodatna sredstva izključno za podporo projektom mladinskih izmenjav in EVS s sodelovanjem partnerjev iz držav Vzhodnega partnerstva. Nedvomno lahko ugotovimo, da je število predlaganih partnerstev s partnerji iz vseh držav Vzhodne Evrope in Kavkaza v letu 2012 večje od letnega povprečja predlaganih partnerstev v obdobju 2007–2011. Vendar se partnerstva z državami, ki so sestavni del Vzhodnega partnerstva, v letu 2012 povečujejo bolj kot partnerstva z akterji v Rusiji.

Interpretacije in zaključki

Rezultati analize kažejo, da pri akterjih iz Slovenije prevladuje želja po sodelovanju s partnerji v ožjem krogu držav. Ta se še posebno zoži pri sodelovanju v mladinskih izmenjavah v drugih državah, pri čemer 4/5 vseh partnerstev zajema 15 držav. Razpršenost partnerstev je največja v predlogih mladinskih izmenjav v Sloveniji, partnerstva za namen izvedbe predlaganega projekta EVS v Sloveniji se že omejujejo na manj držav.

Prevladujoča zelena usmerjenost akterjev iz Slovenije v sodelovanje s partnerji iz

	IT TR PL ES FR RO HU CZ DE HR EE LT PT SR BG															
	Partnerstva v mladinskih izmenjavah v predlogih projektov v Sloveniji															
	29,01 %															
	49,54 %															
	66,71 %															
	ES MK SR TR FR DE IT LV PL PT BG HU LT RU BIH															
	Partnerstva v EVS v predlogih projektov v Sloveniji															
	34,25 %															
	55,77 %															
	68,85 %															

drugih držav se osredotoča na južno-, srednje- in vzhodnoevropske države. Pri tem je pomembno tudi sodelovanje s sosednjimi državami, še posebej z Italijo in Madžarsko. Pri obeh je zaznati tudi sorazmerno uravnoteženost prizadevanj po vstopu v program tako v Sloveniji kot v Italiji in na Madžarskem. Z avstrijskimi partnerji predvsem sodelujemo v projektih mladinskih izmenjav, ki jih avstrijski partnerji predlagajo v Avstriji, partnerstva s partnerji iz Avstrije v Sloveniji se ne uvrščajo med prvih 15 držav. Partnerstva s partnerji iz Hrvaške pa so, po vstopu Hrvaške med programske države, med najhitreje rastočimi v zadnjih dveh letih.

Prav razvoj partnerstev s Hrvaško nakazuje možnost podobnega razvoja sodelovanja s Srbijo in Makedonijo po vstopu teh držav med programske države. Če se sedaj evidentiran visok interes za sodelovanje v EVS s partnerji iz Makedonije in Srbije – kljub manjši stagnaciji v letošnjem letu – preseli med mladinske izmenjave, se lahko zgodi, da bo izvajanje programa zelo osredotočeno na partnerstva z nekaterimi okolji iz nekdanje skupne države.

Sodelovanje s Turčijo je – glede na prisotnost Turčije v vsakodnevem življenju v Sloveniji – presenečenje. Vendar med razlogi za izredno zanimanje za sodelovanje s Turčijo ne gre spregledati dveh pomembnih komponent. Turčija razpolaga s pomembnim deležem razpoložljivih sredstev v programu, turške organizacije pa so med bolj aktivnimi, ko gre za iskanje partnerjev za sodelovanje v projektih programa MvA v Evropi. Zato velikemu obsegu sodelovanja s Turčijo velja pripisati tudi nekaj preračunljivosti, ki temelji na oceni akterjev, kako z največ možnosti do finančne podpore iz programa.

Civilna družba v Sloveniji je pragmatična

Vsekakor lahko pragmatičnost vidimo kot posledico širšega družbeno-političnega sistema v Sloveniji. Predvsem je civilna družba v Sloveniji, govorim seveda o tistih akterjih (predlagateljih), ki prijavljajo projekte v program Mladi v akciji, pripravljena svoje poslanstvo v marsičem prilagajati glede na razpoložljive (javne) vire. Tako nacionalne kot evropske, lokalnih je tako ali tako večinoma le za vzorec.

Primož Ferjančič, Zavod MOVIT

V predzadnjem letu izvajanja programa Mladi v akciji in s pogledom na prihajajoči nov program smo v Nacionalni agenciji izvedli obsežno raziskavo. Med številnimi parametri smo raziskali tudi obseg in razpršenost akterjev, ki prijavljajo in imajo sprejete projekte v program Mladi v akciji v Sloveniji.

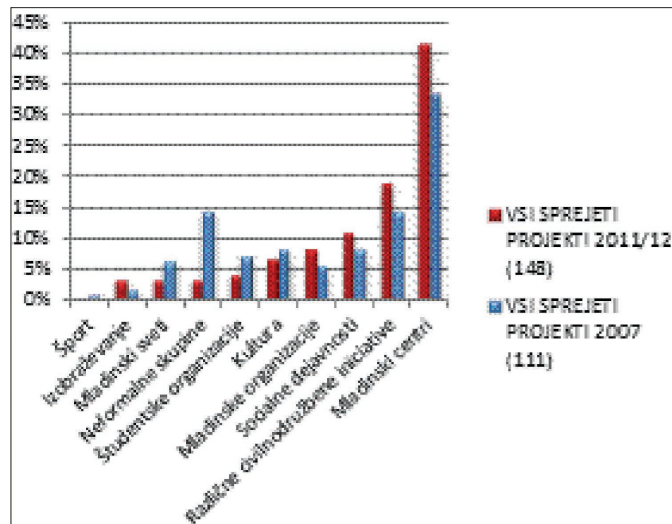
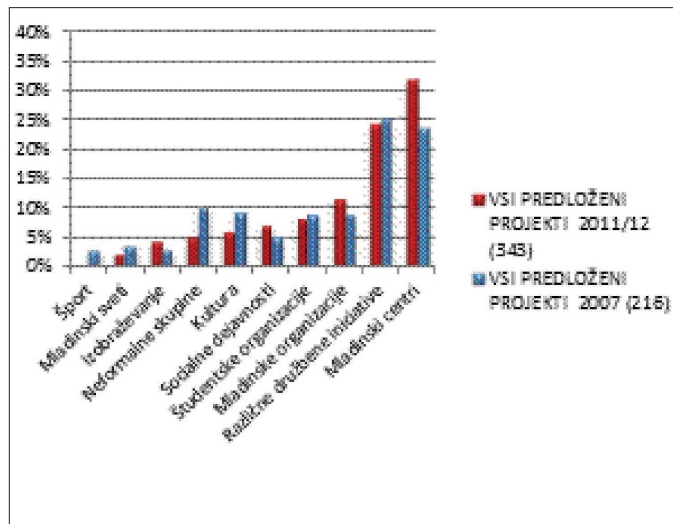
V preteklih letih smo pri spremljanju podatkov in trendov prijav, ki so bili objavljeni tudi v preteklih številkah Mladja, ugotovili, da se polje prijaviteljev in njihovih sprejetih projektov, ki prijavljajo projekte v različne akcije, v primerjavi s programom Mladina in tudi začetkom programa Mladi v akciji vse bolj širi. Začeli so se pojavljati akterji, ki niso bili tipični predstavniki sektorja mladine. Še več, prijavitelje je bilo mogoče razvrstiti v številne sektorje, ki pokrivajo skoraj celoten spekter civilne družbe. Ob tem se je pojavilo vprašanje, kaj to pomeni za sam sektor mladine. Poleg vprašanja večje konkurence, ki je razpršena in zato ne prinaša nujno tudi

večje kakovosti v sektorju mladine, se je postavilo tudi vprašanje, ali ima mladina še svoje področje in politike, ki bi urejale in postavljale mladini lastne in aktualne cilje.

Prestrukturiranje

Na spodnjih dveh grafih je predstavljena struktura predloženih prošenj in sprejetih projektov. Primerjali smo zadnje razpoložljive podatke s konca 2011 in začetka 2012 s podatki iz leta 2007. Predvsem nas je zanimalo, kaj predstavlja jedro populacije akterjev, ki prijavljajo projekte in imajo projekte tudi sprejete. Ali lahko predpostavljamo, da se prostor prijaviteljev in upravičencev oži in širi.

Projekte akterjev smo razvrstili v deset kategorij, kot je razvidno z grafa, glede na nacionalno zakonodajo, kategorizacije v razpisih, članstvo v Mladinskem svetu Slovenije in Mladinski mreži MaMa ter glede na poslanstvo posameznega akterja. Pri tem je treba poudariti, da so vsi

projekti vseh prijaviteljev in upravičencev, ker smo hoteli meriti tudi njihovo moč in kapacitete. Sicer bi dobili le razmerja med akterji med opredeljenimi kategorijami. Podatek, da se je povečalo tako število prijaviteljev kot tudi upravičencev in s tem tudi projektov, je najbolj očiten. Obseg posamezne kategorije je delno povezan tudi z obsegom te kategorije akterjev na splošno, zunaj programa Mladi v akciji. Tako sta kategoriji mladinski centri in ostale civilnodružbene iniciative najboljše, v slednji je razpršenost akterjev mnogo večja kot pri mladinskih centrih, pri katerih je nekaj zelo močnih akterjev z veliko količino predloženih in sprejetih projektov. Izraz tega je tudi manj sprejetih projektov v kategoriji ostale civilnodružbene iniciative. Položaj mladinskih (članskih) organizacij se krepi, vendar predvsem kot posledica nekaj novih akterjev, ki so se pojavili v sektorju v zadnjih dveh do treh letih. Še vedno zaznavamo zelo šibko zastopanost mladinskih organizacij v okviru političnih strank.

Positiven trend kaže vključenost akterjev socialnega varstva, ki so prijavili več projektov in imeli tudi več projektov sprejetih kot leta 2007. Ta trend pripisujemo le delno finančni krizi in krčenju nacionalnih virov. Akterji s tega področja vedno bolj prepoznavajo pomen povezovanja z mladinskim delom. Na drugi strani lahko ugotovimo upad sprejetih projektov v program Mladi v akciji pri akterjih iz kulture, ki so tudi predlagali manj projektov kot v letu 2007. Podobni so podatki različnih študentskih organizacij in društev (študentski klubi v okviru ŠKIS-a so štet v kategorijo mladinske organizacije), ki so imeli nekaj manj sprejetih projektov kot v letu 2007, čeprav so jih prijavljali več.

Velika razlika pri neformalnih skupinah v zadnjem obdobju je predvsem posledica nestimulativnega davčnega okolja. Vendar so se take iniciative prenesle na druge akterje, predvsem mladinske centre. Podatki jasno kažejo tudi jasno ločenost

med sektorjem formalnega izobraževanja in športa na eni strani ter sektorjem mladinskega dela na drugi.

Združeni podatki v dve kategoriji »mladinski sektor« (MC, MO in MS) in »ostalo« jasno pokažejo, da se mladinski sektor krepi. Prijavitelji v kategoriji »ostalo« danes še vedno predlagajo več projektov – razmerje je 56 odstotkov proti 44 odstotkom, vendar se je razlika glede na leto 2007 zmanjšala za približno 20 odstotkov. Pri sprejetih projektih se je trend prav tako obrnil v prid prijaviteljem iz mladinskega sektorja. Leta 2007 je bil delež sprejetih projektov ostalih akterjev 55 odstotkov, v zadnjem obdobju pa je padel na 47 odstotkov. Mladinski sektor se je glede na leto 2007 okrepil za osem odstotkov in znaša 53 odstotkov vseh sprejetih projektov.

Lahko smo optimisti

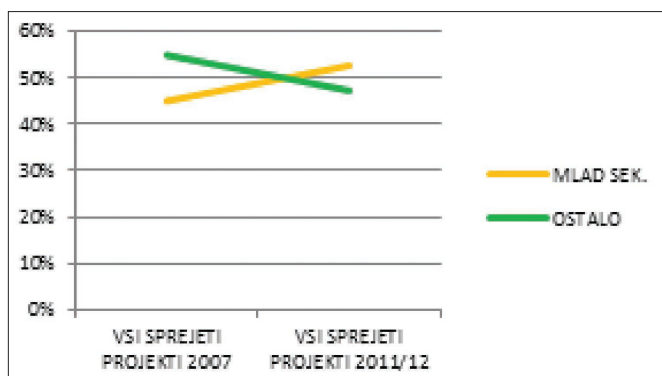
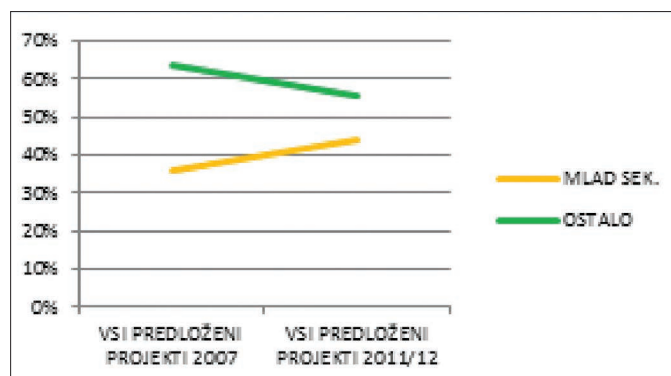
Ugotovimo lahko, da se populacija prijaviteljev in upravičencev v okviru programa Mladi v akciji širi in je razpršena, vendar je jedro akterjev močno in prihaja večinoma iz mladinskega sektorja. Ostali mejni sektorji (izobraževanje, šport, kultura, sociala ipd.) so prav tako del te »mladinske krajine« predvsem v aktivnostih, ki prehajajo na področje neformalnega izobraževanja in mladinskega dela.

Razpršenost projektov in akterjev je glede pestrosti pozitivna, nekoliko bolj skeptični smo lahko glede kakovosti. Nacionalna agencija opaza, da se v programu pojavljajo novi nepoznani akterji, ki dvigujejo kakovost in so pri prijavah ter izvedbi projektov uspešni. Vendar Nacionalna agencija ugotavlja tudi, da obstajajo tudi taki, ki pogosto ne izpolnjujejo vseh meril pri ocenjevanju, vendar vztrajajo z novimi prošnjami. Pogosto je vsebinska in izvedbena kapaciteta lahko vprašljiva. Ker so sredstva v Sloveniji sorazmerno visoka, se v določenih nihajih pokaže absorpcijska šibkost sektorja in prevečkrat administrativna nedoraslost izzivom. Prav to je glavni in prioriteten izziv celotnega

sektorja in tudi implementacije predvsem novega programa, ki prihaja z letom 2014. Predvsem je to vprašanje pomembno, če upoštevamo dejstvo, da sta dve temeljni akciji mednarodnega mladinskega dela in učne mobilnosti v sedanjem programu, mladinske izmenjave in evropska prostovoljna služba (EVS), v upadu. Veča pa se povpraševanje po sodelovanju s sosednjimi partnerskimi državami, predvsem z JV Evropo, ter interes v akciji mladinskih pobud, pri čemer se prevečkrat izkaže, da gre le za poskus pridobivanja dodatnih finančnih virov za redne dejavnosti različnih akterjev. Prepogosto le na lokalni ravni brez mednarodne razsežnosti.

Optimizem torej velja za tiste akterje, ki imajo jasno zastavljeno poslanstvo in vizijo ter imajo poleg močne strokovne podlage tudi dovolj administrativnih ter finančno-izvedbenih kapacitet. Govorimo lahko o večjih akterjih, za katere mednarodno mladinsko delo ni več nepopisan list. Nov program, ki bo nadomestil sedanjega Mladi v akciji, bo usmerjen mnogo bolj transverzalno glede družbenih sfer in strateško v mednarodni prostor. To ne bo več le program za krepitev mladinskega dela in participacije v klasičnem pomenu. Oblikovanje politike in novega programa gre mnogo bolj v smer instrumentalizacije mladinskega dela za doseg ciljev rasti, podjetnosti in zaposlovanja. Komur ne bo uspelo slediti takim ciljem, bo prepuščen na milost in nemilost lokalnim in nacionalnim politikam ter financiranju, ki je za prihajajoča leta tudi za največje optimiste le seznanitev z realizmom.

Če so bile do sedaj vzpostavljene primerne možnosti, da se je s pragmatičnim pristopom sledilo zahtevam, kot jih je določal program Mladi v akciji, se bo to nemara z novim programom spremenilo. Vključevanje v nov program bo morda zahtevalo nekaj več podlage, znanja in izkušenj. Uspešne bodo kompetentne organizacije, vizionarji, strategji ter organizacije s široko in trdno mrežo partnerjev v Evropi.

NLP imenovan TCP

Usposabljanja, seminarji in druge podporne aktivnosti Nacionalne agencije

Verjetno ste se pri komunikaciji z nami ali prebiranju naših umotvorov vsi že kdaj srečali z izrazoma »TCP sredstva« in »TCP aktivnosti«. Ti slovnično nepravilni pošasti sta neposrečena polprevoda žargona Nacionalnih agencij programa Mladi v akciji. TCP je namreč kratica za Training and Cooperation Plan (of the national agency) ali po slovensko načrt usposabljanj in sodelovanja (Nacionalne agencije).

Tinkara Bizjak Zupanc, Zavod MOVIT

Kot pove že samo ime, gre za načrt usposabljanj in drugih podpornih aktivnosti, ki ga Nacionalna agencija pripravlja vsako leto posebej na podlagi potreb upravičencev, ki se kažejo na ravni sprejema in ocenjevanja projektnih predlogov, širših potreb na področju razvoja mladinskega dela v Sloveniji ter prednostnih usmeritev Evropske komisije ter Urada RS za mladino.

Sredstva za TCP ali sredstva za usposabljanje in sodelovanje so del akcije 4.3, zato so tudi cilji aktivnosti (usposabljanj, seminarjev, študijskih obiskov ipd.), ki jih organizira Nacionalna agencija, skladni s cilji te akcije. Te cilje Nacionalna agencija dosega z izvajanjem dveh vrst podpornih aktivnosti: takšnih, ki spodbujajo izmenjave, sodelovanje in usposabljanje na področju mladinskega dela, ter takšnih, ki vodijo k razvoju nadaljnjih projektov v okviru programa Mladi v akciji. Namen prvih je povečati kompetence predlagateljev ter omogočiti izmenjavo izkušenj, strokovnega znanja in

primerov dobrih praks med tistimi, ki so vključeni v mladinsko delo, namen drugih pa je pomagati potencialnim predlagateljem pri pripravi in razvoju novih projektov v okviru programa, še posebej v smislu zagotavljanja podpore in potrebnih znanj pri razvoju projektov, iskanju partnerjev ter orodij in sredstev za izboljšanje kakovosti projektov.

Nacionalna agencija v okviru svojega načrta usposabljanj in sodelovanja organizira tri vrste aktivnosti:

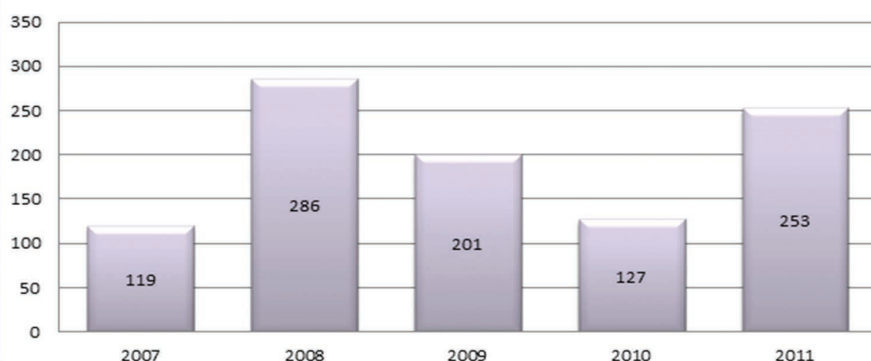
- nacionalne aktivnosti, ki potekajo v Sloveniji in so namenjene izključno slovenskim udeležencem;
- mednarodne aktivnosti, ki so rezultat sodelovanja slovenske nacionalne agencije in nacionalnih agencij iz drugih držav ter potekajo v eni izmed držav organizatork (zato so mednarodne aktivnosti lahko bodisi gostiteljske in potekajo v Sloveniji bodisi jih gosti katera druga država in torej potekajo v tujini);
- pošiljajoče aktivnosti, na katere

slovenska Nacionalna agencija samo »pošlje udeležence« – to pomeni, da na teh aktivnostih rezervira mesta za slovenske udeležence, objavi razpis, izbere ustrezne udeležence ter sofinancira njihove potne stroške udeležbe na aktivnosti.

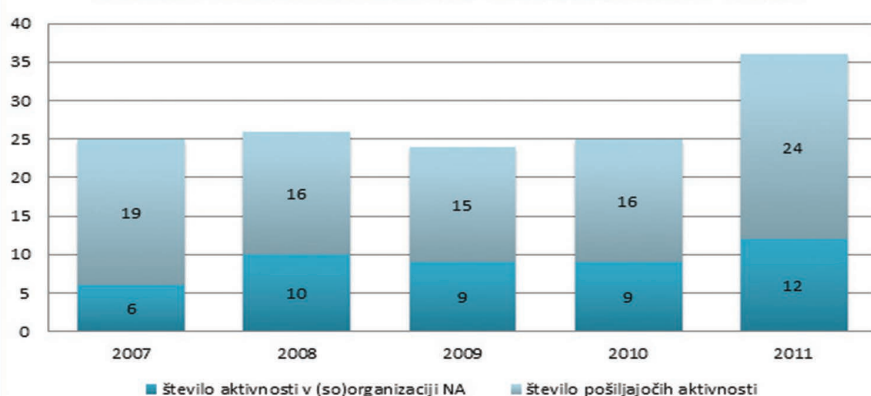
Med temi aktivnostmi so tako seminarji, usposabljanja, evalvacijska srečanja, aktivnosti za razvoj partnerstev, študijski obiski in druge aktivnosti, ki so tudi sicer upravičene v okviru akcije 4.3 programa Mladi v akciji.

Zavod MOVIT je v okviru sredstev za TCP v letih 2007–2011 organiziral in/ali razpisal skupaj 136 usposabljanj, ki so zajela 986 udeležencev. Od tega je bilo v Sloveniji organiziranih 36 usposabljanj, v tujini pa 10 – ta so zajela skupaj 856 udeležencev. Poleg usposabljanj v lastni organizaciji ali soorganizaciji smo v tem obdobju podprli tudi udeležbo 130 udeležencev na 90 usposabljanjih v tujini, ki so jih organizirale druge nacionalne agencije. V to smo vložili skupaj 414.121,22 EUR.

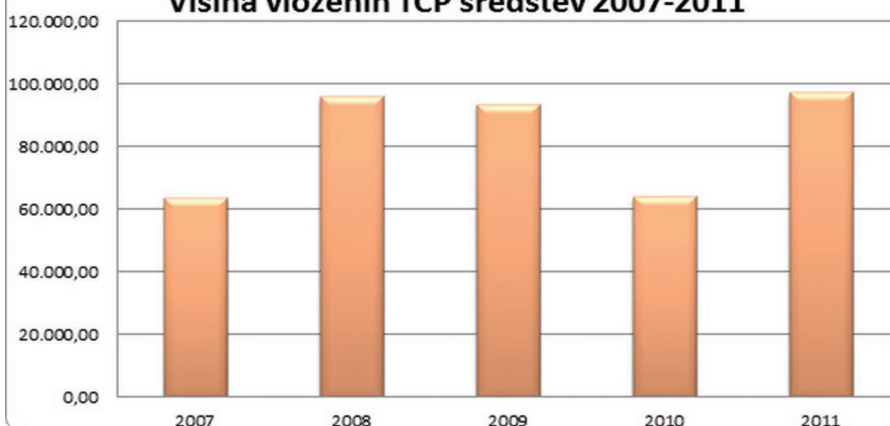
Število udeležencev TCP aktivnosti 2007-2011

Število vseh izvedenih TCP aktivnosti 2007-2011

Višina vloženih TCP sredstev 2007-2011

Tematsko Nacionalna agencija v okviru načrta TCP pokriva raznolike teme in področja. Nekatera usposabljanja se vežejo neposredno na posamezne akcije – namen teh je lahko bodisi dvig zanimanja za posamezno vrsto aktivnosti (akcijo) v okviru programa ali dvig kakovosti projektov v okviru posamezne akcije bodisi odpiranje prostora za razpravo o posameznih konceptih mladinskega dela ali aktualnih temah v okviru evropske mladinske politike. Na ta način nacionalne agencije delujejo kot posrednik med razvojem na področju mladinskega dela na evropski ravni ter nacionalnih ravneh in so zato nepogrešljive za uspešno doseganje ciljev akcije 4.3 v posameznih državah. To pa lahko dosega

le z lastnim izvajanjem aktivnosti v okviru te akcije, ki imajo strukturiran vpliv in pomnoževalni učinek. Zbrani podatki za obdobje 2007–2010 kažejo, da so bili med petimi največjimi upravičenci (torej tistimi, ki so v tem obdobju iz programa Mladi v akciji prejeli največ sredstev) kar štirje takšni, ki so se bolj ali manj redno udeleževali usposabljanj v tujini, ki jih razpisuje Nacionalna agencija, kar znaša 80 odstotkov. Odstotek potem sicer počasi pada (med 10 največjimi upravičenci se je podpornih aktivnosti udeleževalo 70 odstotkov, med 30 največjimi upravičenci pa cca 63 odstotkov), kljub temu pa korelacija med sodelovanjem organizacij na podpornih

aktivnostih ter uspešnostjo črpanja sredstev iz programa ostaja.

Na splošno menimo, da bi lahko mladinske organizacije bolje izkoristile te – pravzaprav brezplačne – priložnosti za usposabljanje osebja, ki jih omogočajo podporne aktivnosti programa Mladi v akciji. Čeprav je osrednji namen teh aktivnosti povezan z neposrednim sodelovanjem v programu MvA, lahko sodelovanje na teh aktivnostih organizacijam prinese še veliko več kot le potrebno znanje za prijavo (več in boljših) projektov – mednarodna partnerstva, izmenjavo izkušenj in metod dela, vpogled v realnosti v drugih državah ipd. Da pa bi lahko organizacije iz pošiljanja udeležencev na mednarodna usposabljanja dejansko potegnile čim več koristi, bi morale tovrstna usposabljanja v prvi vrsti smiselno uvrstiti v svoje letne programe dela ter poskrbeti za ustrezen prenos pridobljenega znanja in izkušenj – najprej z organizacije na osebo, ki jo pošiljajo na usposabljanje, ter nato po prihodu nazaj še obratno – z osebe na organizacijo oz. širši krog oseb, ki v okviru nje delujejo. Včasih namreč ugotavljamo, da udeleženci od svoje organizacije podporo za sodelovanje na tovrstnih aktivnostih malodane izprosijo, sodelovanje pa nato uporabijo kot še eno dodatno alinejo v svojem življenjepisu. To pa ni ne smisel in ne namen tovrstnih podpornih aktivnosti, predvsem pa mladinsko delo od tega nima prav veliko koristi. Poleg tega se pojavlja tudi vprašanje, kako naj mladinska organizacija pri svojem delu uspešno uporablja različne oblike mednarodnega mladinskega dela oz. kako naj mlade navduši za pridobivanje mednarodnih izkušenj, če se ji tovrstna usposabljanja ne zdijo dovolj pomembna, da bi jih uvrstila v svoj ožji izbor aktivnosti. Zavedamo se seveda, da temu velikokrat botrujejo kadrovske in finančne stiske, vendar je pot – kot pravi pregovor – tradicionalno tam, kjer je tudi volja. Ali drugače rečeno: definicija tega, kaj je tisto, kar je nujno, je lahko različna glede na naše poslanstvo, našo vizijo prihodnosti in naše prednostne usmeritve.

Nacionalna agencija bo v prihodnjem letu zaradi povečanih sredstev za usposabljanja in sodelovanje še okrepila podporne aktivnosti, tudi pošiljajoče. Načrtovanih imamo 5 nacionalnih in 7 mednarodnih aktivnosti, razpisali pa bomo tudi možnosti za sodelovanje slovenskih udeležencev na kar 50 usposabljanjih v tujini, zato vas toplo vabimo k prijavi. Priložnosti objavljamo v tedenskih elektronskih novicah ter na naši spletni strani www.mva.si/mladi-v-akciji/aktualni-razpisi.

Za mladinsko politiko je program Mladi v akciji orodje, ki ji pomaga, da se še bolje umesti v politične agende, ki izboljšujejo blagostanje vseh državljanov

Peter Debeljak, direktor Urada RS za mladino

Začnimo »in medias res«. Različni evropski programi s poslanstvom podpore mobilnosti in neformalnemu učenju mladih (ter njihovi institucionalni nosilci) so v preteklih letih odigrali izjemno pomembno vlogo pri razvoju mladinskega dela in mladinske politike v

Sloveniji. Še več. O tezi, da so olajšali tudi sodelovanje z drugimi evropskimi državami, ni mogoče dvomiti, predvsem pa je Slovenija prek tega postala boljša sogovornica pri razvijanju različnih konceptov mladinske politike. Praksa kaže, da so v manjših in mlajših državah članicah, med katere spada tudi Slovenija, programi pomenili enega močnejših (dopolnilnih) instrumentov v podporo siceršnjim nacionalnim procesom. Deloma zaradi konceptov, ki so jih prinašali, resnici na ljubo pa deloma tudi zaradi obsega sredstev, združenega s sorazmerno ugodnimi shemami črpanja. Pri tem je seveda pomembno tudi to, da so bili vsi ti programi decentralizirani in da so težili k temu, da so čim bližje ciljnim uporabnikom.

Zaradi tega so se oblikovale nacionalne agencije, ki niso imele vloge finančnega posrednika, ampak so se njihove naloge navezovalle tudi na podpirne in razvojne vidike. Slovenija je z lastno nacionalno agencijo obogatila institucije mladinskega sektorja, ki se je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja pravzaprav šele vzpostavljala v obliki, kot ga poznamo danes. Nacionalna agencija je program in njegovo sporočilo približala ne le predlagateljem projektov, ampak vsem, ki so bili vpeti v razvoj mladinske politike na nacionalni in lokalni ravni. Številne lokalne skupnosti so mladinsko delo in njegove učinke prepoznale ravno zaradi tega programa, saj so si skupine mladih ali organizacije mladih s tem programom povečale ugled.

Programi so imeli tudi jasen pozitiven učinek na mladinske organizacije in mladinske delavce. Mladinske organizacije so pridobile zlasti pri poglobljanju mednarodnih stikov in partnerstev, njihove dejavnosti pa so dobile evropsko razsežnost, s katero se je spodbudil timski in nediskriminacijski odnos do drugih in družbe. Mladinskim delavcem je program omogočil večje zavedanje o medkulturni razsežnosti in stik z novimi načini dela. Usposabljanja za mladinske delavce v okviru programov za mlade pa so zagotovo postavila tudi temelje za profesionalizacijo mladinskega dela in poklica mladinskih delavcev v Sloveniji.

Slovenija je z vsem tem prepoznala ali na novo spoznala vrednost učenja, ki se dogaja zunaj šolskih prostorov, in se je z mladinskim delom lažje umestila v okolje vseživljenjskega učenja, ki danes predstavlja komplementarno vrednost za druge programe izobraževanja, usposabljanja in državljanstva.

Program »Mladi v akciji« in njegovi predhodniki so torej orodje za mlade, s katerim lahko izboljšajo svoje veščine in sposobnosti, da postanejo dejavni državljani in se jim posledično tudi olajša dostop do trga dela. Za mladinsko politiko pa je to orodje, ki ji pomaga, da se še bolje umesti v politične agende, ki izboljšujejo blagostanje vseh državljanov. Zato je jasno, da nam je pomembno, da se to orodje, tako kot ga poznamo, ohrani in okrepi tudi v prihodnje.

Kakovostno mladinsko delo je ključno za razvoj celotne družbe

Program Mladi v akciji in njegovi predhodniki so od svojega začetka leta 1999 pomembna podpora in spodbuda razvoja mladinskega dela v Sloveniji. To je program, ki omogoča mladim, da se v tujini udeležijo mladinskih izmenjav, prostovoljnega dela, aktivno sodelujejo pri projektih, ki spodbujajo razvoj demokratičnih postopkov delovanja, ter skozi lastne pobude izboljšajo kakovost življenja na lokalni ravni.

Andreja Pavlin in Uroš Skrinar, Mreža MaMa*

Ob besedi mladinska izmenjava so pogosto prve asociacije potovanja, zabava, nabiranje novih izkušenj in učenje o različnih kulturah. A mladinska izmenjava je lahko še veliko več. Mladi, ki sodelujejo pri izmenjavah, se naučijo tudi projektnega dela, sodelovanja v skupini, sporazumevajo se v tujem jeziku. Neko določeno obdobje so zdoma, kjer si tudi takrat, ko ne teče vse gladko, ne morejo preprosto premisliti in oditi. S tem se učijo tudi odgovornosti, da se je s problemi treba spopasti. In kot nam povedo mladi sami, jih mednarodne izkušnje naučijo potrpežljivosti, prilagodljivosti in strpnosti.

Izkušnje prostovoljnega dela v tujini, kjer mladi lahko preživijo obdobje do enega leta, pa izkušnje z izmenjav samo še poglobijo. Kot mladi prostovoljci se znajdejo v novem okolju, kjer si je socialno mrežo treba najprej še zgraditi, kar pa zahteva čas, trud in pogum. V oporo jim je sicer gostiteljska organizacija, ampak vseeno si na koncu dneva sam in sam se odločaš, kaj je zate pomembno, v katero smer boš šel in katere kompetence razvijal. In vse te odločitve in izbire mlademu človeku dajejo novo

Mladi SMO v »akciji« in zahtevamo, da tako tudi ostane!

Kamal Izidor Shaker,
nekdanji predsednik
Mladinskega sveta Slovenije

Mladinski svet Slovenije (v nadaljevanju MSS) predstavlja in zastopa mladinske organizacije doma in v tujini, spodbuja razvoj prostovoljnega organiziranja mladih ter si prizadeva krepiti dejavnost mladinskih organizacij ne glede na njihove različne interesne, nazorske ali politične usmeritve. Želimo spodbuditi razvoj mladinskih organizacij za aktivno udeležbo mladih v javnem življenju na vseh ravneh: lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni. S tem bi radi omogočili mladim sodelovanje pri sprejemanju zakonskih predpisov, ki vplivajo na naše življenje in delo. Do sedaj že večini mladim, mladinskim organizacijam in organizacijam za delo z mladimi poznan program Mladi v akciji se počasi izteka. In seveda t. i. »lastniki«, ustanovitelji ter glavni financerji programa, to je Evropska komisija, so pred približno slabima dvema letoma začeli pripravljati osnutek novega programa za sedemletno obdobje 2014–2020. Če se osredotočim na sedanje stanje, mislim, da obstoječi program znatno pripomore k razvoju mladinskega dela v Republiki Sloveniji, saj se mi zdi, da se je kakovost prijavljenih projektov izboljšala. Ravno tako je program (med mladimi in mladinskimi organizacijami) postal prepoznaven in zaradi tega tudi bolj obljuden. Kar posledično pomeni, da so sredstva, ki jih program upravlja, postala premajhna za kvantiteto prijavljenih projektov. Je pa program kot tak znatno prispeval k razvoju mladinskega dela, saj je eden izmed redkih v RS, ki take programe v mladinskih organizacijah (so)financira. Poznamo nemalo organizacij, ki so svoje aktivnosti prijavile v program, ker preprosto iz drugih virov ni bilo mogoče financirati dejavnosti, s katero se je organizacija »po naravi« ukvarjala. Če gledam iz perspektive Mladinskega sveta Slovenije, ki sem ga imel čast voditi štiri leta, je Zavod MOVIT eden ključnih partnerjev, s katerim smo izjemno dobro sodelovali. Ravno tako je Zavod MOVIT kot tak ključen in soodgovoren za dodatni razvoj mladinskega sektorja v Republiki Sloveniji, saj je s svojimi dodatnimi aktivnostmi, projekti, izobraževanji in okroglimi mizami ter širokim pogledom na konkretne težave, ki pestijo mlade in mladinske organizacije, močno prispeval h krepitvi posameznikov, predvsem pa mladinskih struktur. Če se vrnemo na perspektivo, ki jo je določila Evropska komisija za prihodnje delovanje in financiranje programa Erasmus for all (EfA). Potek priprave in samo pripravo smo tako pri Mladinskem svetu Slovenije kot tudi pri naši krovni evropski mladinski organizaciji – Evropskem mladinskem forumu zelo budno spremljali ter vseskozi opozarjali na pomanjkljivosti in napake, ki jih je Evropska komisija storila med pripravo novega programa. Dobili smo občutek, da se ne glede na dobre rezultate programa Mladi v akciji Evropska komisija ne zaveda pomena programa na nacionalnih ravneh in v nacionalnih realnostih. Kot že rečeno, je program Mladi v akciji v Sloveniji prepoznan in dosega izjemno dobre rezultate, zato smo na MSS ves čas zagovarjali OHRANITEV samostojnega programa in ločeno proračunsko postavko, ki dela program DOBER in neodvisen. In verjamemo, da bo Evropska Komisija glede na pritisk, ki ga izvajamo v članicah EU, le uvidela, da je program treba ohraniti vsaj v takšnem obsegu, kot je bil do sedaj. Pa vendar bomo kljub trdoglavosti naših evropskih voditeljev še naprej vztrajali pri teh točkah in skupaj nam bo uspelo zagotoviti ohranitev vsebinsko kakovostnega ter finančno neodvisnega programa za mlade in mladinske organizacije.

bogastvo, ki ga ni mogoče izmeriti ne v denarju in ne statusu. Mladi ob teh izkušnjah preprosto osebnostno rastejo in se razvijajo v pogumne ter aktivne ljudi, ki jim je mar za lokalno in globalno družbo.

Zato je mladinsko delo tako pomembno in vsi se moramo truditi, da se razvija in ostaja kakovostno. Brez programa Mladi v akciji in pomembne vloge, ki jo je pri izvajanju programa v Sloveniji odigral Zavod MOVIT kot nacionalna agencija programa, bi tega v preteklih letih ne bilo.

Program Mladi v akciji je izredno pomemben tudi zaradi specifičnih okoliščin mladinskega sektorja v Sloveniji, pri čemer program pomembno pripomore k strukturni podpori razvoja mladinskega dela. Znano je, da nacionalni in lokalni viri podpore mladinskim projektom v Sloveniji niso dovolj obsežni in stabilni, kot je to praksa v nekaterih drugih evropskih državah, zato je bila in še vedno je vrednost programa Mladi v akciji in njegovih predhodnikov v Sloveniji pomembna tudi zaradi tega. Tu ne moremo mimo dejstva, da glede na trenutno finančno krizo v Sloveniji obstaja bojazen, da se bodo še ti redki viri zmanjševali ali celo izginjali. Zato je še toliko pomembnejše, da obdržimo v sektorju agencijo, ki lahko zaradi poznavanja tega tudi v prihodnje prispeva k nadaljnjemu razvoju.

Vendar je hkrati treba poudariti, da program Mladi v akciji oziroma delo MOVITA kot nacionalne agencije nikoli ni bilo usmerjeno zgolj in samo v finančno podporo projektov, ki so se potegovali za podporo. Vse aktivnosti, ki jih je MOVIT izvajal v smeri krepitve organizacij prijavitelj, vsi seminarji in delavnice, publikacije ter dogodki za prenos dobrih praks med akterji in še in še, vse to je bilo izredno pomembno in je prispevalo k razvoju kakovosti mladinskega dela v Sloveniji. Takšen pristop in aktivnosti moramo zato nujno ohraniti tudi v prihodnje.

V Mreži MaMa se zavedamo, da je kakovostno mladinsko delo ključno za razvoj naše družbe, zato smo si v zadnjem letu prizadevali za ohranitev samostojnosti Programa EU za mlade tudi v prihodnji finančni perspektivi. Na ravni EU očitno nastaja kompromis, seveda mimo volje državljanov EU in mladinskih akterjev, ki smo jasno izrazili zahtevo po ločenosti programov. Področje mladine naj bi bilo tako prav tako zajeto v skupnem programu, vendar kot ločeno poglavje.

Tako verjamemo, da se bo tudi dosedanje uspešno delo Zavoda MOVIT kot nacionalne agencije programa EU za mlade nadaljevalo. Za to si bomo prizadevali tudi mi!

*Mreža MaMa je organizacija, ki združuje in zastopa 42 organizacij, ki opravljajo dejavnosti mladinskih centrov ali delujejo na področju mladinskega dela v Sloveniji.

Program Mladi v akciji je edini program, ki neorganizirani mladini omogoča nove izkušnje, razvoj ter izgradnjo osebnosti

Mladinski center Trbovlje se je s predhodnikom programa Mladi v akciji spoznal leta 2005. Od takrat smo bili vsako leto bolj aktivni pri prijavi in izvajanju aktivnosti tega programa. Od leta 2005 smo gostili več mladinskih izmenjav, seminarjev, demokratični projekt, gostili čez 20 prostovoljcev in jih prav toliko tudi poslali v tujino, medtem ko so mladi izvedli okrog šest mladinskih pobud.

Karmen Murn, Mladinski center Trbovlje

Ta statistika morda ni videti obetavna, vendar so v mestu s slabimi 3.000 mladimi, kjer pred tem praktično ni bilo mednarodnega sodelovanja, to ogromne številke. Pred leti je lokalna skupnost naše prostovoljce gledala kot vesoljce. Kaj sploh delajo v Trbovljah? Sem nihče ne hodi. Kakšno leto pozneje so prostovoljce že prepoznavali, zdaj pa že dejansko vedo, kaj pomeni kratica EVS. In če smo sprva imeli težave pri vključevanju prostovoljcev v lokalno skupnost, zdaj opažamo, da vključevanje poteka brez posebnih priprav, saj jih mladi sami prevzamejo in vpeljejo v skupnost. Prav tako se je povečala iniciativnost mladih za odhod v tujino, čeprav Zasavje velja za eno bolj zaprtih regij. Na videz morda to nič ne pomeni, toda mednarodne aktivnosti in program Mladi v akciji so mladim pomagali pri

osebnem razvoju. Kadar so se prostovoljci vrnili v domovino, smo jih vedno želeli vključiti v aktivnost kot mentorje novim prostovoljcem, a nam to pogosto ni uspelo, ker so si med projektom postavili nove življenjske cilje in jih v 80 odstotkih primerov zelo uspešno uresničili. Aktivnosti iz programa so mnogim mladim, ki si tega sicer ne bi mogli privoščiti, ponudile možnost spoznavanja nove kulture in novih jezikov, povpraševanje po sodelovanju na mladinskih izmenjavah pa iz leta v leto narašča. Program nam je omogočal mreženje z mednarodnimi partnerji in izvajanje večjih mednarodnih projektov. Mladi so v »lastni režiji« izvedli projekte, za katere sicer ne bi zbrali toliko finančnih sredstev, in vmes krepili socialno mrežo ter druge osebne kompetence. Mladinski center Trbovlje brez programa Mladi v akciji

in posledično Zavoda MOVIT ne bi bil to, kar je, saj verjetno ne bi vključeval veliko mladih. Biti del mednarodnega projekta zveni posebno in privlačno. Brez financ, ki bi jih sicer mladi morali nabrati sami, ne bi izvajali projektov, ki so krepile lokalno skupnost, in to ni prazna puhlica. Pred leti so mladi pri projektu Mladi za živali zgradili zbiralne pasje ute, ki so jih namestili po trgovskih središčih in tri mesece zbirali hrano za živali. Te ute stojijo še danes in ne samo v Trbovljah, temveč tudi v Velenju in Zagorju, kamor so jih podarili. In vztrajno se polnijo in na ta način zagotavljajo trajnostno skrb za brezdomne živali. Prav tako so zaradi na novo naučenega načina dela pred leti, ko so mladi na podlagi pobude zgradili center urbanih športov, mladi letos vključeni v pripravo regionalnega razvojnega programa, pri čemer bodo sodelovali pri

Brez programa Mladi v akciji bi bili sedaj na pol poti pri realizaciji zastavljenih ciljev in razvoju mladinskega dela

Lara Žmaher, Razvojna agencija Kozjansko, Mladinski center Šentjur

Razvoj mladinskega dela v občini Šentjur in širše v subregiji Obsootelja in Kozjanskega je močno zaznamoval program Mladi v akciji. Razvojna agencija Kozjansko je postala aktivna pri delu z mladimi v letih 2006/2007, ko je začela povezovati mlade in mladinske organizacije v Obsootelju in na Kozjanskem. Takrat je skupaj z mladimi oblikovala mini program »Akcija mladih«, s ciljem spodbuditi sodelovanje mladih pri razvoju subregije, aktivirati njihov ustvarjalni potencial ter razvijati pripadnost okolici in razvijajočim se mladinskim društvom. Program

Mladi v akciji je pri uresničevanju tega odigral zelo pomembno vlogo, ker je v okviru mladinskih pobud dopuščal povezovanje in delovanje mladih, ne da bi morali biti povezani v društvo, in tako omogočil oblikovanje neformalne mladinske skupine ter izvedbo enega prvih skupnih projektov »Glas mladih Obsootelja in Kozjanskega«, ki je takrat povezal mlade in društva iz osmih občin. Iz tega se je rodila vrsta mladinskih pobud, mladinskih izmenjav in projektov, Program razvoja mladinskega dela v občini Šentjur 2008–2013 in posledično nastanek Mladinskega centra Šentjur. Program ima neprecenljivo vrednost za razvoj mladinskega sektorja v subregiji. Mladim in predvsem mladinskim društvom pomeni neprecenljiv vir financiranja mladinskih aktivnosti ter spodbujanja neformalnega in priložnostnega učenja. S svojimi usmeritvami in prednostnimi področji spodbuja duh solidarnosti in prostovoljstva, aktivno delovanje in vključevanje mladih na vsa področja političnega in družbenega življenja, ustvarja duh povezovanja in prek mladinskih izmenjav, mladinskih demokratičnih projektov ter drugih akcij omogoča mladim pridobivanje

neprecenljivih izkušenj, ki vplivajo na njihovo osebnostno in poklicno rast ter jih pozitivno zaznamujejo za celo življenje. Program, ki daje mladim, ki prihajajo iz različnih kulturnih, socialnih in ekonomskih ozadij, možnost mednarodnega povezovanja in dvig nad točko razdvojevanja, pri čemer je mogoče videti pestrost in bogastvo različnosti in se iz tega učiti sprejemanja ter spoštovanja, je nujno ohraniti in nadgrajevati. Smo v času, ko se posameznik in družba vedno bolj zapirata sama vase, ko se izgubljajo vrednote, ki jih sedanji program »Mladi v akciji« spodbuja in razvija. Vse pomembnejši postaja lasten uspeh, miselnost biti boljši, najboljši, pridobiti čim več znanja in materialnih dobrin ne glede na okolico in sočloveka. Program pa podpira mlado osebo pri pridobivanju kompetenc in socialnih veščin, da je čim bolj uspešna na trgu delovne sile, hkrati pa ne pozablja na pomen vključevanja te iste mlade osebe v družbo kot pomembnega gradnika, ki ustvarja prihodnost in družbo solidarnosti, vzajemnosti ter socialne povezanosti. Pred ukinitvijo programa »Mladi v akciji« ali uvedbo izrazite spremembe v financiranju delovanja mladinskega dela

razvoju rekreativnih in športnih površin. Mladi so začeli javno izražati svoja mnenja in potrebe, se dobivali z lokalnimi odločevalci in uresničili mnoge izmed točk na sestankih. Ena izmed njih je tudi izgradnja novega mladinskega centra. Lokalna skupnost prepozna učinke delovanja in aktivnosti mladih, ki so bili vključeni v projekte programa Mladi v akciji, saj so ti veliko bolj pripravljeni na delo in aktivno sodelovanje ter so bistveno bolj strpni do drugih. Srednje šole spodbujamo k sodelovanju v projektih EVS, kar posledično omogoča večjo komplementarnost formalnega in neformalnega učenja, ki pri nas še ni razvito. Poleg tega je program MvA odlična iztočnica za druge programe, pri katerih lahko sodelujejo tudi drugi, kot sta Evropa za državljane in Vseživljenjsko učenje. Vendar smo zdaj delo šele dobro začeli. Potrebovali smo nekaj let, da so mladi in lokalna skupnost dojeli dodano vrednost programa MvA, in zdaj je čas, da ga prenesemo v širši prostor in nadgradimo svoje delo, zato se nam zdi pobuda za ukinitve tega programa povsem nesmiselna. Mladi Trbovelj in mladinski delavci podpiramo nadaljevanje programa, ker to med drugim pomeni tudi nadaljevanje uspešnejšega odraščanja mladih, pa tudi lokalne skupnosti.

in iniciative mladih bi morala Evropska unija v program vključiti akcijo, ki bi bila osredotočena na ozaveščanje vlad in lokalnih skupnosti (lokalnih političnih akterjev) o vplivu mladinskega dela ter neformalnega in priložnostnega učenja mladih na razvoj kakovosti življenja vseh nas in predvsem starajoče se družbe, ki ji bo v prihodnosti še kako prav prišla socialno ozaveščena mlada oseba, ki ji bo mar za okolje in njegove starajoče se državljane. Če ne bo dobrega naslednika sedanjega programa in vestnega izvajalca ter skrbnika programa, kot je to do sedaj bila Nacionalna agencija Zavod MOVIT, bosta predvsem v lokalnih skupnostih zazevala velika vrzel in finančni primanjkljaj, ki bo osiromašil že tako podhranjen mladinski sektor. Sama država in lokalne skupnosti se namreč premalo zavedajo pomena vlaganja v mlado osebo kot dela družbe. Ne kot posameznika, ki ga je treba čim bolj izobraziti in čim prej zaposliti, ampak kot posameznika, ki se čuti del družbe, ki mu je pomagala pri odraščanju, da je razvil svoje potenciale, našel najboljše v sebi in odrasel v odgovorno osebo, ki je proaktivna in pozitivno prispeva k razvoju okolja, v katerem živi.

Prva desetletka

Razvoj poceni digitalne tehnologije in dostopnost do interneta sta razbila monopol nad gibljivimi slikami, ki je še do pred nekaj leti pripadal velikim produkcijskim hišam in televizijam. Prav to je omogočilo tako imenovano »demokratizacijo medijev«, saj se je ustvaril nov prostor za posredovanje informacij javnosti – videoizdelki, ki se širijo po internetu, na festivalih, televizijah in v kampanjah. Ustvaril se je nov prostor za debate in kreativno izražanje, v katerem prevladujejo mladi.

Tom Gomizelj, Društvo zaveznikov mehkega pristanka

Delo na tem področju je v zadnjem desetletju tudi ena od osnovnih dejavnosti Društva zaveznikov mehkega pristanka. Poleg samega spodbujanja kreativnega izražanja mladih in odpiranja distribucijskih kanalov je namreč enako pomembna medijska pismenost. Ta je pomembna tudi glede razumevanja današnje družbe in vloge medijev.

V DZMP – Luksuz produkciji ponujamo mladim tako tehnično kot mentorsko podporo pri produkciji ter organiziramo različne delavnice usposabljanja. Že zelo kmalu smo se začeli povezovati s sorodnimi organizacijami po svetu, kar bi brez programa Mladi v akciji zagotovo ne bilo tako uspešno.

Poleg mednarodnih mladinskih izmenjav, na katerih mladi iz različnih kulturnih okolij dobijo možnost skupnega ustvarjanja in izmenjave mnenj, smo še posebej aktivni pri programu Evropske prostovoljne službe (EVS). Glede na to, da omogoča sodelovanje v daljšem časovnem obdobju, se razvijejo pristnejši in globlji odnosi med prostovoljci iz drugih držav in mladimi iz lokalnega okolja. Prostovoljci EVS so aktivni udeleženci skupine mladih, ki ustvarja kratke videofilme in prispevke. Letno posnamemo več kot 70 kratkih filmov, v katerih mladi avtorji odražajo današnjo družbo in s tem dobijo možnost za predstavitev svojih mnenj ter pogledov širši javnosti. Še posebno pozornost posvečajo temam, ki so običajno v medijih redkeje prisotne oz. jih obravnavajo na drugačen način. Med avtorji so tako tudi predstavniki različnih manjšin. Še posebej aktivni so mladi Romi, ki s tem dobijo možnost sooblikovanja lastne medijske podobe.

Kot primer dobre prakse vključevanja Romov v javno življenje prek medijev je bilo naše delo večkrat predstavljeno v Bruslju, Parizu, Amsterdamu, New Yorku ... Prek programa Mladi v akciji smo organizirali več projektov podpornih aktivnosti, s čimer svoje izkušnje in metode dela prenašamo

tudi zunaj državnih meja, hkrati pa vnašamo v svoje delo modele in spoznanja, ki smo jih srečali zunaj.

Še posebej uspešno je bilo sodelovanje nekaterih prostovoljcev EVS in mladih Romov. Poleg dobljenih nagrad in priznanj je to spodbudilo razvoj novih projektov. Uspešno sta bili izvedeni dve mladinski pobudi, v katerih so aktivno sodelovali mladi Romi, tem pa se je s tem odprla tudi možnost aktivnega vključevanja v družbo in ne nazadnje tudi potovanja v druge države, kar se njihovim vrstnikom iz naselij praviloma ne zgodi.

Vloga programa Mladi v akciji je bila v zadnjem desetletju za nas ključna. Brez njegove podpore mladi iz tukajšnjega okolja zagotovo ne bi dobili možnosti sodelovanja za vrstniki iz drugih držav, kar je zagotovo pomembno za odpiranje pogledov in rušenje takšnih ter drugačnih meja, ki so pogosto predvsem v naših glavah. Nedvomno so sodelujoči pridobili številna neformalna znanja in kompetence, ki jih sedaj uspešno uporabljajo pri svojem vsakdanjem delu.

Sodelavci Zavoda MOVIT so nam bili vedno na voljo za razna vprašanja in pojasnila pri premagovanju dostikrat – vsaj na prvi pogled – pretirano birokratsko zastavljenih pravil programa. Verjamemo, da bodo pristojni prepoznali pomen tovrstnih programov in tudi v prihodnji finančni perspektivi omogočili nadaljnje povezovanje in sodelovanje mladih znotraj EU.

Vloga in prepoznavnost mladinskih organizacij pri priznavanju neformalnega izobraževanja

Neformalno izobraževanje – Zakaj tu govorimo o mladinskih organizacijah? Razlog je jasen in konkreten: mladinske organizacije so glavni izvajalci neformalnega izobraževanja in bilo bi preprosto nelogično, da bi jih obravnavali ločeno od tem, povezanih z neformalnim izobraževanjem. Mladinske organizacije bi morale biti neposredno vključene v proces priznavanja neformalnega izobraževanja in očitno je, da politike za neformalno izobraževanje brez njih izgubijo svojo vlogo in namen.

Sandra Kamilova, sandra.kamilova@gmail.com

Ključne vloge mladinskih organizacij

Mladinske organizacije imajo kot izvajalci neformalnega izobraževanja več vlog in namenov, najpomembnejše med njimi pa lahko povzamemo sledeče:

Vloga 1: zagotavljanje kakovosti

Kot glavni izvajalec neformalnega izobraževanja morajo mladinske organizacije same zagotoviti kakovost dejavnosti, ki jih nudijo. Saj vendar nima smisla priznavati nečesa slabega! Vendar pa je precej težko govoriti o konkretnih dejanjih, ko gre za tako širok in na več ravni razvejan koncept, kot je kakovost. V svojih smernicah o neformalnem izobraževanju je Evropski mladinski forum podal naslednjo definicijo: »Kakovost neformalnega izobraževanja pri mladinskih NVO je stopnja, do katere se dosegajo in naslavlajo izbrane potrebe družbe in učečih se«¹, na podlagi česar lahko mladinske organizacije gradijo svoje aktivnosti. Kakovost jim daje razlog za obstoj in povpraševanje po njih. Priznavanje neformalnega izobraževanja je mogoče doseči le, kjer je kakovost.

Vloga 2: prispevanje k procesu oblikovanja politik

O politikah v visokem šolstvu ni mogoče razpravljati brez univerz, saj so ena najbolj vključenih strani in jih je kot take treba tudi obravnavati. Zato bi moralo biti normalno tudi, da se o vprašanih priznavanja neformalnega izobraževanja razpravlja z mladinskimi organizacijami. Mladinske organizacije pa morajo na svoji strani prevzeti odgovornost, da so aktivne in predstavljajo svoje področje z namenom, da se jih obravnava kot resne partnerje v procesu oblikovanja politik in k procesu konstruktivno prispevajo. Političnih odločitev se ne more sprejemati samo na podlagi teorije in opazovanja – praktični doprinos iz resničnega delovanja in izkušnje igrajo tukaj ogromno vlogo.

Vloga 3: ohranjanje razprave v teku

Lahko se zgodi, da med vsemi drugimi temami, s katerimi se odločevalci ukvarjajo, vprašanje neformalnega izobraževanja ni videti kot ena najpomembnejših tem, na katere sta osredotočena pozornost in energija. To je še eno področje, kjer je vloga in pobuda mladinskih organizacij pomembna: ohraniti morajo stalno razpravo in vključevati ne le odločevalce, ampak tudi druge deležnike. Pametno bi bilo neformalno izobraževanje postaviti v kontekst vseživljenjskega učenja, da se ustvari povezavo med različnimi akterji. Skupaj je mogoče razpravljati ali in kako lahko različni akterji znotraj sistema vseživljenjskega učenja izpopolnjujejo drug drugega. Neformalno izobraževanje se popolnoma prilega v ta kontekst.

Vloga 4: opisovanje prednosti neformalnega izobraževanja

Kdo lahko pravzaprav bolje opiše prednosti neformalnega izobraževanja kot sami glavni izvajalci? Verjetno nihče. Zato morajo mladinske organizacije pokazati in obrazložiti tako neposredno vključenim udeležencem kot posredno vključenim deležnikom, kakšne so konkretne prednosti neformalnega izobraževanja. Jasno mora biti, katere veščine se pridobi s programi neformalnega izobraževanja in kako jih je mogoče prenesti na druga področja, pri čemer je treba upoštevati, da naj formalni postopki in izpiti ostanejo izven področja neformalnega izobraževanja. Mladinske organizacije morajo igrati ključno vlogo pri osveščanju družbe tako, da prikazujejo dodano vrednosti, ki jo ustvarjajo – če ne bodo, ne bo tega nihče naredil namesto njih.

Prepoznavnost – cilj, sredstvo ali rezultat?

»Malo vsakega« bi bil prelahek in predolgočasen odgovor na tem mestu. Kar se tiče prepoznavnosti neformalnega izobraževanja in procesa njegovega priznavanja je potrebno reči, da prepoznavnost sama ne more biti cilj. Cilj v tem kontekstu, kot smo že razpravljali, je predvsem kakovost, ki se

zaradi svojega pomena dviga nad vse druge morebitne cilje. Postavljanje prepoznavnosti za cilj, preden je vsaj na minimalni ravni zagotovljena kakovost, ne bi bilo smiselno ali bi celo škodilo mladinskim organizacijam, saj bi pozornost usmerjalo na njihove šibke točke. Je prepoznavnost sredstvo? Na nek način, vendar ne edino in najbolj neposredno, saj prepoznavnost sama na sebi ne vodi h kakovosti, k prepoznavnosti in k širšemu razumevanju neformalnega izobraževanja v družbi.

Bolje bi bilo reči, da je prepoznavnost rezultat trdega dela mladinskih organizacij. Kot že rečeno priznavanje pride s kakovostjo, zato lahko rečemo tudi, da prepoznavnost pride s priznavanjem. Za doseganje tega mladinske organizacije ne smejo pozabiti na svoje ključne naloge v kontekstu neformalnega izobraževanja in ko jih uspešno izpolnijo, bo prišla tudi prepoznavnost.

Mladinske organizacije morda nimajo zmožnosti, da bi same dosegle visoko stopnjo prepoznavnosti, zato je pomembna podpora različnih deležnikov. Tako bi na eni strani morali oblikovalci politik vključiti mladinske organizacije v razprave kot enakovredne partnerje, da jih bo družba kot celota lahko sprejela kot resne akterje. Na drugi strani pa relevantni medijski kanali (npr. mladinske revije) ne smejo podcenjevati prispevkov mladinskih organizacij, temveč bi jih morali uvrstiti visoko na seznam pomembnosti.

Zaključna opomba

Priznavanje neformalnega izobraževanja je večdimenzionalen proces, ki se lahko odvija v okviru interakcije med različnimi akterji v družbi. Med temi akterji imajo mladinske organizacije osrednjo odgovornost in njihova prizadevanja morajo prispevati k izpolnjevanju potreb družbe in posameznikov ter jim pomagati pri sprejemanju bolj zavestnih odločitev. Čeprav je priznavanje neformalne izobrazbe dokaj nov koncept in je še vedno v razvoju, je že očitno, da so mladinske organizacije že na poti!

Prevod prispevka Sandra Kamilova
iz revije Coyote št. 18, junij 2012

¹ »Policy Paper on Non-Formal Education: A framework for indicating and assuring quality [0009-08]«, ki ga je sprejel Svet članic Evropskega mladinskega foruma na izredni generalni skupščini 2.–3. maja 2008.

Na znanju temelječa ali civilna družba?

Ali lahko pri priznavanju mladinskega neformalnega učenja stremimo k obojemu?

»Kljub vsej vidnosti in neizpodbitni uspešnosti so dosežki mladinskega dela v izobraževanju, usposabljanju in učenju hitro spregledani ali pa ga odločevalci in deležniki iz uveljavljenih področij, kot so izobraževanje, poklicno izobraževanje in usposabljanje, preprosto spremenijo v podkategorijo znotraj izobraževanja. Vendar je mladinsko delo več kot podkategorija izobraževanja in usposabljanja. Gledati ga je treba samostojno, a tudi v smislu namenov civilne družbe. Zato mora mladinski sektor stalno znova vzpostavljati strategije za priznavanje v skladu z družbenimi spremembami in novimi splošnimi izobraževalnimi cilji, kot je priprava mladih za na znanju temelječe gospodarstvo, vseživljenjsko učenje in civilno družbo.« (dokument »Pathways«, 2004, poudarki dodani)

Darko Marković, darko@ininside.co.rs

Lizbonski proces ... Kopenhagenski proces ... Praški proces ... skupna evropska načela ... skupne smernice ... priznavanje ... potrjevanje veljavnosti ... Europass ... Youthpass ...

Nedvomno se zdi področje priznavanja in potrjevanja veljavnosti neformalnega učenja eno najbolj dinamičnih področij razvoja politik in praks v preteklem desetletju. Mladinsko področje pa se je tesno pridružilo temu valu, ker je sprevidelo lastne koristi znotraj celotnega vprašanja. Danes je jasno, da delo za priznavanje neformalnega učenja na mladinskem področju pomeni sodelovanje z drugimi sektorji in deležniki v skupnem programu vseživljenjskega učenja in splošnemu trudu Evrope, da postane na znanju temelječa družba. Vendar pa kljub svoji veliki izobraževalni vrednosti, kot jasno izraža dokument »Pathways«, mladinskega dela ne moremo obravnavati samo kot podkategorijo izobraževanja in usposabljanja; mlade pripravlja ne le na družbo, temelječo na znanju, ampak tudi na civilno družbo. Tako pridemo do zanimivega položaja. Ne glede na to, koliko verjamemo v vseživljenjsko učenje kot odlično zamisel (kot verjamem sam), nas dokument »Pathways« spodbuja, da kritično pogledamo na svoje prakse in zavarujemo politično vlogo mladinskega dela in njegovo vlogo pri izgradnji državljanov. Kaj mislim s tem?

Delo za boljše priznavanje neizogibno prinaša več formalizacije na tem področju, obenem pa tudi mehanizme zagotavljanja kakovosti. Lahko bi rekli, da sta priznavanje in kakovost dve strani iste medalje, in s tem bi se vsekakor strinjal. Vendar

pa je zagotavljanje kakovosti občutljivo vprašanje zaradi svoje naravne povezanosti z nekakšnim mehanizmom nadziranja. To je občutljiva točka. Za ponazoritev bom delil zgodbo, ki sem jo slišal od prijatelja. Povedal mi je, da v njegovi državi ministrstvo, pristojno za mlade, želi v imenu zagotavljanja kakovosti vzpostaviti sistem akreditacij za vse programe in projekte mladinskega dela. Šele po končanem akreditacijskem postopku bi lahko te aktivnosti neformalnega izobraževanja stekle z mladimi. Neverjetno! Lahko bi rekli, da bi ta pristop čisto lahko deloval na področju izobraževanja in usposabljanja, ampak kaj pa vidik civilne družbe pri mladinskem področju? Res, previdni moramo biti, ko želimo večje priznavanje s strani države, da ne dobimo popolnega državnega nadzora!

Kot drugo, če prav razumem, naj civilna družba ne bi bila samo sredstvo za nadomeščanje neuspeha in pomanjkljivosti države (npr. njena kompenzacijska vloga na področju sociale). Čeprav pogosto igra takšno kompenzacijsko vlogo, bi morala bolj služiti kot korektivni mehanizem za več socialne pravičnosti in udeležnosti v demokraciji. Da bi to dosegli, morajo biti organizacije civilne družbe (vključno z mladinskimi organizacijami) sposobne igrati vlogo čuvaja ter ohraniti kritično distanco in relativno (če ne absolutno) neodvisnost od državnih struktur. Vloga čuvaja predpostavlja razvijanje določenih kompetenc v praksi, vključno s kritičnim razmišljanjem, analizo politik, veščinami zagovarjanja, pogajanje itd. Ni potrebno posebej poudarjati, da je mladinski sektor čudovita arena za potencialni razvoj takšnih kompetenc, s čimer se mlade pripravi

na prevzemanje aktivne vloge v civilni družbi. Neformalno izobraževanje je v tem kontekstu orodje, ki pomaga mladim, da se ne le prilagodijo, ampak da spreminjajo družbo.

Kaj naj torej naredimo v zvezi s priznavanjem? Osebnost nikoli nisem zagovarjal skrajnega pristopa izbiranja samo ene ali druge možnosti in verjamem, da je vse stvar dobre volje in osveščenosti tako ljudi iz danega poklica kot oblikovalcev politik. Ker vem, da dobro vprašanje samo kaže pot, ne bom predlagal rešitev, ampak raje puščam v nadaljnje razmišljanje naslednja vprašanja:

- Kako naj v procesu razvijanja politik za priznavanje zagotovimo, da drugi cilji in institucionalni načrti ne bodo ogrozili vidika civilne družbe na mladinskem področju, temveč da se bo ta vidik podpiralo in cenilo kot enega osrednjih delov mladinskega dela?
- Kakšne mladinske strukture potrebujemo, da ustvarimo enakovreden dialog z drugimi deležniki, ki so večinoma močnejši?
- Kako pri razvijanju nadaljnjih praks priznavanja zagotovimo, da bodo ta orodja učinkovito priznala bistvene kompetence za civilno družbo, ki jih mladi razvijajo preko mladinskega dela na lokalni, nacionalni in evropski ravni?
- Na kakšen način bi dosegli večje vrednotenje »državlanskega poguma« mladih in mladinskih organizacij, ki aktivno prispevajo k preobrazbi družbe?

Prevod prispevka Darko Marković
Iz revije Coyote št. 18, junij 2012

Prednostne usmeritve programa Mladi v akciji v letu 2013

Evropske prednostne naloge v letu 2013

Glede na politični kontekst in v skladu s stalnimi prednostnimi nalogami programa (evropsko državljanstvo, aktivna participacija, kulturna raznolikost, vključevanje mladih z manj priložnostmi) bo v letu 2013 poudarek namenjen:

- Projektom, ki bodo – v kontekstu evropskega leta državljanov – osredotočeni na raziskovanje pravice do prostega pretoka in bivanja državljanov EU v vseh državah EU ter praktičnih izzivov pri uresničevanju te pravice in mogočih odgovorov na takšne izzive; ki bodo osredotočeni na pomen in možnosti sodelovanja evropskih državljanov pri oblikovanju in sprejemanju evropskih politik v institucijah EU ter projektom, ki bodo ozaveščali mlade o pomenu Evropskega parlamenta, njegovih pristojnostih ter sodelovanju na volitvah v Evropski parlament v letu 2014.
- Projektom, ki temeljijo na zavezanosti mladih za vključujočo rast, še posebej:
 - Projekti, ki se bodo osredotočali na izzive nezaposlene mladine, ter projekti, katerih namen bo osredotočen na spodbujanje mobilnosti in aktivne udeležbe nezaposlenih mladih v družbi. Poseben poudarek akcij programa bo namenjen zagotavljanju dostopa nezaposlene mladine do vseh priložnosti, ki jim program omogoča.
 - Projekti, ki se bodo osredotočali na izzive revščine in marginalizacije ter spodbujanja zavesti in prizadevanj mladih za odgovore na te izzive z namenom vzpostavljanja bolj vključujočih družb – v tem kontekstu bo dana prednost projektom, pri snovanju in izvajanju katerih sodelujejo mladi migranti, invalidna mladina in mladi Romi.
- Projektom, ki bodo spodbujali duh pobudništva in ustvarjalnost mladih, podjetništvo in večanje zaposljivosti mladih, še posebej pri projektih mladinskih pobud.
- Projektom, ki bodo spodbujali zdrav način življenja, še posebej ob izvajanju športnih aktivnosti na prostem v okviru amaterskih športnih udejstevovanj kot

sredstev za spodbujanje zdravega načina življenja ter socialne vključenosti in aktivne udeležbe mladih v družbi.

Nacionalne prednostne naloge v letu 2013

V letu 2013 bodo imeli prednost pri sprejemu projekti, ki bodo sledili evropskim prednostnim vsebinam in:

- ki jih predlagajo prijavitelji s sedežem v občinah, ki bodo vzpostavile ali vzpostavljajo strategijo sodelovanja glede mladine ali med mladimi in njihovimi organizacijami s partnerskimi (pobratenimi) lokalnimi skupnostmi v tujini;
- ki jih predlagajo prijavitelji s statusom društva ali zavoda in za katere so že zagotovili sofinanciranje neposrednih stroškov projekta s strani občine ali občina sodeluje pri kritju neposrednih stroškov projekta s prispevkom v naravi ter v bodo v ta namen priložili dopis občine o že zagotovljeni neposredni podpori za izvedbo projekta;
- ki jih predlagajo prijavitelji, ki imajo status društva v javnem interesu v mladinskem sektorju ali status mladinske organizacije v javnem interesu v skladu z Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju;
- ki jih predlagajo novi prijavitelji (prijavitelji, ki do sedaj še niso imeli sprejetega projekta v programu MvA).

Dodatne prednostne usmeritve po posameznih akcijah

Mladinske izmenjave (akcija 1.1):

- Izmenjave partnerjev iz pobratenih lokalnih skupnosti.
- Večstranske izmenjave s partnerji, s katerimi je že potekalo sodelovanje (utrjevanje partnerstev).
- Projekti, ki vključujejo mlade z manj priložnostmi (predvsem brezposelne mlade z nizko izobrazbo in težje zaposljive mlade ranljivih družbenih skupin) in druge mlade (šolajoča se/ zaposlena mladina), ki skupaj prijavijo in izpeljejo projekt.
- Projekti, osredotočeni na izzive večanja zaposljivosti mladih (jasni učni učinki in konkretni predlogi prepoznanih izzivov, izpostavljeni v rezultatih projekta).

Mladinske pobude (akcija 1.2):

- Transnacionalne mladinske pobude.
- Pobude z ekonomičnim proračunom.
- Pobude, ki vključujejo mlade z manj priložnostmi (predvsem brezposelne mlade) in druge mlade, ki skupaj prijavijo in izpeljejo projekt.
- Pobude, podjetništvo in povečanje zaposljivosti.
- Pobude, ki bodo aktivno obravnavale evropsko leto državljanov (tudi priprava na evropske volitve 2014).
- Pobude praktičnih rešitev za usklajevanje med družinskimi in poklicnimi obveznostmi (aktivnosti povezovanja zaposlenih staršev, delodajalcev in lokalnih oblasti).

Projekti mladih za demokracijo (akcija 1.3):

- Projekti nadgradnje mladinskih pobud in izmenjav.
- Projekti z ekonomičnim proračunom.
- Projekti, namenjeni spodbujanju in ozaveščanju glede evropskega leta državljanov (tudi priprava na evropske volitve 2014).
- Projekti, v katerih se bodo mladi srečali z evropskimi poslanci iz Slovenije ali drugih v projektu sodelujočih držav EU ter z njimi razpravljali o vlogi Evropskega parlamenta in o možnostih evropskih državljanov glede vplivanja na evropske politike.

Evropska prostovoljna služba (akcija 2.1):

- Skupinski projekti EVS.
- Pošiljajoči projekti EVS.
- Vsebinsko celostni, povezani projekti EVS, ki imajo jasen rezultat.
- Projekti, pri katerih prostovoljec EVS razvija lasten projekt, ki je definiran že v prošnji projekta.
- Kratkoročni projekti z mladimi z manj priložnostmi (brezposelni mladi, mladi Romi, mladi invalidi in osipniki).
- Projekti EVS, ki bodo z vnaprej pričakovanimi učnimi učinki povečevali zaposljivost prostovoljcev EVS glede na njihovo siceršnjo izobrazbo.

Sodelovanje s sosednjimi partnerskimi državami Evropske unije (akcija 3.1):

- Mladinske izmenjave partnerjev iz pobratenih lokalnih skupnosti.

- Aktivnosti vzpostavljanja partnerstev, izobraževalni obisk na delovnem mestu, obisk za preverjanje izvedljivosti z državami Vzhodne Evrope in Kavkaza ter mediteranskimi državami.
- Projekti s partnerji iz Albanije, s Kosova, iz BiH in Črne gore.

Usposabljanje in mreženje akterjev na področju mladinskega dela in organizacij (akcija 4.3):

- Aktivnosti: študijski obiski, izobraževalni obiski na delovnem mestu, obiski za preverjanje izvedljivosti.
- Projekti, ki bodo osredotočeni na izzive pri željeni mobilnosti z namenom zaposlovanja v EU, še posebej pa državljani drugih držav EU v Sloveniji, ter bodo predlagali konkretne odgovore na prepoznane izzive.
- Projekti, ki bodo krepili že obstoječe mreže partnerstev in razvijali nove.

Srečanja mladih in odgovornih za mladinsko politiko (akcija 5.1):

- Transnacionalni mladinski seminarji v okviru strukturiranega dialoga.
- Projekti z ekonomičnim proračunom.
- Projekti, pri katerih bo omogočen dialog med nosilci politične oblasti v občinah in različnimi skupinami mladih v občinah, ki bo namenjen možnostim občinskih politik za razvoj podjetništva, zaposlovanje mladih in drugo.

Razpoložljiva sredstva v letu 2013

V letu 2013 bo program Mladi v akciji imel na voljo za 17,5 odstotka več sredstev kot v letu 2012. Največji porast sredstev je v akciji 5.1, ki zajema srečanja mladih, nadpovprečno pa se povečujejo tudi sredstva v akciji 3.1, ki podpira mladinske izmenjave in podporne aktivnosti s sodelovanjem partnerjev iz partnerskih držav.

	A.1.1	A.1.2	A.1.3	A.2.1	A.3.1	A.4.3	A.5.1	SKUPAJ
2012	516.830	189.236	115.048	855.046	238.650	115.714	99.878	2.130.402
2013	585.677	219.689	133.659	997.444	289.774	135.614	140.168	2.502.025
Sprememba	13,32 %	16,09 %	16,18 %	16,65 %	21,42 %	17,20 %	40,34 %	17,44 %

Tudi v letu 2013 bo posebna podpora namenjena projektom mladinskih izmenjav in projektom EVS, ki bodo vključevali izključno partnerje iz programskih držav in držav Vzhodnega partnerstva (Belorusija, Ukrajina, Moldavija, Gruzija, Armenija in Azerbajdžan). Predlogi projektov, ki se želijo potegovati za to podporo, so še posebej dobrodošli ob prvem in drugem prijavnem roku.

Okvirni načrt uporabe sredstev

MOVIT NA MLADINA namerava razpoložljiva sredstva dodeliti sprejetim projektom v treh prijavnih rokih v letu 2013, in sicer bomo za dodelitev ob posameznem prijavnem roku in v posamezni akciji programa rezervirali naslednja razpoložljiva sredstva.

	1. prijavni rok (1. 2. 2013)	2. prijavni rok (1. 5. 2013)	3. prijavni rok (1. 10. 2013)	Skupaj
A.1.1	292.839	175.703	117.135	585.677
A.1.2	87.876	65.907	65.907	219.689
A.1.3	53.464	40.098	40.098	133.659
A.2.1	369.194	184.597	369.194	922.985
A.3.1	94.907	56.944	37.963	189.813
A.4.3	54.246	40.684	40.684	135.614
A.5.1	56.067	56.067	28.034	140.168
Vzhodno partnerstvo				
A.2.1	37.230	37.230		74.459
A.3.1	49.981	49.981		99.961
Skupaj	1.095.801	707.210	699.014	2.502.025

Vendar Nacionalna agencija poudarja, da je to okvirni načrt in da bo uporaba sredstev programa sledila povpraševanju ob prvih dveh prijavnih rokih. Zato so lahko sredstva za zadnji prijavni rok v letu 2013, kot so prikazana v tabeli, zmanjšana za polovico.

Kdaj predlagati predlog projekta v sprejem

Prijavitelje opozarjamo, da je vredno razmisliti o tem, kdaj se bodo potegovali za sprejem v program. Projekti se morajo začeti znotraj točno določenega časovnega okna ob posameznem prijavnem roku, njihovo najdaljše trajanje izvajanja pa je omejeno različno po posameznih akcijah. Vendar program omogoča, da se v letu 2013 sprejmejo projekti, katerih izvajanje bo še potekalo šele v letu 2015 ali celo 2016.

Še posebej bodite pazljivi v primerih, ko je želeni začetek izvajanja projekta v pokrivajočem se časovnem oknu mogočega začetka izvajanja projekta med dvema prijavnima rokoma.

Obdobje dovoljenega začetka izvajanja projekta ob posameznem prijavnem roku

ROK	2013												2014												2015											
	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S							
1. 2.																																				
1. 5.																																				
1. 10.																																				

Pri mladinskih izmenjavah lahko projekt, v katerem bo sama neposredna aktivnost mladinske izmenjave potekala v avgustu, septembru ali oktobru 2013, prijavimo tako ob R1 kot R2, seveda pa lahko že ob R1 predlagamo projekt, v katerem bo sama aktivnost mladinske izmenjave potekala kadar koli v letu 2014.

Obdobje mogočega trajanja izvajanja projekta mladinske izmenjave (največ 15 mesecev)

ROK	2013								2014								2015											
	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A
1. 2.																												
1. 5.																												
1. 10.																												

Obdobje mogočega trajanja izvajanja projekta EVS (največ 24 mesecev)

	2013								2014								2015								2016												
ROK	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M
1. 2.																																					
1. 5.																																					
1. 10.																																					

Eurodesk – včeraj, danes, jutri, pojutrišnjem?

Napovedane spremembe, ki jih bo prineslo leto 2014, se bodo dotaknile tudi Eurodeska, vendar spremembe v delo Eurodeska prihajajo že z naslednjim letom, v katerem je predvidena temeljita prenova Evropskega mladinskega portala. Za radovedne smo zato pripravili pregled delovanja in strukture mreže Eurodesk danes ter sprememb, ki se obetajo v prihodnjem letu ter po letu 2013, čeprav sta prihodnost in prihodnja vloga Eurodeska še precej nejasni.

Živa Mahkota, Zavod MOVIT – Eurodesk Slovenija

Mreža Eurodesk včeraj in danes

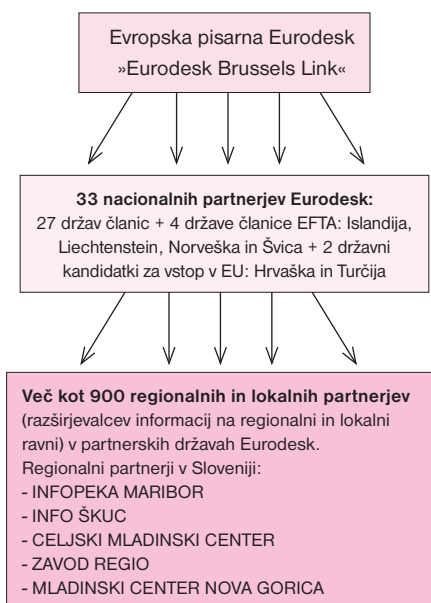
Začetki Eurodeska segajo v leto 1990, ko je začel delovati kot mreža infoservisov na Škotskem. Od takrat se je postopoma razširil še v druge države članice. Danes evropsko mrežo Eurodesk sestavljajo že **33 nacionalnih Eurodeskovih partnerjev**, podporna **koordinacijska pisarna v Bruslju** ter **več kot 900 regionalnih in lokalnih partnerskih**

Eurodesk je brezplačni infoservis Evropske komisije, namenjen mladim in tistim, ki z njimi delajo – mladinskim informatorjem in voditeljem, učiteljem, socialnim delavcem, skratka vsem, ki se pri svojem delu srečujejo z mladimi in – seveda – njihovimi vprašanji.

mladinskih organizacij po vsej Evropi. **V Sloveniji Eurodesk deluje od leta 2001.** Vse enote so med seboj povezane z **internim komunikacijskim omrežjem**, ki mreži Eurodesk omogoča hitro in zanesljivo iskanje informacij, po katerih sprašujejo mladi. Omrežje tako omogoča posredovanje povpraševanj za iskanje partnerjev za projekte v okviru programa Mladi v akciji, navezavo stikov z različnimi mladinskimi organizacijami iz vse Evrope, obveščanje o aktivnostih partnerjev ter posredovanje uporabnih novic in virov.

Eurodesk deluje kot **podporna struktura programa Mladi v akciji**, glavna vloga Eurodeska pa je informiranje na področju mladine in pomoč pri razširjanju informacij o programu Mladi v akciji in drugih evropskih

HEMA MREŽE EURODESK

programih, zanimivih za mlade. Večina nacionalnih Eurodeskovih partnerjev, med drugim tudi slovenski partner, deluje v okviru nacionalnih agencij programa Mladi v akciji, s tem so zagotovljeni tudi usklajeno delovanje in informacije.

Informacije, ki jih ponuja mreža Eurodesk, zadevajo dve glavni področji:

- **evropske priložnosti za mlade:** natečaji, razpisi, programi za sofinanciranje projektov, pripravništva, usposabljanja na področju mladinskega dela, dogodki za mlade, podpora pri iskanju partnerjev in udeležencev za projekte Mladi v akciji ...
- **evropska mladinska politika:** nova strategija EU za mlade, strukturirani dialog, evropska leta, informacije o evropskih programih na področju mladine, raziskave o mladih ...

Poleg tega mreža Eurodesk skrbi tudi za posodabljanje podatkov na **Evropskem mladinskem portalu** ter pomaga pri promociji in razvoju portala.

Nacionalni in regionalni Eurodeskovi partnerji izvajajo raznolike aktivnosti informiranja mladih, kot so brezplačno odgovarjanje na vprašanja, priprava publikacij in virov, organizacija in sodelovanje na dogodkih, konferencah, seminarjih, ter ponujajo spletni dostop do evropskih informacij.

Nacionalni Eurodeskovi partner v Sloveniji

Glavne aktivnosti slovenskega nacionalnega Eurodeskovega partnerja so izdajanje **elektronskega informatorja**,

v katerega so vključene informacije o evropskih priložnostih za mlade, in izdajanje **tiskanih novic** o evropski mladinski politiki (v lanskem letu smo predstavljali teme nove evropske strategije za mlade, v letošnjem letu smo se dotaknili prednostnih tem programa Mladi v akciji, po ena številka letno pa je namenjena aktualnemu evropskemu letu in razvoju strukturiranega dialoga med odločevalci in mladimi).

Poleg tega Eurodesk Slovenija letno organizira **seminarje glede informiranja mladih**, s katerimi želi prispevati k razvoju področja, povečati kakovost informiranja ter poudariti pomen te dejavnosti pri opolnomočenju in osamosvajanju mladih, ki imajo sicer dostop do velike količine informacij, vendar so mnoge izmed njih neakoznostne in v večini primerov opravljajo zgolj razvedrilno funkcijo.

Eurodesk Slovenija je v preteklih letih različne akterje pri informiranju mladih med drugim usposobil tudi za izvajanje treh **modulov delavnic za mlade**: o EU in evropskih priložnostih, o volitvah v Evropski parlament in o prostovoljstvu. Akterji pri informiranju so delavnice izvajali prostovoljno, odziv mladih udeležencev pa je bil vedno pozitiven, saj prej niso imeli dostopa do tovrstnih informacij, ki so jim bile na delavnicah podane na zanimiv in interaktiven način.

Vsak dan pa Eurodesk Slovenija objavlja **novice** in **razpise**, objavlja **povpraševanja za iskanje partnerjev** za izvedbo projektov Mladi v akciji, **odgovarja na vprašanja mladih**, zbira in ureja **uporabne povezave** in **publikacije** ter sodeluje **pri promociji programa Mladi v akciji**.

Vloga lokalnih Eurodeskovih partnerjev je vključevanje Eurodeskovih informacij v lastne aktivnosti pri informiranju mladih na lokalnih ravneh. Namen take oblike delovanja je doseganje vseh mladih, ne le tistih, ki aktivno iščejo informacije, temveč tudi mladih, ki sami od sebe tovrstnih informacij ne bi iskali.

Aktivnosti Eurodeska pri nas so torej precej raznolike, njegova vloga se ne nanaša le na informiranje o evropskih priložnostih in evropski mladinski politiki, temveč Eurodesk s svojo strukturo in delovanjem tudi prispeva k razvoju informiranja – na ravni uporabljenih metod, vsebin, usposabljanja akterjev in strukture.

Vse informacije in publikacije so dostopne na nacionalnem portalu Eurodesk Slovenija: www.eurodesk.si, kjer se lahko naročite tudi na brezplačen elektronski informator!

Eurodesk jutri

Evropska komisija v prihodnjem letu načrtuje **prenovo Evropskega mladinskega portala**, pri čemer namenja precejšnjo vlogo mreži Eurodesk, ki bo za portal pripravljala nove prispevke in interaktivne vsebine, prevajala prispevke v nacionalne jezike, moderirala forume, ki bodo delovali na portalu, in skrbela za njegovo promocijo. Večina aktivnosti nacionalnih Eurodeskovih partnerjev naj bi se tako usmerila v Evropski mladinski portal, nacionalni Eurodeskovi partnerji pa bodo še naprej informirali množitelje o evropski mladinski politiki ter informirali mlade o evropskih priložnostih za mlade, s poudarkom na programu Mladi v akciji.

Nov Evropski mladinski portal bo strukturiran po temah Nove strategije EU za mlade, vsaka izmed rubrik pa bo vključevala informativne prispevke, novice s poudarkom na priložnostih, natečaje, citate, zgodbe s področja, videoposnetke, fotogalerije, povezave do drugih virov, statistiko in raziskave. V okviru Evropskega mladinskega portala je načrtovana tudi vzpostavitev dveh platform: o EVS in strukturiranem dialogu.

Eurodesk pojutrišnjem?

Kako bo mreža Eurodesk delovala po letu 2013 in kakšna bo njena vloga, še ni jasno. V predlogu programa Erasmus for All je omenjen tudi Eurodesk, in sicer v sklopu »Podpora reformam politik«. Omenjen je med drugimi že obstoječimi informacijskimi strukturami Evropske komisije, kot so mreža Eurydice, nacionalni centri Europass, centri za priznavanje kvalifikacij NARIC, katerih vloga naj bi bil prispevek k doseganju ciljev programa s poročanjem Komisiji o lastnih aktivnostih in z razširjanjem rezultatov programa. Predlog je torej še zelo nedorečen in še ni jasno, na kakšen način in v kakšnih okvirih bo mreža delovala, saj je odločitev o tem tesno povezana tudi s prihodnostjo programa Mladi v akciji.

Obstaja skrb, da bo vloga Eurodeska zmanjšana zgolj na upravljavca novega Evropskega mladinskega portala, ki je sicer nujno potreben, vendar sta pri informiranju mladih ključna tudi osebni stik in uporaba drugih kanalov (sploh pri povečevanju participacije mladih in spodbujanju

sodelovanja v procesu strukturiranega dialoga), saj mladi tovrstnih informacij v poplavi informacij na spletu ponavadi sami ne iščejo. Zato sta ključna vzpostavljanje in ohranjanje lokalnih struktur, ki se ukvarjajo z informiranjem mladih. Tudi Eurodesk v veliki meri prav prek teh lokalnih struktur dosega mlade z informacijami, ki jih želi sporočiti čim večjemu številu mladih.

Zagotovo vloga Eurodeska danes do neke mere prispeva k zapolnitvi vrzeli, ki vlada pri informiranju mladih, idealen razvoj dogodkov pa bi bili zagotovitev kontinuitete delovanja in okrepitev informacijskih aktivnosti za mlade.

Za konec ...

... pa še nekaj o načrtih Eurodeska Slovenija v prihodnjem letu: znova bom organizirali usposabljanje za izvajalce delavnic za mlade za spodbujanje udeležbe na volitvah v Evropski parlament, izvedli bomo raziskavo o zadovoljstvu uporabnikov in partnerjev s storitvami Eurodeska ter v publikaciji zbrali vse module delavnic, oblikovanih do sedaj.

Če se želite na kakršen koli način vključiti v aktivnosti Eurodesk (kot množitelji informacij, udeleženci seminarjev, izvajalci delavnic) ali imate predloge za druge oblike sodelovanja, nam pišite na info@eurodesk.si! Sicer pa vabljeni k ogledu našega portala in spremljanju aktualnih informacij!

Srečno in informirano novo leto vam želimo!

Na čigavi mizi danes leži fascikel z **usodo** **programa** **Mladi v akciji?**

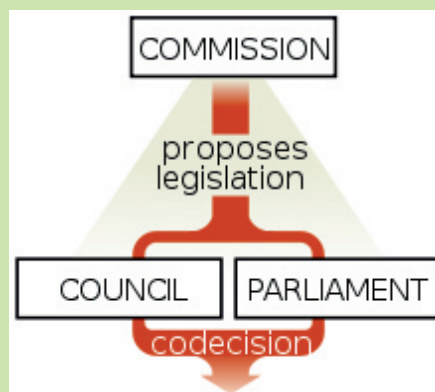
V zadnjem letu je bilo po vsej Evropi veliko govora in še več pisanja o usodi novega programa na področju mladine v obdobju 2014–2020. Tudi mi smo lani eno celotno številko Mladja posvetili perečim razpravam, pomislekom in vprašanjem na to temo. Kaj pa se je ves ta čas pravzaprav dejansko dogajalo z usodo programa?

Tinkara Bizjak Zupanc, Zavod MOVIT

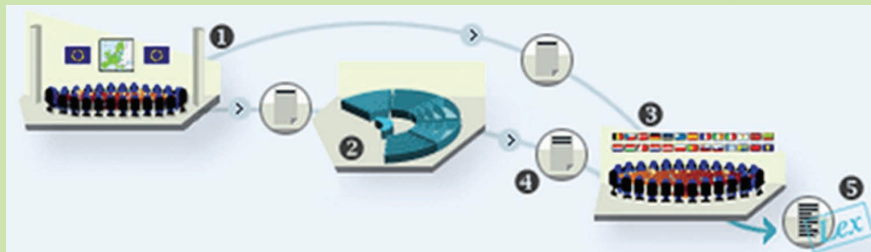
Da bi si lahko поблиže ogledali dolgo in trnovo pot, ki jo je predlog prihodnjega programa prepotoval v zadnjem letu in pol, si moramo najprej na hitro ogledati postopke odločanja v EU.

Kako se v EU sprejema zakonodaja?

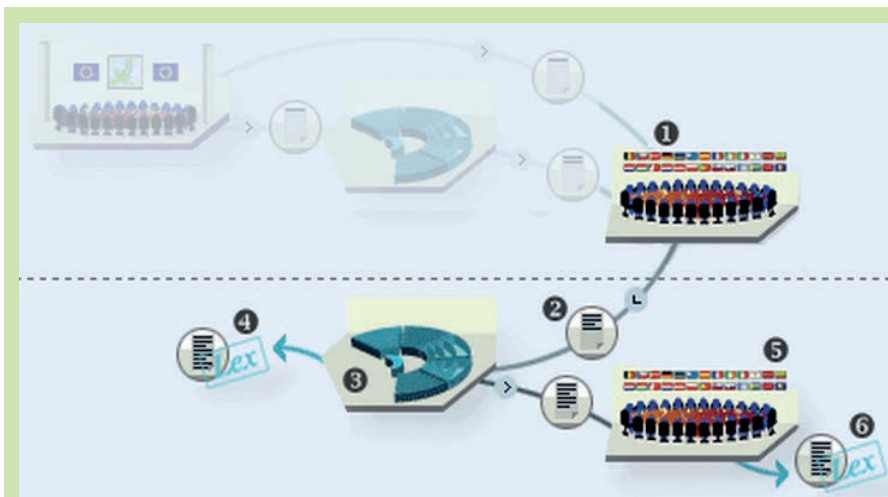
Postopka odločanja v EU sta danes dva: redni in posebni zakonodajni postopek – njuna uporaba pa je odvisna od področja, ki ga EU želi s predlaganim aktom urediti. Pri obeh postopkih Evropski parlament in Svet skupaj sprejemata uredbe, direktive ali sklepe – večinoma na podlagi predloga Komisije (v posebnih primerih pa tudi na pobudo skupine držav članic ali drugih institucij EU). Oba postopka spremljajo neformalne izmenjave stališč, tehnični sestanki in formalni sestanki na višji ravni med Svetom, Evropskim parlamentom in Komisijo oziroma t. i. *trialogi*. Njihov namen je odpravljati razlike med pogledi posameznih institucij in doseči dogovor. Sprejemanje novega programa poteka po **rednem zakonodajnem postopku** (pred Lizbonsko pogodbo se je ta imenoval postopek soodločanja). Poenostavljeno to pomeni, da Evropska komisija pripravi predlog, ki ga nato obravnavata Evropski parlament in Svet EU, pri čemer je njuno mnenje enakovredno, tako da je lahko zakonodaja sprejeta le, če jo podpreta oba; koraki, ki naj bi pripeljali do dogovora, pa so prvo in drugo branje, pravni postopek ter tretje branje.

Predlog Komisije gre najprej v **prvo branje**. Evropski parlament predlog obravnava in sprejme stališče. Sprejemanje stališča poteka tako, da ožja skupina (odbor) poslancev, odgovorna za obravnavano vsebinsko področje, predlog preuči, pripravi poročilo ter z dopolnili izglasuje končno različico poročila, o katerem se nato glasuje na plenarnem zasedanju (zadostuje navadna večina). Tako dopolnjeni predlog Evropske komisije pošljejo Svetu EU, ki se je – medtem ko je čakal na stališče EP – odločil za splošni pristop. Če Svet z dopolnjenim predlogom strinja, je zakonodaja sprejeta. Vendar pa sprejemanje zakonodaje ponavadi ne poteka tako gladko.

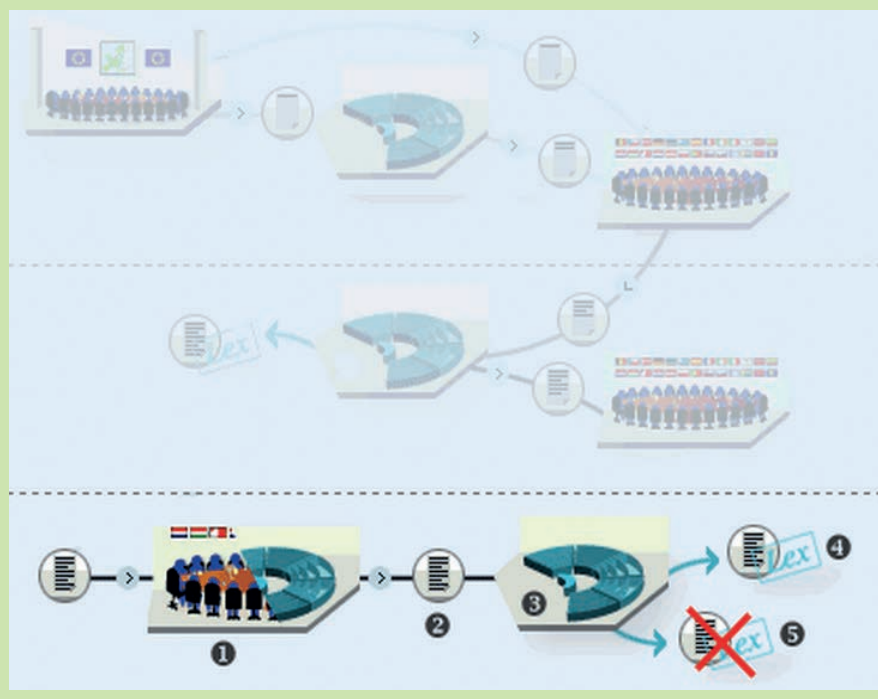

Če se Svet s stališčem Parlamenta ne strinja, gre predlog v **drugo branje**. Svet sprejme svoje stališče, Parlament pa ima nato tri mesece časa, da se nanj odzove (ga sprejme, zavrne ali dopolni). Če Parlament sprejme stališče Sveta ali se nanj v treh mesecih ne odzove, je zakonodaja sprejeta. Če in ko Parlament dopolni stališče Sveta, lahko Svet nato v treh mesecih ta dopolnila bodisi sprejme (kar pomeni, da je zakonodaja sprejeta) bodisi zavrne (pri čemer se začne pravni postopek).

Spravni postopek sprožiata predsednika Parlamenta in Sveta s sklicem Spravnega odbora, ki ga sestavlja enako število članov Sveta in Parlamenta. Odbor mora na podlagi stališč obeh institucij doseči soglasje o skupnem predlogu. Če mu to v šestih tednih po sklicu ne uspe, zakonodaja ni sprejeta.

Če pa je odbor pri tem uspešen, sprejme »skupno besedilo«, ki gre nato v **tretje branje**. Če nato Svet in Parlament to skupno besedilo odobrita, je zakonodaja sprejeta. Če Parlament in Svet skupnega besedila ne sprejmeta, je zakonodajni postopek neuspešno zaključen in zakonodaja ni sprejeta.

Kaj se je torej v preteklem letu in pol dogajalo s predlogom programa za mladino?

Predlog Komisije za novi program na področju mladine v obdobju 2014–2020 je uradno prvič prišel v javnost 15. junija 2011 z govorom komisarke Androulle Vassiliou v Evropskem parlamentu, ki mu je kmalu zatem, 29. junija 2011, sledilo Sporočilo Evropske komisije »Proračun za Strategijo Evropa 2020«, v katerem je Komisija poudarila, da mora biti v naslednji finančni perspektivi vsak porabljen evro večnamenski (every euro spent will be a

multi-purpose euro) ter da bodo poglobitve značilnosti naslednje generacije programov in instrumentov usmerjenost v rezultate, okrepljena uporaba pogojev (usmerjenost v prednostne naloge) in poenostavitev izvajanja, prednostna usmeritev politik izobraževanja pa naj bi bila usmeritev v človeški kapital. Glede na to je Komisija v tem Sporočilu prvič uradno predlagala vzpostavitev enotnega programa na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine – Izobraževanje Evropa (Education Europe), ki naj bi bil usmerjen predvsem v razvijanje znanj in veščin ter mobilnosti

človeških virov. Sporočilo je 25. novembra 2011 sledil tudi uradni Predlog Uredbe o uvedbi programa »ERASMUS ZA VSE«. Pri oblikovanju predloga sta bili splošni vodili Komisije racionalizacija in poenostavitev izvajanja. Predvideni so bili trije ključni ukrepi: učna mobilnost posameznikov, sodelovanje za inovacije in dobre prakse ter podpora za reformo politik. Finančna sredstva za izvedbo naj bi znašala 19 milijard EUR, samo izvajanje je predvidevalo izvajanje na nacionalnih ravneh v okviru enega ministrstva in enotne nacionalne agencije ter en sam programski odbor za celoten program.

Do predloga se je opredelil najprej **Evropski ekonomsko-socialni odbor** (29. marca 2012) in predlagal ohranitev ločenih in neodvisnih podprogramov, za katere bi glavnim sektorjem v programu namenili individualna minimalna proračunska sredstva ter jih po možnosti naprej razvijali. V predlogu so pogrešali tudi usklajeno zastopnost formalnega izobraževanja ter neformalnega in priložnostnega učenja ter izrazili skrb, da niso vključeni nekateri ukrepi, ki so trenutno učinkoviti in so upoštevani v programu Mladi v akciji, kar bi lahko povzročilo precejšnje nazadovanje na področju evropskega sodelovanja na področju mladine.

Prav tako je tudi **Odbor regij** v svojem mnenju o predlogu (4. maja 2012) ugotovil, da je treba v večji meri upoštevati posebnosti zunajšolskega in priložnostnega učenja mladih, zato je predlagal, da se doda ločeno poglavje o mladih, kot to velja za primer športa, poleg tega so predlagali tudi spremembo imena programa v »Learning Europe«.

11. maja 2012 je svoj delni splošni pristop (stališče) sprejel še **Svet EU**, ki je ohranil osnovne zamisli predloga Komisije (v smislu ciljev, zagotavljanja dodane vrednosti, večje učinkovitosti, fleksibilnosti in zmanjšane administracije) ter podprl ime programa, ki ga je predlagala Komisija – »Erasmus za vse« – ter »Erasmus participacija mladih« za poglavje o mladini. Kljub temu pa so predlagali številne spremembe, ki bistveno posegajo v predlog Komisije. Med njimi je bistven predvsem predlog za oblikovanje novega, ločenega poglavja za mladino, vključno z ločeno proračunsko postavko. Glede izvajanja so predlagali, naj države članice same odločajo o tem, ali bo program izvajalo eno ali več ministrstev ter ena ali več nacionalnih agencij, programski odbor

Prvotni predlog Evropske komisije pod drobnogledom

Uradno je Komisija predlagala uvedbo novega programa z objavo Predloga Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa »ERASMUS ZA VSE« – Program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport dne 25. novembra 2011.

Novi program Erasmus za vse naj bi pod eno streho združil vse do sedaj obstoječe programe – Tempus, Mladi v akciji, Erasmus Mundus in Vseživljenjsko učenje (Comenius, Leonardo, Erasmus in Grundtvig), zunaj tega vseobsegajočega programa naj bi ostala le še program Jean Monnet (za spodbujanje akademskih dejavnosti na področju evropske integracije) in pobuda za šport. Predvideni so bili trije ključni ukrepi: učna mobilnost posameznikov, sodelovanje za inovacije in dobre prakse ter podpora za reformo politik.

Ukrep za učno mobilnost posameznikov naj bi podpiral mednarodno mobilnost študentov ter mladih, vključenih v neformalne dejavnosti, pridobivanje delovnih izkušenj v tujini ali sodelovanje v mladinskih dejavnostih, zlasti prostovoljstvu ter mednarodno mobilnost osebja (v obliki poučevanja ali strokovnega izpopolnjevanja v tujini).

Ukrep za inovacije in dobre prakse naj bi podpiral mednarodna strateška partnerstva med organizacijami na področju izobraževanja, usposabljanja in/ali mladinskih dejavnosti, mednarodna partnerstva med podjetji in izobraževalnimi institucijami, e-platforme, ki zajemajo izobraževalne sektorje in

mlade ter omogočajo vzajemno učenje, virtualno mobilnost in izmenjavo najboljših praks.

Ukrep za reformo politik se nanaša na dejavnosti, povezane z izvajanjem politične agende Unije na področju izobraževanja, usposabljanja in mladih (odprta metoda koordinacije), pa tudi bolonjski in kopenhavski proces in strukturiran dialog z mladimi, uporabo orodij, kot so Europass, Evropski kvalifikacijski okvir ter evropski sistem zbiranja in prenašanja kreditnih točk, dialog na področju politik z ustreznimi akterji na področju izobraževanja, usposabljanja in mladih, Evropski mladinski forum, centre NARIC, omrežja Eurydice, Euroguidance in Eurodesk, nacionalne svetovalne službe e-Twinning, nacionalne centre Europass in nacionalne informacijske urade v sosedskih državah in pristopnih državah, državah kandidatkah in potencialnih kandidatkah, ki ne sodelujejo v celoti v programu.

Finančna sredstva za izvedbo naj bi znašala 19 milijard EUR, pri čemer bi šlo za spodbujanje učne mobilnosti posameznikov 66 odstotkov celotnega proračuna, za inovacije in dobre prakse 26 odstotkov, za reformo politik pet odstotkov, za operativna sredstva nacionalnih agencij tri odstotke, za administrativne stroške pa dva odstotka. Od tega naj bi minimalna sredstva, dodeljena mladinskemu sektorju, znašala sedem odstotkov.

Samo izvajanje je predvidevalo izvajanje na nacionalnih ravneh v okviru enega ministrstva in enotne nacionalne agencije ter en programski odbor za celoten program.

Odziv Sveta EU pod drobnogledom

Svet EU se je na Predlog Komisije uradno odzval s sprejetjem delnega splošnega pristopa glede Predloga Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa »ERASMUS ZA VSE«: program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport dne 11. maja 2012.

Velika večina držav članic je želela, da se v programu večji poudarek nameni področju mladih, zato so kot kompromis med tistimi, ki želijo ohraniti popolnoma ločen program za mlade, in tistimi, ki so podprle predlog Komisije za popolnoma integrirani program, ki bi vključeval izobraževanje, usposabljanje in mlade, predlagali vključitev ločenega poglavja o mladih. Poleg tega so predlagali tudi ločena proračunska sredstva za poglavje mladine ter razširjen dostop do programa, ki vključuje tudi neorganizirane mlade. Opozorili so, da je tovrsten poudarek na področju mladine skladen tudi s cilji prenovljenega okvira za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018).

Ukrepi na področju mladine naj bi bili usmerjeni v doseganje naslednjih ciljev:

- izboljšati raven ključnih kompetenc in spretnosti mladih, tudi tistih z manj možnostmi, spodbujati njihovo sodelovanje v demokratičnem življenju Evrope in na trgu dela, njihovo aktivno državljanstvo, socialno vključenost in solidarnost, zagotavljati priložnosti za učno mobilnost mladih, mladinskih delavcev in voditeljev ter boljše povezovanje mladih s trgom dela,
- spodbujati izboljšanje kakovosti mladinskega dela s sodelovanjem med mladinskimi organizacijami,
- podpirati evropsko sodelovanje in dopolnjevati politične reforme na lokalni, regionalni in nacionalni ravni na področju

mladih, razvoj znanja in mladinske politike, ki temelji na dejstvih, ter priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja, zlasti z okrepljenim političnim sodelovanjem, boljšo uporabo orodij Unije za priznavanje in preglednost ter z razširjanjem dobrih praks,

- izboljšati mednarodno razsežnost mladinske dejavnosti s spodbujanjem mobilnosti in sodelovanja na področju mladih med Unijo, tretjimi državami in mednarodnimi mladinskimi organizacijami ter s ciljno usmerjeno krepitvijo zmogljivosti v tretjih državah.

V okviru ukrepov za spodbujanje učne mobilnosti posameznikov je Svet predlagal mladinske izmenjave in evropsko prostovoljno službo za mlade ter usposabljanje in mreženje za mladinske delavce. V okviru ukrepov za spodbujanje inovacij in dobrih praks so predlagali mladinske pobude in projekte državljanstva, katerih cilj je razvijanje aktivnega državljanstva ter sodelovanje v demokratičnem življenju in podjetništvu prek vzajemnega učenja in izmenjave izkušenj, e-platforme za vzajemno učenje, mladinsko delo, ki temelji na znanju, izmenjavo dobrih praks ter sodelovanje tudi prek meja EU. V okviru ukrepov za reformo politik so predlagali odprto metodo koordinacije in strukturirani dialog z mladimi, uporabo Youthpassa, podporo Evropskemu mladinskemu forumu, podpornim centrom za razvoj mladinskega dela in mreži Eurodesk.

Glede izvajanja so predlagali, naj države članice same odločajo o tem, ali bo program izvajalo eno ali več ministrstev ter ena ali več nacionalnih agencij, programski odbor pa bi se lahko dobival v različnih sestavah glede na področje.

pa bi se lahko dobival v različnih sestavah glede na področje.

Za samostojno poglavje mladine, ki bo vključevalo spodbujanje aktivne participacije mladih v demokratičnih procesih, aktivnega državljanstva in solidarnosti ter razumevanje drugačnosti med mladimi, si je (in si še) v okviru institucij EU prizadevala tudi Slovenija. 20. julija 2012 je osnutek poročila o predlogu novega programa objavil še **Evropski parlament**, ki ga je nato 19. septembra 2012 poročevalka Doris Pack tudi predstavila Odboru za kulturo in izobraževanje (CULT Committee) v EP, ki pokriva področje mladine. V njem so predlagali spremembo imena v program YES Europe (Youth Education, Sport Europe) ter vzpostavitev ločenih podpoglavij. Na področju mladine so prav tako kot Svet EU predlagali vzpostavitev ločenega programa in proračunske postavke, poleg tega so opozorili tudi na to, da je program osredotočen skoraj izključno na krepitev kompetenc, premalo pa se posveča krepitvi aktivnega (evropskega) državljanstva. Zavzeli so se za dostopnost programa neorganizirani mladini in predlagali povečanje proračuna za področje mladine. O izvajanju na nacionalnih ravneh naj bi po njihovem mnenju odločale države članice same, programski odbor pa bi se tudi po njihovem mnenju lahko dobival v različnih sestavah glede na področje. O poročilu bo EP glasoval v začetku leta 2013.

Po zaključenem prvem branju predloga novega programa torej vse kaže, da so države članice večinoma proti skupnemu programu in da obstaja splošen konsenz, da je treba polje mladine obravnavati ločeno. Kaj se bo v prihodnosti zgodilo s programom, bomo torej spremljali v prihodnjem letu, veliko pa je odvisno seveda tudi od sprejetja večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020. Izredni vrh EU se bo s tem namenom sestal 22. novembra 2012.

Odziv Evropskega parlamenta pod drobnogledom

Na predlog Evropske komisije se je Evropski parlament uradno odzval z objavo Osnutka Poročila o Predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa »ERASMUS ZA VSE«: program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport, Odbor za kulturo in izobraževanje z dne 20. 7. 2012.

Poleg spremembe imena v YES Europe je EP predlagal tudi vzpostavitev podpoglavij, ki bi natančneje opredeljevala in naslavljala vsako od treh glavnih podpodročij – izobraževanje in usposabljanje, mladina ter šport. Predlagali so tudi ohranitev danes že dobro poznanih imen podprogramov (Erasmus, Grundtvig, Leonardo da Vinci, Comenius, Mladi v akciji) ter vzpostavitev ločenega programa in proračunske postavke za področje mladine (Mladi v akciji) s posebnimi cilji, ločenimi od ciljev na področju izobraževanja, in poudarili pomen zagotavljanja ustreznega financiranja evropskih nevladnih mladinskih organizacij. Opozorili so tudi, da predlog Komisije poudarja predvsem razvoj ključnih kompetenc in veščin, potrebnih za večjo zaposljivost mladih, medtem ko se mora Evropa – če želi postati pametno, trajnostno in vključevalno gospodarstvo – osredotočiti tudi na osebnostni razvoj, družbeno vključevanje in aktivno državljanstvo mladih.

Ukrepi v okviru programa na področju mladine naj bi bili usmerjeni v naslednje posebne cilje:

- pospeševanje mobilnosti, medkulturnega učenja in medsebojnega razumevanja med mladimi v različnih državah;
- spodbujanje sodelovanja med mladinskimi delavci in njihovega usposabljanja;
- vključevanje mladih z manj priložnostmi;
- vključevanje mladih v aktivnosti, ki spodbujajo solidarnost;
- prispevati k povezovanju mladinskih organizacij in drugih ustreznih akterjev;
- olajšati priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja mladih;
- razvijati izmenjave in medkulturni dialog med mladimi Evropejci in mladimi iz tretjih držav;
- razvijati podporne strukture za mlade in okrepiti vlogo mladinskih delavcev in organizacij v tretjih državah.

V okviru ukrepov za spodbujanje učne mobilnosti posameznikov (Youth moves) je EP tako predlagal mladinske izmenjave in evropsko prostovoljno službo ter mobilnost mladinskih delavcev v EU in s tretjimi državami. V okviru ukrepov za spodbujanje inovacij in dobrih praks (Youth cooperates) so predlagali mladinske pobude in projekte državljanstva, v okviru ukrepov za reformo politik (Youth decides) pa so predlagali uporabo Youthpassa, podporo Evropskemu mladinskemu forumu ter podpornim centrom za razvoj mladinskega dela.

Poleg tega so opozorili še na to, da morajo biti aktivnosti programa dostopne tudi neorganizirani mladini (neformalnim skupinam) ter mladim z manj priložnostmi, ter predlagali povečanje proračuna za področje mladine. Glede izvajanja so opozorili na načelo subsidiarnosti, programski odbor pa bi se tudi po njihovem mnenju lahko dobival v različnih sestavah glede na področje.

Odbor bo o končni različici poročila glasoval 26. novembra 2012, plenarno glasovanje parlamenta pa je predvideno januarja ali februarja 2013.

VIRI:

- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Proračun za strategijo Evropa 2020, 29. 6. 2011.
- Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa »ERASMUS ZA VSE«: program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport – delni splošni pristop, 30. 4. 2011.
- Stališče Republike Slovenije k zadevi Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa »ERASMUS za vse« – program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport, 26. januar 2012.
- Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa »Erasmus za vse« – Program

Unije za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport, 29. 3. 2012.

- Mnenje Odbora regij – Erasmus za vse, 4. 5. 2012.
- Delni splošni pristop EP k Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa »ERASMUS ZA VSE«: program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport, 30. april 2012.
- Sporočilo za javnost s 3164. Zasedanja Sveta EU za izobraževanje, mladino, kulturo in sport, 10. in 11. maj 2012.
- Osnutek Poročila o Predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa »ERASMUS ZA VSE«: program Unije za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport, Odbor za kulturo in

izobraževanje, poročevalka ga. Doris Pack, 20. 7. 2012.

- PPT predstavitev Stanje na področju prihodnjega programa EU za izobraževanje, usposabljanje in šport, Raluca Diroescu, Salto Youth participation, 25. 9. 2012.

Nov program.

Nadaljevanje in še več.

Za pravo razumevanje razvoja programov EU je treba poznati tudi ozadja razvoja Evropske unije in razvoja posameznih sektorjev, v tem primeru sektorja mladine. Če iz te perspektive analiziramo tudi razvoj implementacije programov EU na področju mladine v Sloveniji, se pokažejo zanimive značilnosti. Že v programu Mladina (2000–2006), ko se je slovenska javnost šele seznanjala s pravnim redom in politikami EU (direktive, resolucije, programi, skladi ipd.), se je pri analizah Nacionalne agencije že kmalu pokazala potreba v sektorju mladine po več kompetencah, ki bi bile potrebne za uspešno izvajanje odobrenih projektov različnih akterjev.

Primož Ferjančič, Zavod MOVIT

Tudi danes se še vedno kaže pomanjkanje zlasti administrativno-finančnih kapacitet upravičencev, pred leti pa se je sektor ukvarjal z razčiščevanjem temeljnih načel delovanja, terminologije in konceptov. Kazala se je velika potreba po znanju (strateškega) načrtovanja, timskega dela, marketinga (ki je še vedno šibko), poznavanju mladinskega dela, participacije, aktivnega državljanstva ipd. Ti termini so bili (in so žal še vedno) prepogosto le mašila pri komunikaciji. Nekonsistentnost med govorjenim in pisanim v projektih na eni strani ter dejanji in aktivnostmi, ki naj bi izkazovale načrtovano, je (bila) prevelika.

Pri tem je treba razumeti, da se je sektor mladine, kot je formalno vzpostavljen danes, začel razvijati šele konec osemdesetih let ter z osamosvojitvijo v devetdesetih prejšnjega stoletja. V dobrih dvajsetih letih se je vzpostavilo nekaj pomembnih akterjev predvsem na nacionalni ravni, pa tudi na lokalni ravni različno glede na regije. Ob tem je mnogo organizacij, katerih poslanstva se navezujejo na otroke in mladino, ostalo zunaj na novo nastajajočih struktur in povezav. Večinoma so ohranile lastne (stare) strukture, (javne) vire financiranja, upravljanja in poslanstva. Podobno je tudi v preostalih sektorjih.

Zahvaljujoč posebnemu mehanizmu in finančnemu viru (TCP – Training and cooperation plan) pri programih EU na področju mladine je Nacionalna agencija od začetka poskušala odgovarjati na omenjene potrebe. Za večanje kapacitet upravičencev in sektorja kot celote so bili vzpostavljeni različni modeli usposabljanj na nacionalni ravni in tudi mednarodne

aktivnosti. Glede nastajanja novega programa EU (2014–2020) ne gre dvomiti, da je TCP eno pomembnejših sredstev za nadaljnji razvoj, poleg programskih sredstev za t. i. akcije programa.

Nov program na področju mladine

Erasmus za vse (Erasmus for all) ali YES Europe (Youth, Education and Sport), kakršen je tudi predlog za poimenovane novega programa EU na področju mladine, bo glede na dosedanje programe drugačen. Drugačen bo zaradi novih izhodišč organiziranja in vodenja Evropske unije, na katero sta v veliki meri vplivali finančna in gospodarska kriza. Drugačen bo tudi zaradi evolucije in nadgradnje dosedanjega programa. Ohranjeni bodo močni deli dosedanjega programa Mladi v akciji in dodani novi. Več bo poudarka na strateškem načrtovanju, povezovanju, mobilnosti in kompetencah.

Ko je Evropska komisija predlagala novo generacijo programov, je predlog o združitvi do tedaj ločenih programov vseživljenjskosti učenja in mladine požel nemalo kritik z različnih strani in ravni. Zadnji predlog predvideva ločeno poglavje za področje mladine in tako bo zelo verjetno tudi ostalo. V tem poglavju izhodišča, ki sledijo enakemu načinu delovanja skozi celoten predlog novega programa, predvidevajo tri temeljna področja, na katerih bo zgrajen nov program na področju mladine. Mobilnost mladih in mladinskih delavcev je prvo področje. Drugo področje temelji na strateških partnerstvih ter na aktivnostih za povečevanje kapacitet. Tretje področje predvideva aktivnosti v okviru politične podpore vprašanjem mladine. Dodatno je pri vsakem področju izpostavljeno

vprašanje zagotavljanja kakovosti ter razširjanja rezultatov. Glavno vodilo je krepitev kakovosti mladinskega dela in neformalnega učenja prek razvijanja inovativnih pristopov in metodologij, s čimer bi se prispevalo k priznavanju neformalnega učenja kot podpore zaposljivosti in opolnomočenju mladih. Strategija na vsakem področju opredeljuje cilje za udeležence, organizacije in cilje na sistemski ravni.

Prvo področje v delu mobilnost mladih združuje dve klasični obliki mednarodnega mladinskega dela in mobilnosti. Mladinske izmenjave znotraj EU in čez te meje ter transnacionalno prostovoljstvo. Dosedanje prakse se želijo okrepiti s poglobljanjem partnerstev, novimi pristopi in inovativnimi rešitvami, ki bodo omogočale pridobivanje pomembnih kompetenc za zaposljivost in zaposlovanje. Krepitev zakonskih osnov za utrjevanje mladinskega dela in poudarjanje pomena neformalnega učenja postajata pomemben cilj. Horizont se širi zunaj meja EU. Z mobilnostjo mladinskih delavcev se želijo povečati strokovna znanja in kompetence za večjo kakovost pristopov pri neformalnem učenju. Osnovne predvidene aktivnosti predstavljajo projekti mreženja. Strukturirana usposabljanja in srečanja ter izobraževalni obiski na delovnem mestu so že poznane aktivnosti iz dosedanjega programa, ki bodo v predvidenem novem nadgrajene, predvsem glede vsebinskih poudarkov. Poudarek bo predvsem na povečevanju kapacitet in kompetenc mladinskih delavcev in organizacij z oblikovanjem ter gradnjo strateških partnerstev.

Drugo področje temelji na strateških partnerstvih. Cilj je učinkovito oblikovanje

inovativnih pristopov pri mladinskem delu s povezovanjem in sodelovanjem mladinskih organizacij z lokalnimi skupnostmi ter podjetniškim sektorjem. Program predvideva spodbujanje socialno inovativnih projektov, pri čemer bodo mladi zavezani vlogi aktivnih igralcev socialno-ekonomskih sprememb v lokalnih okoljih. Aktivnosti, ki so predvidene v tem delu, spominjajo na dosedanje mladinske pobude, vendar program predvideva implementacijo teh projektov le v transnacionalnem in medsektorskem okolju. Pri tem se poudarjata predvsem podjetnost in povezovanje z izobraževalnimi institucijami. Drugi del predstavljajo aktivnosti za povečevanje kapacitet mladinskega dela in neformalnega učenja predvsem znotraj EU in s tretjimi državami.

Tretje področje predvideva aktivnosti pri politični podpori vprašanjem mladine predvsem v smeri krepitve mladinskega sektorja v okviru evropskega sodelovanja, vzporedno s strategijo EU za mlade ter s spodbujanjem inovativnih praks med mladimi in mladinskimi organizacijami prek dialoga z relevantnimi odločevalci in nosilci interesov. Omenjata se uporaba Odprte metode koordinacije in strategija EU 2020. Pomembno bo vprašanje utemeljevanja rezultatov na podlagi dokazanih rezultatov

analiz in raziskav. Youthpass ostaja in naj bi se razvijal v pomembno orodje. Predvidena je podpora političnemu dialogu v okviru strukturiranega dialoga ter podpora institucijam, kot so Evropski mladinski forum, centri SALTO in druga partnerstva.

Ob tej arhitekturi temeljev za nov program EU na področju mladine bo pomembno tudi vprašanje kakovosti in prepoznavnosti, vidnosti ter razširjanja rezultatov aktivnosti. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da bo zelo pomembno, kako se bodo določene prakse, institucije in organizacije razvijale ter uveljavljale rezultate svojega dela. Predvsem in tudi v mednarodnem okolju. Pomembna usmeritev pri upravljanju programa bo tudi učinkovitost in poenostavitev. Kaj točno to pomeni, še ni popolnoma jasno. Kažejo se obrisi postopkov, ker bodo v prednosti organizacije, ki bodo sposobne učinkovito odgovarjati na zahteve novega programa ter bodo imele dovolj znanja ter drugih kapacitet in virov za doseganje pogojev za vključevanje v strukturno zahtevnejši program.

V kakšnem okolju delujemo?

Na podlagi podatkov, ki so na voljo Nacionalni agenciji, o čemer je bolj obsežno pisano tudi v drugih prispevkih v tej številki, lahko ugotovimo, da so

prijavitelji in upravičenci (tisti, ki so sprejeti v program) zelo aktivni tako na nacionalni ravni v Sloveniji kot tudi partnerji v projektih, sprejetih pri drugih nacionalnih agencijah. Vendar je obdelava podatkov pokazala nekaj zelo zanimivih informacij, ki jih do sedaj v Sloveniji nismo zaznavali. Ugotovimo lahko, da je bilo v letih 2007–2011 za tri različne (največje) akcije oz. podakcije, ki omogočajo mladinske izmenjave s programskimi državami, mladinske izmenjave s partnerskimi državami in evropsko prostovoljno službo (EVS), v Sloveniji na voljo skoraj tri četrtine vseh sredstev. V tej skupini projektov je bilo sprejetih več kot 60 odstotkov vseh (sprejetih) projektov. Če pri teh izvzamemo mladinske pobude, pri katerih gre predvsem za lokalne projekte, je bilo sprejetih več kot 80 odstotkov mladinskih izmenjav in projektov EVS.

Na ravni predlaganih prošenj projektov skupaj v mladinskih izmenjavah in EVS sodelujejo partnerji iz Slovenije največ z akterji iz Italije, Španije, Turčije, sledijo Francija, Poljska in Nemčija. Med države z nadpovprečnim obsegom glede na razpoložljiva sredstva uvrstimo Italijo, Madžarsko in Hrvaško, nadalje skupino držav na vzhodu Baltskega morja (Finsko, Estonijo, Latvijo in Litvo) ter tudi

Portugalsko, Češko in Bolgarijo. Razlika je pri sodelovanju z Veliko Britanijo in tudi z Nemčijo, Francijo in Poljsko, pri čemer je delež sodelovanja glede na razpoložljiva sredstva nekoliko manjši. Pri podatkih le za mladinske izmenjave je vrstni red držav podoben, kot je naveden na začetku. Nekaj večje so razlike pri projektih EVS, pri čemer je na prvem mestu Španija, sledijo Makedonija, Srbija, Turčija in Francija. Partnerstva s prvimi petimi državami predstavljajo 34,25 odstotka vseh partnerstev, s prvimi petnajstimi pa 68,85 odstotkov vseh partnerstev v projektih EVS. Slika je podobna pri mladinskih izmenjavah, pri katerih je skupni delež prvih petih držav nekoliko manjši.

Pri sodelovanju s sosednjimi partnerskimi državami je sodelovanje slovenskih organizacij usmerjeno predvsem v Jugovzhodno Evropo. Če spet pogledamo podatke za mladinske izmenjave in projekte EVS, 50 odstotkov vseh partnerstev predstavljajo prošnje za projekte za sodelovanje s Srbijo in Makedonijo. Sledijo BiH, Rusija, Ukrajina, Gruzija in Armenija. Sodelovanje z organizacijami iz sredozemske skupine je zanemarljivo. Podatki kažejo trend naraščanja števila prošenj za sodelovanje z državami Vzhodne Evrope in Kavkaza ter padanje interesa za sodelovanje z državami Jugovzhodne Evrope. Verjetno je razlog tudi v tem, da je Hrvaška postala programska država.

Podatki za sprejete projekte v zgoraj omenjenih kategorijah so podobni tistim na ravni prošenj. Tudi ko primerjamo podatke drugih nacionalnih agencij, ugotovimo, da je sodelovanje slovenskih organizacij kot partnerjev v projektih mladinskih izmenjav v veliki meri pogojeno s sodelovanjem z velikimi državami. Na prvih petih mestih so po vrstnem redu Turčija, Italija, Nemčija, Romunija in Poljska, ki predstavljajo 46 odstotkov vseh partnerstev slovenskih organizacij v prošnjih projektov, ki so bili predloženi v drugih programskih državah.

Pogled naprej

Odgovor na vprašanje, kaj pomeni nov program za mladinski sektor, je pomemben. Še pomembnejša sta vprašanje in odgovor, ali je mladinski sektor lahko alternativa oz. povezovalni prostor med preostalimi sektorji. Kompleksnost sodobnih zahodnih družb in težavnost oblikovanja učinkovitih politik na drugi strani, ki bi ustrezno urejale te družbe, sta glavni izzivi. Mladinski sektor in mladinsko delo imata v tem okviru svoje mesto. Tako kot so mladinsko delo in mladinske politike

v zgodovini sodobnih demokracij opravili svojo vlogo, tako lahko mladinski sektor svoje poslanstvo ohrani.

Nov program, ki se oblikuje za obdobje 2014–2020, bo prinesel nekaj bistvenih novosti. Program bo ohranil klasične oblike mednarodnega mladinskega dela in jih nadgradil z novimi. Podobno kot smo v trenutnem programu dobili projekte mladih za demokracijo in podporo strukturiranemu dialogu, si lahko v prihajajočem obetamo nadaljnji razvoj politik v smeri še večjega mednarodnega povezovanja in mobilnosti. Tudi klasične oblike (akcije) aktivnosti bodo dobile nove vsebine. Nov program bo mnogo bolj evropski – večji poudarek na mobilnosti in transverzalno usmerjen z jasnimi strateškimi usmeritvami.

S spremembami, ki jih prinaša nov program, bo mladinski sektor v Sloveniji postavljen pred nove izzive. Izkazalo se bo, ali je na pravi poti, kdo od akterjev je na pravi poti in kakšne nacionalne in lokalne politike so bile ter bodo uspešne. V katerih okoljih bo nov program EU lahko nadgradnja in dodana vrednost že uveljavljenih politik. To je bilo temeljno vprašanje tudi v preteklosti. Vendar bo vse težje loviti vlak, ki je prenatrpan, a tudi zelo sofisticiran in hiter. Podatki o partnerstvih slovenskih akterjev kažejo značilno usmerjenost sodelovanja z akterji iz držav Južne in Vzhodne Evrope. Posebno pri projektih mobilnosti v okviru EVS je sodelovanje zelo usmerjeno v države na Balkanu ter na Španijo in Turčijo. Slovenski akterji se vključujejo v partnerstva, ki so sorazmerno ozka. Štiri petine vseh partnerstev se odvija v okviru 15 večinoma že omenjenih držav.

V zadnjih dveh do treh letih je v polje prijaviteljev in tudi upravičencev vstopilo nekaj novih akterjev, ki so bili sicer prisotni v civilni družbi, a pred tem niso prijavljali projektov v program Mladi v akciji. Za to obstajajo tudi jasni finančni razlogi, bolj bistveno pa je, da so nekateri izmed teh novih zelo uspešni pri svojem delu, inovativni in večinoma usmerjeni na mednarodno »tržišče«. Preprosto lahko vzporednice vlečemo tudi z gospodarskimi trendi. V prihodnosti bodo uspešni akterji z inovativnimi idejami in »produkti« usmerjeni na nove »trge«. Organizacije, ki imajo jasna trdna partnerstva z jasno strategijo dela in poslanstvom predvsem v mednarodnem okolju. Strategija dela s partnerji in gradnja partnerskih mrež bo pomemben del konkurenčne prednosti za kakovostne projekte. Seveda brez teoretičnega znanja

in ustrezne identifikacije potreb v lokalnem okolju tudi ne bo šlo.

Namesto zaključka

Na podlagi statističnih podatkov in preostalih analiz implementacije dosedanjih programov na področju mladine ter razvoja sektorja bi težko ugotovili, da predstavlja Slovenija most med vzhodom in zahodom. Prej bi lahko ugotovili, da slovenske organizacije iščejo priložnosti za svoje interese tam, kjer je pač največja verjetnost za uspeh. Predvsem manjše, te pa so v večini, ki delujejo v ozkih okvirih lokalnih skupnosti. Glede na zelo jasno usmerjenost novega programa na rast in zaposljivost se bo postopoma verjetno pojavila med prijavitelji določena diferenciacija, vprašanje pa je, ali bo to vidno tudi pri kakovosti. Podatki kažejo, da se akterji (prijavitelji in upravičenci v MVA) v mladinskem sektorju krepijo glede na preostale sektorje, kar daje razloge za optimizem. A cilj mora biti še višji. Ni dovolj le količina, ampak tudi rezultati. Ni dovolj le čakati, kakšne možnosti bo prinesel nov program, ampak že sedaj prevzemati na eni strani vlogo medprostora glede na preostale sektorje in v tem izvajati mladinskemu delu lastno poslanstvo ter na drugi strani odpirati novim generacijam mladih pot do mednarodnih izkušenj. Nov program bo v tem okviru več možnosti omogočal tistim, ki bodo usmerjeni v mednarodni prostor.

S tem smo že pri kulturnih vzorcih. Prevzemanje starih, takih, ki širše skupnosti ne peljejo na pravo pot, verjetno ni prava izbira. Za Slovenijo je edina alternativa vpetost v širši mednarodni prostor. Slabe strategije in šibki projekti ne bodo prinašali zelenih rezultatov. Ne bi bilo dobro, da bi nastal položaj, morda primerljiv tudi s kakšnim drugim sektorjem ali s tem, kar se v določenih akcijah programa Mladi v akciji dogaja že vrsto let. Zaradi premajhnega povpraševanja pri projektih EVS na primer, ki je tudi izraz mednarodne mobilnosti (vpetosti) in splošno opevanega pomena prostovoljstva, je večina projektov pri tej akciji zgolj povprečnih. Z drugimi besedami absorpcijska sposobnost realnega stanja v sektorju je prešibka za možnosti, ki so na voljo. Kakovost je odvisna tudi od količine. Čakati zgolj na to, kaj se bo zgodilo in kaj bo prinesel nov program, je nespametno. Računati na pomoč drugih, ne da bi prispevali svoje znanje in izkušnje, pa je značilnost šibkih. Mladinski sektor še ni izkoristil vseh potencialov, ki jih ima. Nova generacija mladih lahko škarje in platno prevzame v svoje roke.

In this issue you can read...

AKTUALNO

This section unveils the new, joined programme of Education, Training and Youth for the period of 2014-2020 and speaks about the strategic and symbolic meaning of the current independent programme in the field of youth, which has, as such, strengthened the independence of the youth sector. Analysing the impact of the Youth in Action Programme on the youth sector shows possible scenarios for an independent national agency in the field of youth in the new programme.

INTERVJU

Uroš Skrinar, the director of Mladinska mreža MaMa, speaks about his mission in youth work, the current state of affairs in youth sector in Slovenia and the roles of Youth in Action Programme and Institute Movit in developing youth work. He discusses the active citizenship of young people and presents the importance of keeping an independent programme, focused on non-formal learning, mobility and co-operation of young people also in the future.

V ŽARIŠČU

This section presents the Youth in Action Programme support activities, which main purpose is to offer beneficiaries corresponding competences, knowledges and sources to plan and realize quality projects in the frame of the Youth in Action Programme.

V AKCIJI

We present the gostrategic picture of partnerships in Youth Exchanges and European Voluntary Service in Youth in Action projects, where possible reasons are listed for the most frequently represented partners of Slovene beneficiaries. The second part presents analysis of beneficiaries from youth sector in comparison with other beneficiaries in two periods - in the beginning and at the end of the Youth in Action Programme.

REFLEKSIJE

Office of the Republic of Slovenia for Youth, Mladinska mreža Mama, National Youth Council of Slovenia and three major youth centres present their view on the roles that the Youth in Action Programme and Institute Movit played in the development of youth work and youth policy in Slovenia and the impact that the programme had on the development of the Institute itself. They also speak about expectations and fears regarding the new programme.

COYOTE

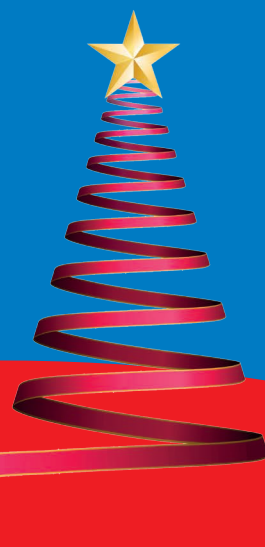
First article, written by Sandra Camilova, speaks about the role that youth organizations have in increasing the recognition of non-formal learning and whether or not they are seen as the main place, where most of non-formal learning takes place. In the second article, Darko Markovič analyzes the process of recognition and validation of non-formal learning, which, as he explains, has lately been one of the most dynamic fields of developing policies and practices, which coincides with general European trends of knowledge societies.

NAPOVEDNIK

First part of this section presents European and national priorities of the Youth in Action Programme for 2013 and the range of available funds per each action. Second part presents the foretold changes in Eurodesk, which will bring the complete renovation of the European Youth Portal, and lists its national activities: workshops for encouraging young people to participate in European Parliament Elections, a survey about user and partner opinion on Eurodesk service, and a publication, which will comprise all modules of workshops, which have been realized up till now.

TELESKOP

First article presents the official path of accepting European Legislation regarding the new programme in the field of youth for the period of 2014-2020. The second article unveils the deep consequences of the proposed programme, which will, in comparison to the Youth in Action Programme, put even more focus on strategic planning, mobility and competences. The expected changes are discussed mostly in the light of youth sector in Slovenia.

*Zavod Movit vam v letu 2013 želi čim več inovativnih in
ustvarjalnih projektnih idej, jasnih ciljev, bogatih vsebin,
učinkovitih metod in merljivih učinkov!*

INFORMACIJE

Zavod MOVIT

Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI
Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
Tel: 01/430 47 47
E-pošta: info@mva.si
Splet: www.mva.si

DRUGE UPORABNE SPLETNE POVEZAVE:

- Evropska komisija, program MLADI V AKCIJI:
<http://ec.europa.eu/youth>
- izvajalska agencija za izobraževanje,
avdiovizualno področje in kulturo:
<http://eacea.ec.europa.eu>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

Publikacija je narejena s pomočjo podpore Evropske komisije in Urada RS za mladino. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne odraža stališč Evropske komisije.

Mnenja in stališča izražena v tej publikaciji ne izražajo nujno tudi mnenja Nacionalne agencije programa MLADI V AKCIJI. Slikovni material je posnet na aktivnostih, sofinanciranih s sredstvi programa MLADI V AKCIJI. Fotografije so pridobljene iz Centralne avdiovizualne knjižnice Evropske komisije, iz arhiva Nacionalne agencije ali od avtorjev tekstov in njihovih organizacij.